

Постање или Прва књига Мојсијева

Почетак

¹ У почетку створи Бог небо и земљу.

² Међутим, земља је била пуста и безоблична, и тама се простирала над безданом, а Дух Божији је лебдео над водама.

³ Тада рече Бог: „Нека буде светлост!“ И постаде светлост.

⁴ Бог је видео да је светлост добра, па је поделио светлост од таме.

⁵ Светлост је Бог назвао „дан“, а таму је назвао „ноћ“. Прође вече, свану јутро – дан први.

⁶ Затим рече Бог: „Нека се простре свод посред вода да дели доње воде од горњих вода!“

⁷ Бог начини свод, те одвоји воде под сводом од вода над сводом. Тако се и збило.

⁸ Свод назва Бог „небо“. Прође вече, свану јутро – дан други.

⁹ Затим рече Бог: „Воде под сводом нека се саберу на једно место и нека се покаже копно!“ Тако се и збило.

¹⁰ Копно је Бог назвао „земља“, а водена зборишта „море“. Виде Бог да је то добро.

¹¹ Затим рече Бог: „Нека из земље никне биље: оно које у себи носи зрневље и дрвета која рађају плод; све

биље које, свако према својој врсти, рађа на земљи, и у себи носи своје семе!“ Тако се и збило.

¹² Из земље изникне биље које у себи носи зрневље, свако према својој врсти и дрвета која рађају плодове са семеном, свако према својој врсти. Виде Бог да је то добро.

¹³ Прође вече, свану јутро – дан трећи.

¹⁴ Затим рече Бог: „Нека буду светила на небеском своду да деле дан од ноћи, и да означавају утврђена доба, дане и године,

¹⁵ те да светле на небеском своду осветљавајући земљу!“ Тако се и збило.

¹⁶ Бог је створио два велика светила: веће светило да управља даном и мање светило да управља ноћу – и звезде.

¹⁷ Бог их је поставио на небески свод да осветљавају земљу,

¹⁸ да управљају даном и ноћи и да деле светло од таме. Виде Бог да је то добро.

¹⁹ Прође вече, свану јутро – дан четврти.

²⁰ Затим рече Бог: „Нека проврве водом жива бића, и птице нек полете над земљом по небеском своду!“

²¹ Бог је створио и морске немани и свакојака жива бића што се крећу и врве у води, те све птице крилате по својим врстама. Виде Бог да је то добро.

²² Бог их благослови говорећи: „Плодите се и множите и напуните морске воде! Тако и птице нека се намноже на земљи!“

²³ Прође вече, свану јутро – дан пети.

²⁴ Затим рече Бог: „Нека земља произведе жива бића, свако према својој врсти: стоку, гмизавце и

дивље животиње сваке врсте!“ Тако се и збило.

²⁵ Бог створи сваковрсне дивље животиње, сваковрсну стоку и сваковрсне гмизавце што пузе по земљи. Виде Бог да је то добро.

²⁶ Затим рече Бог: „Начинимо човека* по свом лику, да личи на нас, да буде владар рибама морским, птицама у ваздуху и стоци по целој земљи, и свим гмизавцима што пузе по земљи!“

²⁷ Тако створи Бог човека по свом лику,
по Божијем лику га створи,
створи их – мушко и женско.

²⁸ И благослови их Бог говорећи: „Плодите се и множите се и напуните земљу! Подложите је себи и владајте рибама морским, птицама на небу и свим живим бићима што пузе по земљи!“

²⁹ Затим рече Бог: „Ево, дајем вам за храну све биље на земљи што у себи носи зрневље†, и сва дрвета што у своје плоду носе семе! Нека вам то буде за храну.

³⁰ А дивљим животињама на земљи, птицама у ваздуху и гмизавцима што пузе по земљи у којима је дах живота – дајем за храну све зелено биље.“ Тако се и збило.

³¹ Бог погледа све што је створио и све је било веома добро. Прође вече, свану јутро – дан шести.

2

¹ Тако је довршено небо и земља са свим својим мноштвом.

* **1:26** Именица Адам на изворном језику значи човек, али је и лично име првог људског бића, тј. мушкарца, пошто је жена касније из њега створена. † **1:29** Дословно: *биље што у себи носи своје семе*. Израз се највероватније односи на житарице.

² До седмога дана је Бог довршио своје дело које је створио; седмога дана је починуо од свих својих дела.

³ Тада је Бог благословио седми дан и посветио га, јер је до тог дана довршио стварање свих својих дела која је створио.

Адам и Ева

⁴ То је извештај о пореклу неба и земље кад су били створени.

Када је Господ Бог створио земљу и небо,

⁵ још није било никаквог пољског растиња, нити је било изникло икакво биље по пољима. Господ Бог, наиме, још није пустио кишу на земљу, а није било ни човека да обрађује земљу.

⁶ Ипак, вода је извирала из земље и натапала тле.

⁷ Тада Господ Бог начини човека од земног праха и удахну му у носнице дах живота, те поста човек живо биће.

⁸ Онда је Господ Бог засадио врт на истоку, у Едену, и у њега сместио човека кога је начинио.

⁹ Господ Бог је учинио да из земље израсту сваковрсна дрвета примамљивог изгледа и добра за храну, те дрво живота и дрво познања добра и зла.

¹⁰ У Едену је извирала река која је напајала врт. Оданде се гранала у четири реке.

¹¹ Првој је име Фисон; она протиче свом земљом евилском, у којој има злата.

¹² Злато те земље је добро, а има тамо и смоле и оникса.

¹³ Другој реци је име Гион; она протиче целом кушком земљом.

¹⁴ Трећој реци је име Тигар; она тече источним делом Асирије*. Четврта је Еуфрат.

* **2:14** Ашур на јеврејском.

¹⁵ Господ Бог узме човека и постави га у еденски врт да га обрађује и да се стара о њему.

¹⁶ Господ Бог заповеди човеку: „Са сваког дрвета у врту слободно једи,

¹⁷ али са дрвета познања добра и зла не смеш јести! Јер, тога дана када будеш окусио с њега, сигурно ћеш умрети.“

¹⁸ Затим Господ Бог рече: „Није добро да је човек сам. Начинићу му помоћника који ће му приличити.“

¹⁹ Господ Бог је начинио из земље све дивље животиње, и све птице на небу, па их је довео човеку да види како ће коју назвати. Свако живо биће требало је да се зове онако како га је човек назвао.

²⁰ Човек је дао имена свој стоци, свим птицама на небу и дивљим животињама.

Ипак, за човека се није нашао помоћник који би му приличио.

²¹ Господ Бог учини да човек утоне у дубок сан. Када је човек заспао, Бог узме од њега једно ребро, а место попуни месом.

²² Од ребра што је узео од човека, Господ Бог начини жену и доведе је човеку.

²³ А човек рече:
„Ево, ово је кост од моје кости
и тело од мога тела!
Нека се зато зове 'жена'[†],
јер је од човека узета.“

²⁴ Стога ће човек оставити свога оца и своју мајку, те се приљубити уз своју жену, па ће бити једно тело.

[†] **2:23** Именице *човек* и *жена* у јеврејском долазе од истог корена. Да би изразио овај однос, Даничић је превео *жена* са *човечица*.

²⁵ Обоје су били голи, и човек и његова жена, али се нису стидели.

3

Пад у грех и Божија казна

¹ Змија је била лукавија од свих дивљих животиња које је створио Господ Бог. Она рече жени: „Зар вам је Бог стварно рекао да не смеете јести ни с једног дрвета у врту?“

² Жена одговори змији: „Плодове са дрвета у врту смемо да једемо,

³ осим плода са дрвета што је насред врта. За њега је Бог рекао: 'Не једите с њега нити га дотичите, иначе ћете умрети!'“

⁴ Змија рече жени: „Сигурно нећете умрети!

⁵ Наиме, зна Бог да ће вам се, када окусите његов плод, отворити очи, па ћете бити као богови* који познају добро и зло.“

⁶ Виде жена да је дрво добро за јело, за очи мило и примамљиво за мудрост. Узме она од његовог плода и поједе. Дала је и свом мужу који је био с њом, па је и он јео.

⁷ Уто им се обома отворе очи и они схвате да су голи. Зато су сплели смоквино лишће и направили себи прегаче.

⁸ Тада су зачули корак Господа Бога, који је шетао вртом при дневном поветарцу, па су се сакрили међу дрвећем у врту.

⁹ Господ Бог позва човека: „Где си!“

¹⁰ „Чуо сам твој корак у врту, али сам се уплашио зато што сам го, па сам се сакрио“ – одазва се човек.

* **3:5** Или: као Бог, с обзиром да је у јеврејском именица Бог у множини.

11 „Ко ти је рекао да си го? – упита га Бог. Зар си јео плод са дрвета с којег сам ти забранио да једеш?“

12 „Жена коју си ти дао да буде са мношвом ми је дала плод са дрвета, па сам јео“ – одговори човек.

13 „Шта си то учинила?“ – упита Господ Бог жену.
„Змија ме је преварила, па сам јела“ – одговори жена.

14 Тада Господ Бог рече змији: „Кад си то учинила, проклета буди међу свим животињама и свим дивљим зверима.

На свом трбуху ћеш пузати
и јести прах целог свог века!“

15 Ево, замећем непријатељство између тебе и жене;
између твог потомства и њеног потомства:

Оно ће ти главу сатирати,
а ти ћеш му пету уједати.

16 А жени рече:
„Умножићу твоје трудничке муке,
те ћеш с муком децу рађати.
Жудећеш за својим мужем,
али он ће владати над тобом!“

17 Адаму, пак, рече: „Зато што си послушао своју жену, те јео плод са дрвета за који сам ти заповедио: 'Не једи с њега!', ево:

Земља нека буде проклета због тебе,
с муком ћеш се од ње хранити целог свог века!

18 Рађаће ти трње и коров,
а хранићеш се пољским биљем.

19 Свој хлеб ћеш јести у зноју свога лица
док се не вратиш у земљу, пошто си из ње узет.
Јер прах си, и у прах ћеш се вратити.“

20 Човек даде својој жени име „Ева“, јер је постала мајка свим живима.

²¹ А Господ Бог начини Адаму и његовој жени одећу од коже, па их одену.

²² Онда Господ Бог рече: „Ево, човек је сада постао као један од нас знајући добро и зло. Стога му се не сме дозволити да пружи руку и узме плод са дрвета, па да га поједе и живи вечно.“

²³ Зато га Господ Бог истера из еденског врта да обрађује земљу из које је и узет.

²⁴ Пошто је истерао човека, Господ Бог је источно од еденског врта поставио херувиме и пламени мач који је витлао тамо и амо, да стражаре на путу који води к дрвету живота.

4

Кајин и Авељ

¹ Адам леже са својом женом Евом, те она зачне и роди сина. *Назвала га је* Кајин, рекавши: „Стекла сам човека помоћу Господа.“

² Потом је родила његовог брата Авеља.

Авељ је постао пастир ситне стоке, а Кајин земљорадник.

³ Једног дана Кајин принесе Господу принос од земаљских плодова.

⁴ А Авељ принесе као принос најбоље делове меса* од првине свога стада. И Господ благонаклоно погледа на Авељев принос,

⁵ а на Кајина и његов принос се није ни обазрео. Зато се Кајин веома наљути и лице му се намргоди.

⁶ Господ рече Кајину: „Зашто се љутиш и зашто ти се лице намргодило?

⁷ Ако чиниш добро, нећеш ли бити ведар? А ако не чиниш добро, грех вреба пред вратима; он жуди да те свлада, али ти мораш да га надвладаш.“

* **4:4** Најбољим деловима меса сматрало се месо са пуно сала.

⁸ Кајин рече своме брату Авељу: „Хајдемо у поље!“[†] Али када су се нашли у пољу, Кајин нападне свога брата Авеља и убије га.

⁹ Затим Господ упита Кајина: „Где је твој брат, Авељ?“

Кајин одговори: „Не знам. Зар сам ја чувар свога брата?“

¹⁰ Господ рече: „Шта си то учинио?! Глас крви твога брата вапи к мени са земље.

¹¹ Стога буди проклет: изгоним те са земље која је отворила своја уста да прими крв твога брата коју си пролио својом руком.

¹² Када будеш обрађивао земљу, она ти неће давати свој род. Бићеш луталица и бегунац на земљи!“

¹³ Кајин рече Господу: „Претешко је сносити моју казну.[‡]

¹⁴ Ево, данас ме изгониш с лица земље. Сакриваћу се пред твојим лицем, и бићу луталица и бегунац на земљи, а свако ко ме нађе моћи ће да ме убије.“

¹⁵ Господ му рече: „Не! Уколико неко и убије Кајина, на њему ће се извршити седам пута већа освета.“ Господ тада стави знак на Кајина, да га не убије ко га нађе.

¹⁶ Кајин оде пред лицем Господњим и настани се у земљи Нод[§], источно од Едена.

Кајинов родослов

[†] **4:8** Масоретски текст не довршава мисао: *Кајин рече своме брату Авељу*. Зато већина превода следи Септуагинту, Вулгату и сирски превод, додајући: *Хајдемо у поље*, иако се те речи не налазе у масоретском тексту. [‡] **4:13** Даничић овде према Септуагинти следи мање заступљено решење: *Кривица је моја велика да ми се не може опростити*. [§] **4:16** Нод – земља избеглиштва; изгубљено место, земља лутања.

¹⁷ Кајин леже са својом женом, те она заче и роди Еноха. Кајин је саградио град и дао му име по имену свога сина – Енох.

¹⁸ Еноху се родио Ирад, Ираду Мехујаел, Мехујаелу Метусаел, Метусаелу Ламех.

¹⁹ Ламех је узео себи две жене: једна се звала Ада, а друга Села.

²⁰ Ада је родила Јавала који је био праотац оних што живе под шатором и узгајају ситну стоку.

²¹ Његовом брату је било име Јувал. Он је праотац оних који свирају лиру и свиралу.

²² Села је родила Тувал Кајина који је ковао сваку врсту оруђа од бронзе и гвожђа. Његова сестра се звала Нама.

²³ Ламех рече својим женама:

„Ада и Села, чујте мој глас!

Жене Ламехове, беседу моју саслушајте.

Човека сам убио, јер ме је ранио,

младића, јер ме је ударио.

²⁴ Ако ће Кајинов живот бити освећен седам пута више,

Ламехов ће бити седамдесет седам пута више.“

Сит и Енос

²⁵ Адам поново леже са својом женом и она роди сина коме даде име „Сит“, рекавши: „Бог ми је поклонио* потомка уместо Авеља, кога је убио Кајин.“

²⁶ И Ситу се родио син, којему је дао име Енос†.

Отада се почело призивати име Господње.

* **4:25** Име *Сит* значи *додељен, поклоњен, дат* и звучи слично глаголу *шат* – *поклонити*. Ева је Кајина сама стекла а Сит јој је дарован од Бога.

† **4:26** Енос значи *човек, човечанство* и знак је наде испуњења Божијег обећања спасења.

5

Адамов родослов до Ноја

¹ Ово је запис Адамовог родослова.

Када је Бог оног дана створио човека, начинио га је по свом лику.

² Створио их је мушко и женско. Оног дана када их је створио, благословио их је и назвао „човек“.

³ Када је Адаму било стотину тридесет година родио му се син, њему сличном. Дао му је име Сит.

⁴ Након што му се родио Сит, Адам је живео још осам стотина година, те му се родило још синова и ћерки.

⁵ Адам је укупно живео девет стотина тридесет година, те умро.

⁶ Када је Ситу било стотину и пет година, родио му се Енос.

⁷ После његовог рођења, Сит је живео још осам стотина седам година, те му се родило још синова и ћерки.

⁸ Сит је укупно живео девет стотина дванаест година, те умро.

⁹ Када је Еносу било деведесет година, родио му се Кајинан.

¹⁰ Након што му се родио Кајинан, Енос је живео још осам стотина петнаест година, те му се родило још синова и ћерки.

¹¹ Енос је укупно живео девет стотина пет година, те умро.

¹² Када је Кајинану било седамдесет година, родио му се Малелеило.

¹³ Након што му се родио Малелеило, Кајинан је живео још осам стотина четрдесет година, те му се родило још синова и ћерки.

¹⁴ Кајинан је укупно живео девет стотина десет година, те умро.

¹⁵ Када је Малелеилу било шездесет пет година, родио му се Јаред.

¹⁶ Након што му се родио Јаред, Малелеило је живео још осам стотина тридесет година, те му се родило још синова и ћерки.

¹⁷ Малелеило је укупно живео осам стотина деведесет пет година, те умро.

¹⁸ Када је Јареду било стотину шездесет две године, родио му се Енох.

¹⁹ Након што му се родио Енох, Јаред је живео још осам стотина година, те му се родило још синова и ћерки.

²⁰ Јаред је укупно живео девет стотина шездесет две године, те умро.

²¹ Када је Еноху било шездесет пет година, родио му се Матусал.

²² Након Матусаловог рођења Енох је живео са Богом још три стотине година, те му се родило још синова и ћерки.

²³ Енох је укупно живео три стотине шездесет пет година.

²⁴ Енох је живео са Богом, а онда нестао, јер га је Бог узео.

²⁵ Када је Матусалу било стотину осамдесет седам година, родио му се Ламех.

²⁶ Након Ламеховог рођења, Матусал је живео још седам стотина осамдесет две године, те му се родило још синова и ћерки.

²⁷ Матусал је укупно живео девет стотина шездесет девет година, те умро.

²⁸ Када је Ламеху било стотину осамдесет две године, родио му се син.

²⁹ Дао му је име „Ноје“*, рекавши: „Он ће нас утешити у труду и напору наших руку на земљи коју је проклео Господ.“

³⁰ Након Нојевог рођења, Ламех је живео још пет стотина деведесет пет година, те му се родило још синова и ћерки.

³¹ Ламех је укупно живео седам стотина седамдесет седам година, те умро.

³² Када је Ноју било пет стотина година, родили су му се Сим, Хам и Јафет.

6

Општа поквареност човечанства

¹ Када су људи почели да се шире на земљи и ћерке им се родиле,

² опазе синови Божији да су ћерке људске лепе, па су их узимали себи за жене по свом избору.

³ Господ рече: „Неће мој Дух заувек остати у човеку, јер је телесан. Стога, нека му животни век* буде стотину двадесет година.“

⁴ У оне дане, а и после, када су синови Божији одлазили ћеркама људским и оне им рађале децу, на земљи су се појавили Нефилими†. Они су били од давнина чувени људи.

⁵ Господ је видео да је човекова поквареност на земљи велика и да је свака намера коју човек кује у себи увек само зло.

* **5:29** Име Ноје значи *утеха, одмор*.

* **6:3** Дословно: *нека му дана његових буде*, што је према неким тумачима време од овог тренутка до потопа. † **6:4** Нефилими су вероватно нова раса људи, а Септуагинта овај израз преводи као *дивови*, али је ово значење несигурно.

⁶ Господ је пожалио што је створио људе на земљи и то заболи његово срце.

⁷ Тада Господ рече: „Истребићу са лица земље људе које сам створио, заједно са животињама, гмизавцима и птицама небеским, јер сам пожалио што сам их створио.“

⁸ Ипак, Ноје је нашао наклоност у Господњим очима.

Ноје и потоп

⁹ Ово је запис о Ноју.

Ноје је био праведан и беспрекоран човек међу својим савременицима. Ноје је живео са Богом.

¹⁰ Ноју су се родила три сина: Сим, Хам и Јафет.

¹¹ Но, земља се била искварила пред Богом; испунила се насиљем.

¹² Бог погледа на земљу, а оно, цела земља се искварила и сваки човек на земљи се изопачио.

¹³ Бог рече Ноју: „Одлучио сам да оконча живот свим људима, јер се земља испунила насиљем због њих. Ево, истребићу их заједно са земљом!

¹⁴ Зато направи себи пловило од чемпресовог[‡] дрвета. У пловилу ћеш направити преграде, а споља и изнутра премазаћеш га смолом.

¹⁵ А ево како ћеш га направити: дужина ће му бити три стотине лаката, ширина педесет лаката и висина тридесет лаката.[§]

¹⁶ На пловилу начини отвор за светлост и покриј га надстрешницом лакат^{*} од врха. Врата на пловилу постави са стране; нека има доњи, средњи и горњи спрат.

[‡] **6:14** Тачно значење ове речи се не зна. **§ 6:15** Око 150 m дуг, око 25 m широк и око 15 m висок. ^{*} **6:16** Око 50 cm.

¹⁷ Ево, ја ћу пустити потопне воде на земљу да истребим свако живо биће под небом, све што у себи има дах живота. Све на земљи ће изгинути!

¹⁸ Али са тобом ћу склопити савез. Ући ћеш у пловило ти, твоји синови, твоја жена и жене твојих синова.

¹⁹ А од сваког живог бића уведи у пловило по двоје, да с тобом преживе; и нека буду мушко и женско.

²⁰ По двоје од птица према њиховим врстама, од животиња према њиховим врстама и од гмизаваца што пузе по земљи нека уђу к теби да преживе.

²¹ Са собом понеси сваку врсту хране па чувај, да буде и теби и њима за јело.“

²² Ноје учини тако. Све што му је Бог заповедио, он је то извршио.

7

¹ Тада Господ рече Ноју: „Уђи у пловило ти и цела твоја породица, јер видим да си ти једини праведан преда мношвом у овом нараштају.

² Од свих чистих животиња узми са собом по седам парова: мужјака са женком, а од животиња које нису чисте узми по пар: мужјака са женком.

³ Исто тако и од свих птица небеских узми по седам парова: мужјака са женком, да би им се сачувало потомство на целој земљи.

⁴ Наиме, за седам дана ћу пустити кишу да пада на земљу четрдесет дана и четрдесет ноћи, те ћу истребити с лица земље свако живо биће које сам начинио.“

⁵ Ноје учини све како му је Господ заповедио.

⁶ Ноју је било шест стотина година када је потоп дошао на земљу.

⁷ Због вода потопа Ноје уђе у пловило са својим синовима, својом женом и женама својих синова.

8 Од свих чистих животиња и од животиња које нису чисте, од птица и од свега што пузи по земљи,

9 уђе к Ноју у пловило по двоје, мужјак и женка, као што је Бог заповедио Ноју.

10 Када се навршило седам дана, навале воде потопа на земљу.

11 Шестстоте године Нојевог живота, другог месеца, седамнаестог дана тог месеца, провале сви извори великог бездана и отворе се сва окна на небесима.

12 Киша је пљуштала по земљи четрдесет дана и четрдесет ноћи.

13 Тог истог дана* уђу у пловило Ноје и његови синови: Сим, Хам и Јафет, Нојева жена и три жене његових синова.

14 Са њима су ушле све животиње по својим врстама: стока, гмизавци што пузе по земљи и свакојаке птице, све што има крила.

15 Ушли су к Ноју у пловило двоје по двоје од сваког бића што у себи има дах живота.

16 Животиње које су ушле унутра биле су пар: мушко и женско од сваког бића, баш као што је Бог заповедио Ноју. Затим је Господ затворио *врата* за њим.

17 Потоп је трајао на земљи четрдесет дана. Вода је непрестано расла, тако да је понела пловило које се одигло од земље.

18 Вода је наваљивала и подигла се високо над земљом, па је пловило почело да плови по површини воде.

19 Вода је наваљивала све јаче и јаче над земљом, те је прекрила све највише горе под целим небом.

* **7:13** Изворни приповедачки стил наизглед противуречи времену уласка Ноја и породице у пловило, према стиховима 1-4.

²⁰ Набујала вода се уздигла петнаест лаката[†] поврх гора.

²¹ Тако су изгинула сва бића која се крећу по земљи: птице, стока, звери, сви гмизавци и сви људи.

²² Све што је у својим ноздрвама имало дах живота, све што је било на копну, изгинуло је.

²³ Господ је истребио сва жива бића с лица земље: људе, животиње, гмизавце и птице на небу – све њих је истребио са земље. Остао је само Ноје и они што су били с њим у пловилу.

²⁴ Стотину педесет дана је вода господарила земљом.

8

¹ Ипак, Бог се сетио Ноја и свих животиња и све стоке што је била с њим у пловилу; покренуо је ветар да дува над земљом и вода се повукла.

² Затворили су се извори бездана и окна на небесима, те је плусак са неба престао.

³ Вода се постепено повлачила са земље. Након стотину педесет дана вода је опала.

⁴ А седамнаестога дана седмог месеца пловило се зауставило на бреговима Арарата.

⁵ Вода је непрестано опадала до десетог месеца, а првог дана тог месеца су се показали планински врхови.

⁶ Након четрдесет дана Ноје отвори прозор који је начинио,

⁷ па пошаље гаврана који је одлетао и долетао док се вода на земљи није исушила.

⁸ Онда је послао голубицу да види да ли се вода повукла са земље.

⁹ Али голубица није нашла чврсто тло да спусти своје ноге, па се вратила к Ноју у пловило зато што је

[†] 7:20 Око 7.5 m.

вода још увек покривала целу земљу. Он пружи руку, узме голубицу и унесе је к себи у пловило.

¹⁰ Сачекао је још седам дана па је поново послао голубицу из пловила.

¹¹ Голубица се вратила увече, и гле, у кљуну јој свеж маслинов лист. По томе је Ноје знао да је опала вода са земље.

¹² Онда је причекао још седам дана па је послао голубицу. Но, она му се није више вратила.

¹³ Шест стотина прве године *Нојевог живота*, првог месеца, првог дана у месецу, вода се повукла са земље. Ноје скине поклопац са пловила, погледа, а оно, површина земље сува.

¹⁴ Другог месеца, двадесет седмога дана у месецу, земља је била сува.

¹⁵ Бог рече Ноју:

¹⁶ „Изађи из пловила ти, твоја жена, твоји синови и жене твојих синова с тобом.

¹⁷ Са собом поведи сва жива бића, све животиње које су с тобом: птице, стоку и све гмизавце што пузе по земљи. Нека врве земљом, плоде се и множе се по земљи!“

¹⁸ И Ноје изађе са својим синовима, са својом женом и са женама својих синова.

¹⁹ И све животиње, сви гмизавци, све птице, сва створења што пузе по земљи изађу из пловила, врста за врстом.

²⁰ Тада Ноје сагради жртвеник Господу, те узме од све чисте стоке и свих чистих птица и принесе на жртвенику жртве свеспалнице.

²¹ Господ омириса угодни мирис, па рече у свом срцу: „Никад више нећу земљу изручити проклетству због човека, јер су човекове намере зле од детињства, нити ћу икад више уништити сва жива бића која сам створио.

22 Све док буде земље,
сетве и жетве,
студени и врућине,
лета и зиме,
дана и ноћи,
никада неће престати.“

9

Бог склапа савез с Нојем

¹ Затим Бог благослови Ноја и његове синове и рече им: „Плодите се и множите и напуните земљу.

² Бојаће вас се и страховати од вас све животиње на земљи, све птице небеске, све што се креће по земљи, и све рибе у мору; у ваше руке су предате.

³ Све што се креће и живи биће вам за храну, као и зелено биље; све вам то дајем.

⁴ Али месо с његовим животом, то јест, с његовом крвљу не смете јести.

⁵ А ко пролије вашу крв у којој је ваш живот, тражићу да одговара за то. Тражићу да одговара свака животиња и сваки човек за свога брата.

⁶ Ко пролије крв човекову,
његову ће крв човек пролити,
јер по своме лику
створи Бог човека.

⁷ А ви, плодите се и множите и раширите по земљи множећи се на њој.“

⁸ Још рече Бог Ноју и његовим синовима што су били с њим:

⁹ „Ево, ја склапам свој савез с вама и с вашим потомством после вас,

¹⁰ и са свим живим бићима с вама: с птицама, са стоком и свим дивљим животињама на земљи – с

онима што су с вама изашле из пловила – са свим животињама на земљи.

¹¹ Ја ћу се држати свог савеза с вама, те потопне воде никад више неће уништити сва жива бића, нити ће икад више потоп пустошити земљу.“

¹² Још рече Бог: „Ово је знак савеза који склапам између себе и вас и свих живих бића што су с вама, савез за сва будућа поколења.

¹³ Своју дугу постављам у облаке да буде знак савеза између мене и земље.

¹⁴ А кад навучем облаке над земљом и појави се дуга у облацима,

¹⁵ тада ћу се сетити свога савеза између себе и вас, и сваког живог бића, сваког створења: неће више бити потопних вода да затру свако створење.

¹⁶ Кад се дуга појави у облацима, ја ћу на њу погледати и сетити се вечног савеза између Бога и сваког живог бића, сваког створења на земљи.“

¹⁷ На крају рече Бог Ноју: „Ово је знак савеза који сам склопио између себе и сваког створења на земљи.“

Ноје и његови синови

¹⁸ Нојеви синови, који су изашли из пловила, били су: Сим, Хам и Јафет. Хам је отац Хананов.

¹⁹ Ова тројица су Нојеви синови; од њих је потекло човечанство које се раширило по целој земљи.

²⁰ Ноје почне да обрађује земљу и засади виноград.

²¹ Једном се он напије вина и опије, па се свуче го наред свог шатора.

²² Хам, отац Хананов, опази голотињу свога оца, па јави то двојици своје браће напољу.

²³ Тада Сим и Јафет узму огртач, пребаце га себи преко рамена, па ходајући натрашке покрију очеву

голотину. Лицем су били окренути на другу страну, тако да нису видели очеву голотину.

²⁴ Кад се Ноје отрезнио од вина, дознао је шта му је учинио најмлађи син.

²⁵ Тада Ноје рече:

„Проклет да је Ханан,
својој браћи најнижи слуга нека буде!“

²⁶ Потом је рекао:

„Нека је благословен Господ, Бог Симов,
Ханан нека му слуга буде!“

²⁷ Нека Бог умножи потомство Јафетово,
нека живи међу шаторима Симовим,
Ханан нека му је слуга!“

²⁸ Ноје је живео још три стотине педесет година након потопа.

²⁹ Ноје је укупно живео девет стотина педесет година и умро.

10

Таблица народа

¹ Ово је родослов Нојевих синова: Сима, Хама и Јафета. Њима су се родили синови после потопа.

Јафетовци

² Јафетови синови су:
Гомер, Магог, Мидиј, Јаван, Тувал, Месех и Тирас.

³ Гомерови синови су:
Асхенас, Рифат и Тогарма.

⁴ Јаванови синови су:
Елиса и Тарсис, Китим и Доданим.

⁵ (Од њих су се разгранали острвски народи по својим земљама; сваки са својим језиком, својим родовима и својим народима.)

Хамовци

⁶ Хамови синови су:

Куш и Мисраим^{*}, Фут и Ханан.

⁷ А Кушови синови су:

Сева, Евила, Савата, Регма и Саватака.

Регмини синови су:

Сава и Дедан.

⁸ Кушу се родио Неврод. Овај је постао први моћник на земљи.

⁹ Он је био и моћни ловац пред Господом. Зато се каже: „Као Неврод, моћни ловац пред Господом.“

¹⁰ Његово царство су у почетку сачињавали: Вавилон, Орех, Архад и Халани у земљи Сенар.

¹¹ Из те земље је отишао у Асирију и подигао Ниниву, Реховот Ир и Халах,

¹² те Ресен између Ниниве и великог града Халаха.

¹³ Од Мисраима су, пак, потекли

Лудејци, Енемејци, Лавејци и Нафтухијци,

¹⁴ па Патрошани, Хаслоњани (од којих су потекли Филистејци) и Кафтореји.

¹⁵ Ханану се родио Сидон, његов првенац, и Хет.

¹⁶ Од Ханана воде порекло Јевусејци, Аморејци, Гергешани,

¹⁷ Евејци, Арукејци, Синијци,

¹⁸ Арвађани, Самарјани, и Амађани.

После су се хананска племена расејала,

¹⁹ тако да се граница Хананаца протезала од Сидона према Герару, све до Газе, па према Содоми и Гомори, Адми и Севојиму, све до Ласа.

^{*} **10:6** Мисраим је праотац свих Мисираца, свих Египћана. (Мисир је старо име Египта.)

20 То су Хамови потомци, према својим племенима и језицима, по својим земљама и народима.

Симовци

21 А и Симу, праоцу свих синова Еверових, старијем брату Јафетовом, родили су се синови.

22 Симови синови:

Елам, Асур, Арфаксад, Луд и Арам.

23 А Арамови синови су:

Уз, Ул, Гетер и Мас.

24 Арфаксаду се, пак, родио Сала, а Сали Евер.

25 Еверу су се родила два сина:

један се звао Фалек, јер су се за време његовог живота људи на земљи поделили; а његов брат се звао Јектан.

26 Јектану су се родили

Елмодад, Салевф, Ацармавет и Јарах,

27 Адорам, Узал, Дикла,

28 Овал, Авимаил, Сава,

29 Офир, Евила и Јовав; сви ови су били Јектанови синови.

30 Њихова су се насеља протезала од Маса до Сафира, источног горја.

31 То су Симови синови према својим племенима и језицима, земљама и народима.

32 То су племена Нојевих синова према својим родословима и народима. Од њих су се разгранали народи после потопа.

11

Вавилонска кула

¹ У оно време је сва земља имала исти језик и исте речи.

² Но, селећи се на исток*, људи наиђу на долину у земљи Сенар†, и ту се настане.

³ Тада рекоше један другоме: „Хајде да правимо опеке и да их ваљано испечемо!“ Опеке су им биле уместо камена, а смола им је служила уместо малтера.

⁴ Затим рекоше: „Хајде да саградимо себи град и кулу с врхом до небеса. Стецимо тиме себи углед‡, да се не бисмо расејали по земљи.“

⁵ Тада је Господ сишао да види град и кулу што су људи градили.

⁶ Господ рече: „Пошто су они један народ и сви имају исти језик, онда је ово тек почетак њиховог деловања. Зато им сад ништа неће бити неоствариво што год да науме.

⁷ Хајде да сиђемо и побркамо им језик, да не разумеју шта говоре један другоме!“

⁸ Тако их је Господ одатле расуо по целој земљи, те су престали да граде град.

⁹ Зато му је име Вавилон§, јер је тамо Господ побркао језик целој земљи, и одатле расуо људе по целој земљи.

Родослов од Сима до Аврама

¹⁰ Ово је Симов родослов:

Две године после потопа, кад је Симу било стотину година, родио му се Арфаксад.

* **11:2** Или: са истока. † **11:2** То јест у Вавилон. ‡ **11:4** Дословно: име. § **11:9** Вавилон – збрка потиче од глагола побркати, измешати.

¹¹ Након што му се родио Арфаксад, Сим је живео још пет стотина година, те му се родило још синова и ћерки.

¹² Кад је Арфаксаду било тридесет пет година, родио му се Сала.

¹³ Након Салиног рођења, Арфаксад је живео још четири стотине три године, те му се родило још синова и ћерки.

¹⁴ Сали је било тридесет година кад му се родио Евер.

¹⁵ После Еверовог рођења, Сала је живео још четири стотине три године, те му се родило још синова и ћерки.

¹⁶ Кад су Еверу биле тридесет четири године, родио му се Фалек.

¹⁷ Након Фалековог рођења, Евер је живео још четири стотине тридесет година, те му се родило још синова и ћерки.

¹⁸ Кад је Фалеку било тридесет година, родио му се Рагав.

¹⁹ После Рагавовог рођења, Фалек је живео још две стотина девет година, те му се родило још синова и ћерки.

²⁰ Кад су Рагаву биле тридесет две године, родио му се Серух.

²¹ После Серуховог рођења, Рагав је живео још две стотине седам година, те му се родило још синова и ћерки.

²² Кад је Серуху било тридесет година, родио му се Нахор.

²³ Након Нахоровог рођења, Серух је живео још две стотине година, те му се родило још синова и ћерки.

²⁴ Кад је Нахору било двадесет девет година, родио му се Тара.

²⁵ Након Тариног рођења, Нахор је живео још

стотину и деветнаест година, те му се родило још синова и ћерки.

²⁶ Кад је Тари било седамдесет година, родили су му се Аврам, Нахор и Аран.

Тарин родослов

²⁷ Ово је Тарин родослов:

Тари су се родили Аврам, Нахор и Аран. Арану се родио Лот.

²⁸ Аран је умро пре свога оца Таре у свом родном крају у Уру Халдејском.

²⁹ Аврам и Нахор су се оженили. Аврамовој жени је било име Сараја, а Нахоровој Мелха; ова је била ћерка Арана, који је такође био отац Јеске.

³⁰ Међутим, Сараја је била нероткиња, није имала деце.

³¹ Тара поведе свога сина Аврама, свога унука Лота, Арановог сина, своју снаху Сарају, жену свога сина Аврама, па се с њима запути из Ура Халдејскога у Ханан. Тако дођу до Харана и тамо се настане.

³² Тара је живео две стотине пет година. Умро је у Харану.

12

Бог позива Аврама

¹ Господ рече Авраму: „Иди из своје земље, од своје родбине и дома свога оца у земљу коју ћу ти показати.

² Учинићу од тебе велики народ,

 благословићу те
и име ти учинити славним;

 ти сам ћеш бити благослов.

³ Благословићу оне који тебе благослове,
 а проклећу оног који тебе проклиње.

По теби ће бити благословена

сва племена на земљи.“

⁴ Аврам је кренуо онако како му је рекао Господ. Са њим је пошао и Лот. Авраму је било седамдесет пет година када је отишао из Харана.

⁵ Аврам је повео са собом своју жену Сарају и Лота, сина свога брата, и сву имовину коју су стекли, заједно са свим слугама које су прибавили у Харану, те сви пођу за Ханан. Дошавши у Ханан,

⁶ Аврам је путовао до места Сихема – до великог храста Море. У то време су Хананци живели у земљи.

⁷ Господ се указао Авраму и рекао му: „Твоме потомству ћу дати ову земљу.“ На том месту је Аврам саградио жртвеник Господу који му се указао.

⁸ Одатле је продужио према брдима источно од Ветиља, те је поставио свој шатор између Ветиља на западу и Гаја на истоку. Ту је Аврам саградио жртвеник Господу и призвао име Господње.

⁹ Аврам је потом наставио да путује од места до места према Негеву.

Аврам у Египту

¹⁰ Али кад је у земљи настала глад, Аврам се спустио у Египат да тамо проведе неко време; у земљи је, наиме, завладала велика глад.

¹¹ Кад је био надомак Египта, Аврам рече својој жени Сараји: „Брине ме што си лепа жена.

¹² Када те Египћани виде, рећи ће: ’То је његова жена.’ Онда ће ме убити, а тебе оставити на животу.

¹³ Зато реци да си моја сестра, да би се добро опходили према мени, те да би ми, због тебе, поштедели живот.“

¹⁴ Кад је Аврам ушао у Египат, опази Египћани да је жена веома лепа.

¹⁵ А кад су је опазиле и фараонове слуге, похвалиле су је пред фараоном, па су је одвеле на фараонов двор.

¹⁶ Због ње се фараон показао добрим према Авраму, тако да је овај стекао ситну и крупну стоку, магарце, слуге и слушкиње, магарице и камиле.

¹⁷ Али Господ удари фараона и сав његов дом opakим пошастима* због Аврамове жене Сараје.

¹⁸ Фараон позва Аврама и рече му: „Шта си ми то учинио? Зашто ми ниси рекао да је она твоја жена?

¹⁹ Зашто си рекао: 'Она је моја сестра', а ја је узео себи за жену? Ево ти сад твоје жене. Узми је и одлази!“

²⁰ Фараон га онда преда својим људима, а ови га испрате с његовом женом и свом његовом имовином.

13

Лот се одваја од Аврама

¹ И тако оде Аврам из Египта у Негев* са својом женом и свом својом имовином. С њим је био и Лот.

² Аврам је био веома богат стоком, сребром и златом.

³ Путујући од места до места, из Негева је стигао до Ветиља, до места између Ветиља и Гаја, где му је испрва био шатор,

⁴ до места на коме је раније подигао жртвеник. Ту је призвао име Господње.

⁵ А и Лот, који је ишао с Аврамом, је имао оваца, говеда и шатора.

* **12:17** Исти израз за болест је употребљен у Левитској књизи (трећа књига Мојсијева), а означава неку врсту кожне болести. * **13:1** Негев значи и југ, што значи да је Аврам са женом отишао у јужни, пустињски део Ханана.

⁶ Међутим, земља није могла да их издржава док су били заједно; наиме, њихова имовина је била велика, тако да нису могли да живе заједно.

⁷ Настајале су свађе између пастира Аврамове стоке и пастира Лотове стоке. У то време су у земљи живели Хананци и Фережани.

⁸ Стога Аврам рече Лоту: „Нека не буде свађе између тебе и мене, између мојих и твојих пастира. Па браћа смо!

⁹ Није ли цела земља пред тобом? Одвој се од мене. Кренеш ли ти на лево, ја ћу на десно, кренеш ли на десно, ја ћу на лево.“

¹⁰ Лот је погледао око себе и видео да је сва Јорданска долина добро наводњена, као врт Господњи, као земља египатска према Соару. То је било пре него што је Господ уништио Содому и Гомору.

¹¹ Лот изабере за себе Јорданску долину и оде на исток. Тако су се одвојили један од другог.

¹² Аврам је живео у Ханану, а Лот је живео у градовима долине и разапео своје шаторе све до Содоме.

¹³ А становници Содоме су били опаки: силно су грешили против Господа.

¹⁴ Након што се Лот оделио, Господ рече Авраму: „Подигни свој поглед с места на коме си и погледај према северу и југу, истоку и западу,

¹⁵ јер сву земљу коју видиш даћу теби и твоје потомству заувек.

¹⁶ А твоје ћу потомство учинити бројним као прах на земљи. Па ако ко буде могао да преброји зрнца прашине, и твоје ће потомство моћи да изброји.

¹⁷ Устани и прођи земљом уздуж и попреко, јер ћу је теби дати.“

18 Аврам покупи своје шаторе и дође и настани се код великих храстова Мамрије, што су код Хеврона. Онде је подигао жртвеник Господу.

14

Аврам избавља Лота

1 У те дане, Амрафел цар Сенара, Ариох цар Еласара, Кедор-Лаомер цар Елама и Тидал цар Гојима,

2 поведу рат против Бере, цара содомског, Варсе, цара гоморског, Шинаба, цара Адме, Симовора, цара Севојима и цара Вале, то јест Соара.

3 Сви се они скупе у долину Сидим, где је Мртво море*.

4 Дванаест година су били потчињени Кедор-Лаомеру, али тринаесте године се побуне.

5 Четрнаесте године дође Кедор-Лаомер с царевима што су му били савезници и потуку Рефаимце у Астарот-Карнајиму, Зузејце у Аму и Емијце на равници киријатајимској,

6 те Хоријце на њиховој гори Сир, близу Ел-Фарана, што је покрај пустиње.

7 Онда се врате назад и дођу у Ен-Миспат, то јест Кадис, и освоје целу област Амаличана и Аморејаца, који су живели у Хасасон-Тамару.

8 Тада се дигне цар Содоме, цар Гоморе, цар Адме, цар Севојима и цар Вале, то јест Соара, па приметну битку против оних у долини Сидим:

9 Кедор-Лаомера, цара Елама, Тидала, цара Гојима, Амрафела, цара Сенара, Ариоха, цара Еласара – четири цара против петорице.

10 Долина Сидим је била пуна јама са смолом. Цареви Содоме и Гоморе, бежећи, упадну у њих, а остали побегну у горе.

* 14:3 Дословно: *Славо море*.

11 А победници однесу сва добра Содоме и Гоморе и сву храну, па оду.

12 Одвели су и Лота, Аврамовог синовца, који је живео у Содоми, са свим његовим добрима.

13 Али неки бегунац дође и све исприча Авраму Јеврејину, док је боравио код храстова Аморејца Мамрије, брата Есхола и Анера, који су били његови савезници.

14 Кад је Аврам чуо да му је синовац заробљен, сабере своје људе вичне боју – рођене у његовом дому – њих три стотине осамнаест, па крене у потеру до Дана.

15 Онда их је поделио у две групе, па је ноћу напао ону војску и потукао је. Гонио их је све до Хове, северно од Дамаска

16 и повратио сав плен. Вратио је и свога синовца, Лота, са његовим добрима, жене и остали свет.

Мелхиседек благосиља Аврама

17 Кад се након победе над Кедор-Лаомером и царевима који су били с њим, Аврам вратио у долину Саве, то јест у Царску долину, изађе му у сусрет цар Содоме.

18 Тада Мелхиседек, цар Салима, донесе хлеб и вино. Он је био свештеник Бога Свевишњега.

19 Он благослови Аврама рекавши:

„Нека Бог Свевишњи,
створитељ неба и земље, благослови Аврама!

20 Нека је благословен Бог Свевишњи,
што теби у руке изручи непријатеље твоје!“
Аврам му тада даде десетак од свега.

21 А цар содомски рече Авраму: „Мени дај људе, а ти узми добра.“

²² Али Аврам му рече: „Подижем руку пред Господом, Богом Свевишњим, створитељем неба и земље,

²³ да нећу узети ни кончића с ремена од обуће, нити ишта што ти припада, да не би рекао: 'Ја сам учинио Аврама богатим!'

²⁴ За себе нећу ништа, осим што су моји момци појели. Део плена нека узму људи који су пошли са мном – Анер, Есхол и Мамрије.“

15

Бог склапа савез са Аврамом

¹ После ових догађаја Господ објави своју реч Авраму у виђењу, говорећи:

„Не бој се, Авраме,
ја сам твој штит;
награда твоја је веома велика.“

² А Аврам упита: „Господе Боже, шта ћеш да ми даш? Ја немам порода, па ће наследник мог дома бити Елиезер Дамаштанин.

³ Пошто ми ниси дао потомство – продужи Аврам – ево, један од слугу у моме дому ће бити мој наследник.“

⁴ Али Господ му поново упуту реч: „Неће ти тај бити наследник, него ће ти наследник бити твој потомак, од тебе самог.“

⁵ Затим га Господ изведе напоље и рече му: „Погледај на небо и преброј звезде ако их можеш пребројати. Толико ће бити твоје потомство.“

⁶ Аврам поверова Господу, и Господ му то урачуна у праведност.

⁷ Затим му Бог рече: „Ја сам Господ који те је извео из Ура Халдејског да ти дам ову земљу у посед.“

⁸ Али Аврам упита: „Господе Боже, како ћу знати да ћу је добити у посед?“

⁹ Бог му рече: „Принеси ми јуницу од три године, козу од три године, овна од три године, једну грлицу и голубића.“

¹⁰ Аврам му је донео све те животиње, расекао их на пола и све половине поставио једну наспрам друге; птице није расецао.

¹¹ У тај час се птице грабљивице окоме на мртве животиње, али их је Аврам терао.

¹² А кад је сунце било на заласку, Аврама обузме дубок сан, а онда се на њега спусти густа тама пуна ужаса.

¹³ Тада му Бог рече: „Зацело знај да ће твоји потомци бити дошљаци у земљи која неће бити њихова. Тамо ће робовати и бити тлачени четири стотине година.

¹⁴ Али народу коме буду робовали ја ћу судити, а на крају ће изаћи из те земље са великим благом.

¹⁵ А ти ћеш се придружити својим прецима у миру; у дубокој старости бићеш сахрањен.

¹⁶ *Твоји потомци* ће се вратити за четвртог нараштаја, јер се још није навршила мера аморејских злодела.“

¹⁷ Кад је сунце зашло и спустила се тама, одједном се појави задимљена пећ и горућа бакља, која је прошла између *животињских* половина.

¹⁸ Тога дана је Господ склопио савез с Аврамом, рекавши: „Твоме потомству дајем ову земљу, од реке у Египту до велике реке, реке Еуфрата:

¹⁹ земљу Кенејаца, Кенезејаца, Кадмонејаца,

²⁰ Хетита, Фережана, Рефаимаца,

²¹ Аморејаца, Хананејаца, Гергешана и Јевусејаца.“

16

Исмаилово рођење

¹ Но, Аврамова жена Сараја није Авраму рађала деце. Она је имала слушкињу Египћанку која се звала Агара.

² Сараја рече Авраму: „Ево, Господ ме је учинио нероткињом. Иди и лези с мојом слушкињом, можда ћу преко ње стећи потомство.“

Аврам је послушао што му је Сараја рекла.

³ Тада је Аврамова жена Сараја довела Авраму своју слушкињу Агару Египћанку и дала му је за жену (било је то десет година након што се Аврам населио у Хананској земљи).

⁴ Аврам легне са Агаром и она затрудни.

Кад је видела да је затруднела, с презиром је гледала на своју господарицу.

⁵ Сараја тада рече Авраму: „Твоја је кривица што ми се наноси ова неправда. Предала сам своју слушкињу у твој загрљај, али откако је опазила да је затруднела, почела је с презиром да гледа на мене. Нека Господ пресуди ко је од нас двоје крив!“

⁶ Аврам одговори Сараји: „Ево, твоја слушкиња је у твојој власти. Како ти се чини да је добро, тако поступи према њој.“ Сараја поче тако злостављати Агару, да је ова побегла од ње.

⁷ Но, Анђео Господњи је нађе код извора што је на путу за Сур,

⁸ па је запита: „Агаро, слушкињо Сарајина, одакле долазиш и куда идеш?“

Агара одговори: „Бежим од своје господарице Сараје.“

⁹ Тада јој Анђео Господњи рече: „Врати се својој господарици и покори јој се!“

10 Анђео Господњи јој уз то рече: „Веома ћу умножити твоје потомство, тако да се неће моћи пребројити!“

11 Још јој рече Анђео Господњи:
„Ево, зачала си
и родићеш сина.

Даћеш му име 'Исмаило',
јер је Господ чуо за твоју невољу.

12 Он ће бити као дивљи магарац:
рука ће се његова на свакога дизати,
и свачија рука на њега ће се дизати,
са свом својом браћом
у непријатељству ће живети.“†

13 Агара је назвала Господа који јој је говорио:
„Ти си Бог који ме види!“ Агара је, наиме, рекла:
„Уистину, видела сам онога који ме види!“

14 Зато се тај извор зове „Вир Лахај Рој“‡ и налази се између Кадиса и Варада.

15 Агара је Авраму родила сина. Аврам је сину кога му је Агара родила, дао име Исмаило.

16 Авраму је било осамдесет шест година када му је Агара родила Исмаила.

17

Савез и обрезање

1 Кад је Авраму било деведесет девет година, указао му се Господ и рекао му: „Ја сам Бог Свемоћни, по мојој вољи живи и буди непрекоран.

2 Савез свој склапам између себе и тебе, и силно ћу те умножити.“

* **16:11** Исмаило значи Бог је чуо. † **16:12** Дословно: *пред лицем све своје браће ће живети.* ‡ **16:14** Вир Лахај Рој значи Извор онога што живи и види ме.

³ Аврам паде ничице, а Бог *настави* да му говори:

⁴ „Ово је мој савез са тобом: постаћеш отац многим народима.

⁵ И нећеш се више звати Аврам, него ће ти 'Аврахам'* бити име, јер сам те учинио оцем многих народа.

⁶ Веома, веома плодним ћу те учинити: од тебе ће потећи народи; и цареви ће од тебе проистећи.

⁷ Савез свој – савез вечни – склапам између себе и тебе и између твог потомства после тебе кроз сва поколења: ја ћу бити Бог теби и твоје потомству после тебе.

⁸ Сву земљу хананску, земљу у којој боравиш као дошљак, дајем у вечни посед теби и твоје потомству после тебе; а ја ћу бити њихов Бог.“

⁹ Још рече Бог Аврахаму: „А ти држи мој савез, ти и твоје потомство после тебе, од поколења до поколења.

¹⁰ А ово је знак мог савеза између мене и твог потомства после тебе, овако ћете га држати: свако мушко међу вама нека се обрезаје.

¹¹ Обрезајте крајак свога тела, и то ће бити знак савеза између мене и вас.

¹² Свако мушко међу вама, од поколења до поколења, нека се обрезаје кад наврши осам дана; и роб, рођен у вашем дому и купљени за новац од странаца који није ваш сродник.

¹³ Да, чак и роб рођен у вашем дому, као и купљен за новац мора се обрезати. То ће бити знак на вашем телу да је мој савез са вама вечни савез.

¹⁴ А мушкарац који није обрезао крајак свог тела, нека се истреби из свог народа, такав је прекршио мој

* **17:5** Да се истакне разлика између Аврам – узвишени отац и Аврахам – отац мноштва.

савез.“

¹⁵ Још рече Бог Аврахаму: „А Сарају, своју жену, нећеш више звати Сараја; име ће јој бити 'Сара'.

¹⁶ Њу ћу благословити; шта више, од ње ћу ти дати сина. Ја ћу је благословити, те ће постати мајка народима, и цареви ће народа од ње потећи.“

¹⁷ Аврахам паде ничице, па се насмеја и рече у себи: „Може ли се родити син човеку од стотину година? Зар ће Сара у деведесетој родити дете?“

¹⁸ Аврахам рече Богу: „Нека само Исмаило живи под твојим окриљем.“

¹⁹ Бог рече Аврахаму: „Ипак ће ти твоја жена, Сара, родити сина коме ћеш дати име 'Исак'[†]. Ја ћу склопити свој савез – вечни савез – с њим и с његовим потомством после њега.

²⁰ Услишићу те и за Исмаила. Ево, благословићу га и учинити плодним и веома га умножити. Дванаест кнезова ће потећи од њега, те ћу учинити да од њега нарасте велики народ.

²¹ Али свој ћу савез склопити са Исаком кога ће ти Сара родити идуће године у ово доба.“

²² Кад је Бог завршио разговор са Аврахамом, узнео се од њега.

²³ Аврахам је затим узео свог сина Исмаила и све робове рођене у његовом дому, као и оне купљене за новац – све мушке у Аврахамовом дому – па их је истог дана обрезао, како му је Бог рекао.

²⁴ Аврахаму је било деведесет девет година када је био обрезао.

²⁵ Исмаилу је било тринаест година када је био обрезао.

²⁶ Аврахам и његов син Исмаило су били обрезао истог дана.

[†] **17:19** Име Исак значи он се смеје.

27 Са Аврахамом су били обрезани и његови укућани рођени у његовом дому, као и сви они купљени за новац од странаца.

18

Аврахам и три тајанствена посетиоца

1 Господ се указао Аврахаму код храстова Мамрије док је овај седео на улазу у шатор током дневне жеге.

2 Аврахам подигне поглед и угледа три човека како стоје недалеко од њега. Чим их је угледао, потрчао је с улаза у шатор њима у сусрет. Онда се поклонио до земље

3 и рекао: „Господе, ако сам стекао наклоност пред тобом, немој мимоићи мене, свога слугу.

4 Нека се донесе мало воде: оперите ноге и одморите се под овим дрветом.

5 Донећу хлеба да се окрепите, пре него што продужите својим путем. Јер навратили сте к своме слуги.“

Они одговорише: „Учини како си рекао.“

6 Аврахам је пожурио Сари у шатор и рекао: „Брзо узми три мере* брашна, умеси погаче и испечи их!“

7 Аврахам онда пожури говедима, ухвати младо и угојено теле, па га преда момку да га брже зготови.

8 Онда је узео масло, млеко и оно теле које је зготовио, па је све то изнео пред оне посетиоце. А он сам је стајао пред њима, под дрветом, док су они јели.

9 Онда су га упитали: „Где је твоја жена Сара?“

Аврахам одговори: „Ено је у шатору.“

10 Господ рече: „Заиста ћу се вратити к теби догодине у ово време, и ево, твоја жена Сара ће имати сина.“

* 18:6 Око 20 kg.

Сара је то слушала на улазу у шатор који је био иза њега.

¹¹ И Аврахам и Сара су већ били остарели и у одмаклим годинама. У Саре је, наиме, било престало што бива у млађих жена.

¹² Сара се на то насмејала у себи рекавши: „Зар ћу сада искусити радост, кад сам већ увенула, а мој господар остарео?“

¹³ Господ рече Аврахаму: „Зашто се смејала твоја жена Сара и говорила: 'Зар ћу сада родити кад сам већ остарела?'

¹⁴ Зар је за Господа ишта немогуће? Да, вратићу се к теби догодине у ово време и Сара ће имати сина.“

¹⁵ Уплашивши се, Сара је порицала: „Не, нисам се смејала!“

Али Господ јој рече: „Јеси, смејала си се.“

Аврахам посредује за Содому

¹⁶ Затим су људи устали и погледали према Содоми. Аврахам је пошао с њима да их испрати.

¹⁷ Господ рече: „Зар ћу од Аврахама скривати шта ћу учинити,

¹⁸ кад ћу од њега учинити велики и моћни народ, преко кога ће бити благословени сви народи на земљи?

¹⁹ Јер њега сам изабрао да поучи своје синове и свој дом после себе да се држе Господњег пута чинећи што је праведно и право, да би Господ остварио оно што је обећао Аврахаму.“

²⁰ Господ настави: „Гласна је тужба против Содоме и Гоморе, јер је њихов грех веома тежак.

²¹ Сићи ћу, стога, да видим чине ли заиста оно за шта их терети тужба што је к мени дошла. Ако није, знаћу.“

22 Људи су се оданде запутили ка Содоми, али је Аврахам остао да стоји пред Господом.[†]

23 Аврахам му приступи и рече: „Зар ћеш погубити и праведнога с грешником?”

24 Можда у граду има педесет праведника. Зар ћеш и њих да уништиш и не опростиш том месту ради оних педесет који буду у њему?

25 Далеко било од тебе да учиниш такву ствар! Зар да погубиш праведнога с грешником, па да праведника снађе исто што и грешника? Далеко било од тебе! Зар ни судија целог света да не чини што је право?”

26 Господ одговори: „Ако у граду Содоми нађем педесет праведника, због њих ћу опростити целом месту.”

27 Аврахам настави: „Усуђујем се, ево, да опет кажем нешто своме Господу, иако сам прах и пепео.

28 Можда у граду недостаје пет од педесет праведника. Зар ћеш уништити цело место због петорице?”

Господ одговори: „Ако нађем тамо четрдесет пет праведника, нећу га уништити.”

29 Аврахам му се поново обратио: „А ако се у њему нађе четрдесет праведника?”

Господ одговори: „Нећу га уништити због тих четрдесет.”

30 Аврахам опет рече: „Нека се Господ не гневи ако наставим. Шта ако се тамо нађе тридесет праведника?”

Господ одговори: „Нећу га уништити ако их тамо нађем тридесет.”

[†] **18:22** Према старојеврејској преписивачкој традицији, изворни текст је био али Господ је стао (остао да стоји) пред Аврахамом.

³¹ Аврахам ће опет: „Усуђујем се, ево, да опет кажем нешто своме Господу. Ако их се у граду нађе двадесет?“

„Нећу уништити *град* због оних двадесет.“

³² Аврахам опет рече: „Нека се мој Господ не љути ако му се само још једном обратим. А ако се у граду нађе само десет праведних?“

Господ одговори: „Нећу *га* уништити због тих десет.“

³³ Кад је завршио разговор с Аврахамом, Господ је отишао, а Аврахам се вратио кући.

19

Уништење Содоме и Гоморе

¹ Стигну она два анђела увече у Содому баш када је Лот седео код градских врата. Кад их је видео, Лот им је пошао у сусрет, поклонио се лицем до земље

² и рекао: „Молим вас, господо, свратите у дом свога слуге да проведете ноћ и оперете ноге; онда ураните, па наставите својим путем.“

Они одговорише: „Не, преспаваћемо на улици.“

³ Но, *Лот* их је толико салетао да су они коначно свратили к њему и ушли у његову кућу. Онда их је угостио, испекао бесквасни хлеб, па су јели.

⁴ Али пре него што су легли на починак, житељи града – мушкарци Содоме, стари и млади – сав народ до последњег човека, опколе кућу.

⁵ Онда су позвали Лота и рекли му: „Где су они људи што су ноћас дошли к теби? Изведи их к нама да спавамо с њима!“

⁶ Лот изађе к њима на улаз, а врата затвори за собом.

⁷ Онда им рече: „Браћо моја, молим вас, не чините тог зла!

⁸ Ево, имам овде две ћерке које још нису биле у додиру ни с једним човеком. Њих ћу вам извести, па чините с њима што вам је воља; али овим људима не чините ништа, јер су дошли под сенку мога крова.“

⁹ Они му рекоше: „Склони се одатле! Дошао си овде као дошљак, а већ се постављаш за судију. Сад ћемо с тобом да урадимо горе него с њима.“ Онда силовито насрну на Лота и примакну се вратима да их развале.

¹⁰ Али она двојица испруже руке, увуку Лота к себи и затворе врата.

¹¹ А оне људе што су били пред вратима, старе и младе, ударе слепилом тако да нису могли да пронађу врата.

¹² Онда она двојица упиташе Лота: „Имаш ли овде још кога: зетове, синове и ћерке, или било кога у граду? Изведи их из места,

¹³ јер ћемо га уништити. Тешка је оптужба што га терети пред Господом; он нас је послао да га унишtimo.“

¹⁴ Лот је затим изашао и рекао својим будућим зетовима који су били верени с његовим ћеркама: „Устајте! Одлазите из овог места јер ће Господ уништити град!“ Али њима се чинило да то Лот збија шалу.

¹⁵ У сам освит зоре, анђели навале на Лота говорећи: „Устани и поведи своју жену и своје две ћерке које су овде, да не будеш затрт кад град буде кажњен!“

¹⁶ Међутим, Лот је оклевао. Али пошто му се Господ смиловао, они га узму за руку, као и његову жену и његове две ћерке и безбедно их изведу из града.

¹⁷ Чим су их извели, један од њих рече: „Бежи да спасеш живот! Не осврћи се нити се игде у равници заустављај. Бежи у брда да не будеш затрт!“

¹⁸ Али Лот им рече: „Немој, Господе* , молим те!

¹⁹ Твој је слуга нашао наклоност пред тобом; шта више, исказао си ми обиље своје милости спасивши ми живот. Али ја не могу да бежим у брда, јер ће ме снаћи несрећа, те ћу погинути.

²⁰ Ево, ту у близини има једно мало место где бих могао да побегнем. Није ли заиста мало? Допусти ми да побегнем тамо да спасем живот.“

²¹ Господ† му одговори: „Добро, услишићу ти и ову молбу и нећу затрти град о коме говориш.

²² Брзо бежи тамо, јер не могу ништа да учиним док ти не стигнеш тамо.“ Зато се тај град зове „Соар“.

²³ Сунце је излазило над земљом кад је Лот ушао у Соар.

²⁴ Тада је Господ на Содому и Гомору сручио кишу од ужареног сумпора – с неба, од Господа –

²⁵ па је уништио ове градове и сву ту равницу, све житеље градова и све што је расло на земљи.

²⁶ Али Лотова жена се окрете за собом и претвори се у стуб соли.

²⁷ Рано следећег јутра, Аврахам устане и врати се на место где је стајао пред Господом.

²⁸ Погледао је према Содоми и Гомори и према целој равници, и угледао како се диже дим над земљом као дим из пећи.

* **19:18** Иако је из контекста јасно да Лот разговара са анђелима (3. лице множине), он их ословљава као Господа (2. лице једине), и у овом и у наредном стиху. † **19:21** У изворном тексту је он, што истиче нејасноћу са ким Лот разговара, са анђелом или са Господом.

²⁹ Кад је Бог уништавао градове у равници где је Лот живео, држао је на уму Аврахама, па је извео Лота одатле, и избавио га од истребљења.

Лот и његове ћерке

³⁰ Лот је напустио Соар, јер се плашио да остане тамо, и настанио се у брдима са своје две ћерке. Живео је са њима у једној пећини.

³¹ Тада је старија ћерка рекла млађој: „Наш је отац остарео, а у земљи нема мужа да буде са нама, као што је ред по свему свету.

³² Хајде да напијемо нашег оца вином и легнемо с њим. Тако ћемо преко нашег оца сачувати потомство.“

³³ Исте ноћи опију оне свога оца вином, па старија оде и легне са својим оцем. Он није знао ни кад је легла ни кад је устала.

³⁴ Ујутро је старија рекла млађој: „Ево, ја сам прошле ноћи легла са нашим оцем. Хајде да га напијемо вином и ове ноћи, па иди и лези с њим, како би преко нашег оца сачували потомство.“

³⁵ Тако оне поново напију свога оца вином, па млађа ћерка легне с њим. А он опет није знао ни кад је ова легла ни кад је устала.

³⁶ Тако су обе ћерке Лотове остале у другом стању са својим оцем.

³⁷ Старија ћерка је родила сина и дала му име „Моав“[‡]. Он је праотац данашњих Моаваца.

³⁸ И млађа је родила сина. Дала му је име „Вен-Ами“[§]. Он је праотац данашњих Амонаца.

[‡] **19:37** Значење имена Моав није извесно. Могуће значење је од мог оца.

[§] **19:38** Вен-Ами значи Син мог народа.

20

Аврахам и Сара у Герару

¹ Оданде Аврахам оде у крајеве Негева и настани се између Кадиса и Сура. Док је у Герару живео као странац,

² Аврахам је за своју жену Сару рекао да му је сестра. Стога је Авимелех, цар Герара, послао по Сару и узео је к себи.

³ Али Бог се указао Авимелеху ноћу у сну и рекао му: „Због жене коју си узео к себи, мораш умрети, јер је она удата жена.“

⁴ Међутим, Авимелех јој се није приближавао. На то Авимелех рече: „Господе, зар ћеш и недужан народ побити?“

⁵ Није ли ми тај човек рекао да му је она сестра? А и она је рекла да јој је он брат. Учинио сам то чисте савести, и нисам окаљао руке.“

⁶ Бог му у сну одговори: „Знам ја да си то учинио чисте савести; у ствари, ја сам те спречио да не згрешиш против мене; зато ти нисам дозволио да је такнеш.“

⁷ Стога сад врати жену њеном мужу; он је, наиме, пророк, па ће се молити за тебе да не умреш. Ако ли је не вратиш, сигурно ћеш умрети и ти и сви твоји.“

⁸ Авимелех устане у рано јутро и позва све своје слуге и исприча им све што се десило. Људе обузе велики страх.

⁹ Авимелех затим позва Аврахама и рече му: „Шта си нам то учинио? И чиме сам се то огрешио о тебе, да на мене и моје царство свалиш толики грех? Понео си се према мени толико лоше, како се нико не би понео према било коме.“

¹⁰ Авимелех упита Аврахама: „Шта те је навело да учиниш такву ствар?“

¹¹ Аврахам одговори: „Заиста сам мислио да нема Божијег страха у овом месту, и да ће ме убити због моје жене.

¹² А она је заиста моја сестра, ћерка мога оца, али не и моје мајке, па сам је оженио.

¹³ Кад ме је Бог послао из дома мога оца у туђину, ја сам јој рекао: 'Учини ми ову услугу: где год пођемо, реци – он ми је брат.'“

¹⁴ Авимелех узе оваца, крупне стоке, слуге и слушкиње, па их даде Аврахаму. Вратио му је и његову жену Сару.

¹⁵ Авимелех рече: „Ево, моја ти је земља отворена. Настани се где год ти се свиђа.“

¹⁶ А Сари је рекао: „Ево, дајем твом брату хиљаду сребрњака, као доказ твоје невиности пред свима што су с тобом;* тиме си потпуно оправдана.“

¹⁷ Затим се Аврахам помолио, те је Господ исцелио Авимелеха, његову жену, и његове слушкиње, те су поново могле да рађају.

¹⁸ Господ је, наиме, због Саре, Аврахамове жене, учинио неродном сваку жену у Авимелеховом дому.

21

Исаково рођење

¹ Господ је благословио Сару, и учинио јој као што је обећао.

² Сара је затруднела и родила Аврахаму сина у његовој старости, у време кад је Бог рекао.

³ Своме сину кога му је родила Сара, Аврахам је дао име Исак.

* **20:16** Дословно: *да буду покривало пред очима свију што су с тобом.* Значење овог идиома је нејасно. Неки коментатори преводе овај идиом, као откупнина за оно што ти се догодило.

⁴ Аврахам је обрезао свога сина Исака кад му је било осам дана, као што му је Бог заповедио.

⁵ Аврахаму је било стотину година кад му се родио син Исак.

⁶ Тада Сара рече: „Бог ме је заиста засмејао, а и свако ко чује о овоме смејаће се.“

⁷ Додала је још: „Ко би икада рекао Аврахаму да ће му Сара дојити децу? Јер родила сам му сина у његовој старости.“

Агара и Исмаило отерани

⁸ Дете је расло и било одбијено од дојења. Тог истог дана кад је Исак био одбијен од дојења, Аврахам је направио велику гозбу.

⁹ Тек, Сара опази да се син Агаре Египћанке, кога је ова родила Аврахаму, подсмева Исаку.*

¹⁰ Она рече Аврахаму: „Отерај ту слушкињу и њеног сина, јер син слушкиње неће делити наследство с мојим сином Исаком!“

¹¹ Аврахаму је ово тешко пало, јер је и Исмаило био његов син.

¹² Али Бог рече Аврахаму: „Не узбуђуј се због дечака и слушкиње. Послушај све што ти је Сара рекла, јер ће се твоје потомство наставити преко Исака.

¹³ Ипак, и од сина твоје слушкиње подићи ћу народ, зато што је твој потомак.“

* **21:9** Септуагинта додаје да се Исмаило *играо са њеним сином Исаком*. Речи *с њеним сином Исаком* нема у изворном тексту. Ипак, многи преводи прате Септуагинту и додају *с њеним, Сариним сином*. У изворном тексту се једноставно каже да се Исмаило играо или смејао. Из контекста се, међутим, да закључити да се Исмаило ругао Исаку, или да се играо с њим (реч *цахак* може да значи и смејати се и играти се), што је дало повода Сари да предложи Аврахаму да отера Агару с њеним сином.

¹⁴ Рано ујутро је Аврахам узео хлеба и мешину с водом, те их дао Агари. Онда је то ставио на њена рамена, па ју је заједно с дечаком отпремио. Она је отишла и тумарала по вир-савејској пустињи.

¹⁵ Када је нестало воде из мешине, однела је дечака под један жбун,

¹⁶ а сама отишла и села мало даље, толико колико се луком и стрелом може добацити. Говорила је у себи: „Нећу да гледам како ми дете умире.“ Села је тамо, и гласно зајецала.

¹⁷ Али Бог је чуо дечаков глас; Анђео је Божији позвао Агару с неба, говорећи јој: „Шта те мучи, Агаро? Не бој се, јер је Бог чуо вапај дечаков тамо где лежи.

¹⁸ Устани, узми дечака за руку и подигни га, јер ћу од њега подићи велики народ.“

¹⁹ Тада јој Бог отвори очи, те она опази извор. Отишла је, напунила мешину водом, и напојила дечака.

²⁰ Бог је био с дечаком. Одрастао је и живео у пустињи и постао вешт у лову луком и стрелом.

²¹ Док је живео у пустињи Фаран, мајка му је довела жену из Египта.

Савез између Аврахама и Авимелеха

²² У то време Авимелех у пратњи Фихола, заповедника његове војске, рече Аврахаму: „Бог је с тобом у свему што радиш.

²³ Зато ми се овде закуни пред Богом да нећеш варати мене, моју децу, нити мог наследника. Као што сам ја био добар према теби, тако и ти буди добар према мени и према овој земљи у којој боравиш као странац.“

²⁴ Аврахам одговори: „Заклињем се!“

25 Онда је Аврахам прекорио Авимелеха због бунара што су му га Авимелехове слуге отеле.

26 Авимелех одговори: „Не знам ко је то урадио, а ни ти ми ниси рекао. Тек сам данас чуо о томе.“

27 Аврахам узео оваца и говеда, па их даде Авимелеху, те њих двојица склопише савез.

28 Онда је издвојио седам јагањаца из стада.

29 Авимелех упита Аврахама: „Шта значе ових седам јагањаца што си их издвојио?“

30 Аврахам одговори: „Прими ових седам јагањаца из моје руке да ми буду сведок да сам ја ископао овај бунар.“

31 То место се зове „Вир-Савеја“†, јер су се тамо обојица заклела.

32 Након што су склопили савез код Вир-Савеје, Авимелех и заповедник његове војске Фихол су се вратили у земљу филистејску.

33 А Аврахам је код Вир-Савеје засадио тамариск, те призвао име Господа – вечног Бога.

34 Аврахам је дуго живео као странац у земљи филистејској.

22

Бог куша Аврахама

1 После ових догађаја Бог је искушао Аврахама. Бог га зовну: „Аврахаме!“

„Ево ме!“ – одазва се Аврахам.

2 Бог му онда рече: „Узми свога сина Исака, твога јединца кога волиш, и пођи с њим у земљу Морију, па га принеси као жртву свеспалницу на брду које ћу ти показати.“

† 21:31 То значи Заклетва код извора или Бунар седморице.

³ Устане Аврахам у рано јутро и осамари магарца. Са собом је повео два момка и свога сина Исака, и пошто је насекао дрва за свеспалницу, дигао се и кренуо на место које му је Бог рекао.

⁴ Трећега дана Аврахам подигне поглед и издалека угледа оно место.

⁵ Аврахам рече момцима: „Ви останите овде с магарцем, а ја и дечак идемо горе. Кад се помолимо, вратићемо се к вама.“

⁶ Аврахам узме дрва за жртву свеспалницу, натовари их на свога сина Исака, а сам је понео ватру и нож. Онда су обојица кренула.

⁷ Исак рече своме оцу Аврахаму: „Оче!“

Аврахам се одазва: „Ево ме, сине!“

Исак му рече: „Ево, ту су ватра и дрва, али где је јагње за жртву свеспалницу?“

⁸ Аврахам одговори: „Бог ће се постарати за јагње за жртву свеспалницу, сине мој.“ Тако њих двојица наставе пут.

⁹ Кад су стигли на место за које им је Бог рекао, Аврахам подигне жртвеник, наслаже дрва, па свеже свога сина Исака и положи га на жртвеник поврх дрва.

¹⁰ Тад Аврахам узме нож да закоље свога сина.

¹¹ Али Анђео Господњи га позва с неба и рече му: „Аврахаме! Аврахаме!“

Он одговори: „Ево ме!“

¹² Анђео Господњи рече: „Не дижи руку на дечака, нити му шта чини! Сад знам да се бојиш Бога, јер ми ниси ускратио ни свога сина јединца.“

¹³ Аврахам се обазре, и гле, иза њега ован; заплели му се рогови у грмље. Аврахам приђе и узме овна, па га принесе на жртву свеспалницу уместо свога сина.

14 Аврахам назва то место „Господ ће се постарати.“* Зато се и данас каже: „На брду Господњег старања.“†

15 Анђео Господњи по други пут позва Аврахама с неба

16 и рече му: „Заклињем се самим собом – говори Господ – пошто си то учинио и ниси ускратио свога сина јединца,

17 обилно ћу те благословити, и твоје ћу потомство умножити, те ће бити бројно као звезде на небу и као песак на морској обали. Твоје ће потомство освајати врата својих непријатеља.

18 Зато што си послушао мој глас, сви ће народи на земљи бити благословени преко твог потомства.“

19 Аврахам се потом вратио к својим момцима, те су се заједно упутили у Вир-Савеју, где је Аврахам живео.

Нахоров родослов

20 После ових догађаја јавили су Аврахаму: „Ево, и Мелха је родила децу твоје брату Нахору:

21 Његовог првенца Уза и његовог брата Вуза, Кемуила, оца Арамовог,

22 Кеседа, Азава, Филдеса, Једлафа и Ватуила.“

23 Ватуило је био Ревекин отац.

Ову осморицу је Мелха родила Аврахамовом брату Нахору.

24 А Нахорова иноча‡, која се звала Реума, је родила Теваха, Гахама, Тахаса и Маху.

* **22:14** Дословно: Бог ће видети. † **22:14** Или: На брду ће се Господ видети. ‡ **22:24** Иноча – суложница, наложница – је у полигамном браку друга жена (жене) коју човек узима поред прве.

23

Сарина смрт и погреб

¹ Сара је живела стотину двадесет седам година.

² Умрла је у Киријат-Арви, то јест у Хеврону у хананској земљи. Аврахам је жалио за Саром и нарицао за њом.

³ Затим је Аврахам устао с места где је лежала његова покојница, и обратио се Хетитима:

⁴ „Странац сам и придошлица међу вама. Продајте ми земљиште за гроб код вас, да бих могао да отпремим и сахраним своју покојницу.“

⁵ Хетити одговорише Аврахаму:

⁶ „Чуј нас, господару. Ти си кнез Божији међу нама. Стога сахрани своју покојницу у нашем најбољем гробу; нико од нас ти неће ускратити свој гроб да у њега сахраниш своју покојницу.“

⁷ Аврахам је на то устао и дубоко се поклонио становницима земље, Хетитима.

⁸ Затим им је рекао: „Ако се, дакле, слажете да отпремим своју покојницу и сахраним је код вас, заузмите се за мене код Ефрона, сина Цохарова,

⁹ да ми прода пећину у Макпели што је у његовом власништву. Она се налази на крају његовог имања. Нека ми је пред вама прода за пуну цену, да бих имао гроб у свом власништву.“

¹⁰ Ефрон је седео међу Хетитима. Тада Ефрон, Хетит, одговори Аврахаму, да га чују Хетити својим ушима – све старешине што су дошле код градских врата:

¹¹ „Никако, господару! Послушај ме: дајем ти и њиву и пећину на њој. Дајем* ти је пред својим народом; сахрани своју покојницу.“

* **23:11** Или: *продајем*.

¹² Аврахам се дубоко поклонио народу те земље.

¹³ Аврахам тада рече Ефрону, да народ те земље чује на своје уши: „Саслушај ти сада мене. Платићу ти новцем за ту пољану. Прими то од мене, да могу тамо да сахраним своју покојницу.“

¹⁴ Ефрон одговори Аврахаму:

¹⁵ „Чуј ме, мој господару. Земљиште вреди четири стотине сребрних шекела[†]. Шта је то за тебе и мене? Само ти сахрани своју покојницу.“

¹⁶ Аврахам се сложио с Ефроном, па му је избројао новац који је Ефрон тражио у присутности свих Хетита: четири стотине шекела сребра трговачке мере.

¹⁷ Тако је Ефронова пољана у Макпели, што је насупрот Мамрији, са пећином, стаблима, и свим што је било на њиви,

¹⁸ прешла у Аврахамово власништво у присутности Хетита – свих старешина што су дошле пред градска врата.

¹⁹ Након тога је Аврахам сахранио своју жену Сару у пећини на пољани Макпела што је насупрот Мамрије (код Хеврона) у земљи Хананској.

²⁰ Тако је пољана и пећина на њој прешла од Хетита у Аврахамово власништво за сахрањивање.

24

Исак и Ревека

¹ Аврахам је био већ стар и добро одмакао у годинама. Господ га је био благословио у свему.

² Аврахам рече најстаријем слуги у свом дому, под чијом управом је била сва његова имовина: „Стави руку под моје бедро,

[†] **23:15** Око 4,6 kg.

³ да те закунем Господом, Богом неба и земље, да моме сину нећеш довести за жену једну од ћерки Хананаца међу којима живим,

⁴ него да ћеш отићи у моју земљу, у мој родни крај, те довести жену за мог сина Исака.“

⁵ Слуга рече Аврахаму: „А шта ако жена неће да пође у ову земљу? Треба ли да се вратим и поведем твога сина у земљу из које си ти дошао?“

⁶ Аврахам му одговори: „Пази да не одведеш тамо мога сина!

⁷ Господ, Бог небески, који ме је извео из дома мога оца и из моје родне земље, ми је говорио и заклео се самим собом, рекавши: 'Твоме потомству ћу дати ову земљу.' Он ће послати анђела пред тобом, па ћеш довести оданде жену за мог сина.

⁸ А ако жена неће да пође с тобом, онда те моја заклетва више не обавезује. Само пази да тамо не водиш мога сина.“

⁹ Тада је слуга ставио руку под Аврахамово бедро, па му се заклео да ће учинити што му је Аврахам рекао.

¹⁰ Слуга је узео десет камила свога господара, и понео сваковрсна добра свога господара. Онда је устао и кренуо у Арам-Нахарајим, у Нахоров град.

¹¹ Код бунара, изван града, је пустио камиле да полежу. Било је вече, време кад жене долазе да захватају воду.

¹² Онда се помолио: „О, Господе, Боже мога господара Аврахама, изађи ми данас у сусрет и исажи милост моме господару Аврахаму.

¹³ Ево, стојим овде код извора, а ћерке мештана долазе да захватају воду.

¹⁴ Рећи ћу једној девојци: 'Спусти свој крчаг да се напијем.' Ако она одговори: 'Пиј! Напојићу и твоје камиле', нека она буде та коју си одредио за твога

слугу Исака. По томе ћу знати да си исказао милост моме господару.“

¹⁵ Он још није био дорекао молитву, кад дође Ревека, која се родила Ватуилу, сину Мелхе, жене Аврахамовог брата Нахора, носећи крчаг на рамену.

¹⁶ Девојка је била предивног изгледа, девица коју мушкарац није дотакао. Сишла је к извору, напунила крчаг, па се вратила горе.

¹⁷ Слуга јој тада потрча у сусрет и рече јој: „Дај ми, молим те, мало воде из твог крчага!“

¹⁸ Она му одговори: „Пиј, господару!“, па је хитро спустила крчаг на руку и дала му да пије.

¹⁹ Кад га је напојила, рекла је: „Налићу и твојим камилама да се напоје.“

²⁰ Брзо је излила крчаг у појило, па се пожурила к бунару да поново захвати воде. Затим је напојила све његове камиле.

²¹ Човек ју је ћутке посматрао, не би ли сазнао да ли је Господ учинио његов пут успешним или није.

²² Кад су се камиле напојиле, човек је узео златну гривну за њен нос тешку пола шеке^{*}, а за њене руке две златне наруквице тешке десет шеке[†].

²³ Слуга јој тада рече: „Реци ми, молим те, чија си ћерка? Има ли у кући твога оца места за нас да преноћимо?“

²⁴ Она одговори: „Ја сам ћерка Ватуила, сина кога је Мелха родила Нахору.“

²⁵ Још му је рекла: „Код нас има пуно сламе и сточне хране, а има и места да се преноћи.“

²⁶ Човек се тада поклатио и пао ничице пред Господом,

²⁷ говорећи: „Нека је благословен Господ, Бог мога господара Аврахама, што није ускратио своју милост

^{*} **24:22** Око 6 гр. [†] **24:22** Око 120 гр.

и верност моме господару. Господ ме је довео право у кућу рођака мога господара!“

²⁸ Девојка је онда отрчала и испричала све ово у кући своје мајке.

²⁹ Ревека је имала брата који се звао Лаван. Лаван је отрчао напоље, ка човеку код студенца.

³⁰ Чим је видео гривну и нарукнице на рукама своје сестре, и кад је чуо речи његове сестре Ревеке: „Овако ми је говорио тај човек“, отишао је к човеку који је стајао код камила на студенцу.

³¹ Рекао му је: „Дођи, благословени од Господа! Зашто стојиш напољу? Ја сам већ спремио кућу и место за камиле.“

³² Човек је дошао у кућу и растоварио камиле. Лаван је онда дао сточне хране и сламе камилама, а служи и људима који су били с њим је донео воде да оперу ноге.

³³ Кад је поставио пред њега да једе, слуга рече: „Нећу јести док не кажем што имам да кажем.“

Лаван му рече: „Говори онда!“

³⁴ Слуга је почео да прича: „Ја сам Аврахамов слуга.

³⁵ Господ је обилато благословио мога господара, те је постао богат. Дао му је оваца и говеда, сребра и злата, слугу и слушкиња, камила и магараца.

³⁶ Сара, жена мога господара, му је родила сина у његовој старости, коме је дао сву своју имовину.

³⁷ Мој ме је господар заклео, рекавши: 'Не узимај за жену моме сину неку девојку од Хананејаца, у чијој земљи живим.

³⁸ Него иди к породици мога оца, к мојој родбини, да нађеш жену за мога сина.'

³⁹ Ја сам онда упитао свога господара: 'А шта ако жена неће да пође са мном?'

⁴⁰ Он ми одговори: 'Господ, чији пут следим, послаће свог анђела с тобом, и учинити твој пут успешним, па ћеш довести жену за мога сина од моје родбине, из породице мога оца.

⁴¹ Заклетве ћеш бити разрешен кад одеш к мојој родбини. Ако ти они не дају девојку, онда те моја заклетва више не обавезује.

⁴² Данас, кад сам дошао код извора, рекао сам Господу: 'О, Господе, Боже мога господара Аврахама, ако ти је по вољи, молим те учини успешним пут на који сам кренуо.

⁴³ Ево, стојим код извора и девојци која дође да црпи воду, рећи ћу: 'Дај ми да попијем мало воде из твога крчага.'

⁴⁴ Ако она каже: 'Пиј! Извући ћу воде и за твоје камиле', то ће бити она коју је Господ одредио за сина мога господара.

⁴⁵ Ја још нисам био дорекао молитву у себи, кад ето Ревеке са крчагом на рамену. Сишла је к извору да захвати воде. Ја јој рекох: 'Дај ми, молим те, да пијем!'

⁴⁶ Она је брзо спустила крчаг с рамена и рекла: 'Пиј! Напојићу и твоје камиле.' Ја сам пио, а она је напојила камиле.

⁴⁷ Онда сам је упитао: 'Чија си ти ћерка?'

Она одговори: 'Ћерка сам Ватуила, кога је Нахору родила Мелха.'

Тада сам јој ставио гривну на нос, а наруквице на њене руке.

⁴⁸ Затим сам пао ничице пред Господом и благословио Господа, Бога мога господара Аврахама, који ме је водио правим путем да узмем ћерку брата мога господара за његовог сина.

49 А сад, реците ми ако намераваате да искажете милост и верност моме господару; ако не намераваате, и то ми реците, тако да знам хоћу ли поћи на десно или на лево.“

50 Тада Лаван и Ватуило одговоре: „Од Господа је ово дошло; ми ти не можемо рећи ни да ни не.

51 Ево, Ревека је ту: узми је и иди, па нека буде жена твоме господару, како је Господ рекао.“

52 Кад је Аврахамов слуга чуо ове речи, поклонии се Господу лицем до земље.

53 Слуга је онда извадио златног и сребрног накита, и хаљина, па их дао Ревеки. Њеној браћи и мајци је такође дао драгоцене дарове.

54 Затим су он и његови сапутници јели и пили, па су преноћили тамо.

Кад су ујутро устали, слуга рече: „Допустите ми да се вратим своме господару.“

55 Али њен брат и њена мајка му рекоше: „Нека девојка остане с нама још десетак дана; онда можеш да идеш.“[‡]

56 Али он им рече: „Не задржавајте ме, кад је Господ већ учинио мој пут успешним. Пустите ме да идем к своме господару!“

57 А они рекоше: „Позовимо девојку и упитајмо је шта она мисли.“

58 Позвали су девојку и упитали је: „Да ли хоћеш да пођеш са овим човеком?“

Она одговори: „Хоћу.“

59 Тако они отпреме своју сестру и њену дојиљу са Аврахамовим слугом и његовим људима.

60 Онда су благословили Ревеку овим речима:
„Сестро наша!

Буди мајка небројеним хиљадама,

[‡] 24:55 Или: онда ће (девојка) ићи.

а твоје потомство нек заузме
врата својих непријатеља.“

⁶¹ Онда су Ревека и њене слушкиње устале, узјахале камиле, те пошле за слугом. Слуга је преузео Ревеку и отишао.

⁶² А Исак се управо вратио из Вир Лахај Роја; он је, наиме, живео у области Негева.

⁶³ Предвече је изашао у поље да се прошета. § Подигне он поглед, кад оно, долазе камиле.

⁶⁴ И Ревека је подигла поглед. Кад је видела Исака сишла је с камиле

⁶⁵ и упитала слугу: „Ко је тај човек што нам пољем долази у сусрет?“

Слуга одговори: „То је мој господар.“ Она је тада узела вео и покрила лице.

⁶⁶ Затим је слуга испричао Исаку све што је учинио.

⁶⁷ Исак је тада увео Ревеку у шатор своје мајке, Саре, и оженио се њоме. Она му је постала жена и он ју је волео. Тако се Исак утешио за својом мајком.

25

Остали из Аврахамовог родослова

¹ Аврахам је узео себи још једну жену; звала се Хетура.

² Она му је родила Зомрана, Јоксана, Мадана, Мадидјана, Јесвока и Соидјана.

³ Јоксан је био отац Саве и Дедана. Деданови потомци су: Асурци, Летушани и Леумљани.

⁴ Мадидјанови синови су: Гефа, Афир, Енох, Авида и Елдага. Све су ово Хетурини потомци.

⁵ Аврахам је сву своју имовину оставио Исаку.

§ **24:63** Значење ове речи у јеврејском је непоуздано. Неки стари и нови преводи превode ту реч да размишља, или да се моли.

⁶ А синовима својих иноча Аврахам је дао дарове, и још за живота их разаслао у источне земље, далеко од свога сина Исака.

Аврахамова смрт и погреб

⁷ Ово су године које је Аврахам доживео: стотину седамдесет пет година.

⁸ Онда је издахнуо и умро у дубокој старости, стар и сит живота, те се придружио својим прецима.

⁹ Сахранили су га његови синови, Исак и Исмаило, у пећини Макпели, на пољани Ефрона Хетита, сина Цохара, што је насупрот Мамрије;

¹⁰ на пољани коју је Аврахам купио од Хетита. Тамо је сахрањен Аврахам и његова жена Сара.

¹¹ После Аврахамове смрти, Бог је благословио његовог сина Исака, који је живео код Вир Лахај Роја.

Исмаилов родослов

¹² Ово је родослов Исмаила, сина Аврахамовог, кога му је родила Агара Египћанка, Сарина слушкиња.

¹³ Ово су имена Исмаилових синова по редоследу њиховог рођења: његов првенац Навајот, па Кедар, Авдеило, Мивсам,

¹⁴ Мишма, Дума, Маса,

¹⁵ Хадад, Тема, Јетур, Нафис и Кедма.

¹⁶ То су синови Исмаилови; дванаест кнезова над дванаест племена. По њима су њихова насеља и таборишта добила име.

¹⁷ Ово су године које је Исмаило доживео: стотину тридесет седам година. Издахнуо је и умро и био придружен својим прецима.

¹⁸ Његово потомство се населило од Евиле до Сура, који је насупрот Египту, на путу што води у Асирију. Живели су у непријатељству са свом својом браћом.*

Рођење Јакова и Исава

¹⁹ Ово је родослов Аврахамовог сина Исака.

Аврахам је, дакле, био Исаков отац.

²⁰ Исаку је било четрдесет година кад се оженио Ревеком, ћерком Арамејца Ватуила, из Падан-Арама, а сестром Арамејца Лавана.

²¹ Исак се помолио Господу за своју жену, јер је била нероткиња. Господ му је услишио молитву, те је његова жена Ревека затруднела.

²² Међутим, близанци у њеној утроби се тако сударе, да је она узвикнула: „Зашто ми се ово дешава?“ Зато је отишла да упита Господа.

²³ Господ јој одговори:

„Два су племена у твојој утроби;

два ће се народа разделити

тек што из твог крила изађу.

Један ће народ други надјачати;
старији ће млађему служити.“

²⁴ Кад јој је дошло време да роди, испостави се да су два близанца у њеној утроби.

²⁵ Први који је изашао био је сав црвен и космат као кожух. Зато су га назвали „Исав“.

²⁶ После тога је изашао његов брат држећи руком Исава за пету. Зато су га назвали „Јаков“. Исаку је било шездесет година када су му се они родили.

* **25:18** Значење реченице на јеврејском није јасно. Ова реченица може да се преведе и живели су насупрот своје браће.

²⁷ Кад су дечасти одрасли, Исав постане врстан ловац, човек пустаре. Јаков је био миран човек који је проводио време у шаторима.

²⁸ Исаку је Исав био милији, јер је волео дивљач, а Ревека је више волела Јакова.

²⁹ Једном је Јаков кувао вариво. Исав је дошао из пустаре, изнемогао.

³⁰ Исав рече Јакову: „Дај да се наједем тог црвеног варива, јер сам изнемогао!“ Зато му је име „Едом“[†].

³¹ Јаков му рече: „Прво ми уступи твоја првеначка права.“[‡]

³² А Исав му одговори: „Ево, само што не умрем; шта ће ми првеначка права!“

³³ Јаков му одврати: „Најпре ми се закуни.“

Исав се тада заклео и уступио Јакову своја првеначка права.

³⁴ Онда је Јаков дао Исаву хлеба и варива од сочива. Исав се најео и напио, па је устао и отишао.

Тако је Исав презрео своја првеначка права.

26

Исак у Герару и Вир-Савеји

¹ У земљи је завладала глад, другачија од оне што је била у Аврахамово време. Зато је Исак отишао у Герар, к филистејском цару, Авимелеху.

² Господ му се указао и рекао му: „Не иди у Египат, него пребивај у земљи у коју те ја упутим.“

³ Борави у овој земљи и ја ћу бити с тобом, те ћу те благословити. А теби и твојем потомству даћу сву ову земљу, да извршим заклетву којом сам се заклео твојем оцу Аврахаму.

[†] **25:30** Едом значи *црвен, румен*.

[‡] **25:31** По ондашњим закону првородства, најстаријем сину је припадао највећи део очевог имања.

⁴ Твоје потомство ћу умножити као звезде на небу и дати му све ове крајеве. Преко твог потомства биће благословени сви народи на земљи,

⁵ зато што је Аврахам послушао мој глас, и покоравао се мојим заповестима, одредбама и законима.“

⁶ Исак се тада населио у Герару.

⁷ Када су га мештани питали за његову жену, он им рекао: „Она ми је сестра.“ Плашио се, наиме, да каже да му је она жена, јер је мислио: „Ако кажем да ми је жена, мештани би ме могли убити због Ревеке, јер је веома лепа.“

⁸ Исак је већ тамо био дуже време, кад га је, једном приликом, филистејски цар Авимелех угледао с прозора како милује своју жену Ревеку.

⁹ Авимелех је тада позвао Исака и рекао му: „Она је очигледно твоја жена. Како си могао да кажеш: 'Она ми је сестра'?“

Исак му одговори: „Помислио сам: 'Да не умрем због ње.'“

¹⁰ Авимелех му тада рече: „Зашто си нам то учинио? Неко од људи је могао да легне с твојом женом и тако би на нас свалио кривицу.“

¹¹ Тада је Авимелех наредио целом народу: „Ко год такне овог човека или његову жену, изгубиће живот сигурно.“

¹² Исак је сејао у тој земљи, и те му је године уродило стоструко. Господ га је благословио,

¹³ па се човек обогатио. Богатство му се све више увећавало, док није постао веома богат.

¹⁴ Стекао је и стада оваца и говеда, те много слугу, тако да су му Филистејци завидели.

15 Зато су Филистејци затрпали све бунаре што су их слуге његовог оца Аврахама ископале – у време његовог оца Аврахама, напунивши их земљом.

16 Тада Авимелех рече Исаку: „Иди од нас, јер си постао много моћнији од нас!“

17 Исак је отишао оданде и поставио шатор у Герарској долини, где се и населио.

18 Исак је поново ископао бунаре који су били ископани у време његовог оца Аврахама, а што су их по његовој смрти затрпали Филистејци. Бунарима је дао иста имена која им је дао његов отац.

19 Копајући у долини, Исакове слуге нађу извор питке воде.

20 Због тога су се герарски пастири посвађали са Исаковим пастирима говорећи: „То је наша вода!“ Тај извор су назвали Есек*, зато што су се свађали с њим.

21 Онда су ископали други бунар, али су се посвађали и због овог. Зато су назвали бунар Ситна†.

22 Оданде се преселио и ископао још један бунар. Око овога се нису свађали. Зато га је назвао Ровот‡, рекавши: „Господ нам је дао простор да се умножимо на земљи.“

23 Оданде је отишао у Вир-Савеју.

24 Исте ноћи му се Господ указао у сну и рекао му: „Ја сам Бог твога оца Аврахама. Не бој се, јер ја сам с тобом. Благословићу те и умножити твоје потомство због мога слуге Аврахама.“

25 Исак је тамо подигао жртвеник и призвао име Господње. Тамо постави свој шатор, а његове слуге ископају бунар.

* **26:20** Есек значи свађа. † **26:21** Ситна значи непријатељство.

‡ **26:22** Ровот значи широк простор.

²⁶ Тада му из Герара дође Авимелех са својим саветником Охозатом и Фихолом, заповедником војске.

²⁷ Исак им рече: „Зашто сте дошли к мени кад ме мрзите и кад сте ме отерали од себе?“

²⁸ Они одговорише: „Увидели смо да је Господ с тобом. Зато смо рекли: 'Хајде да се закунемо једни другима, и склопимо савез између себе.'

²⁹ Ти нама нећеш чинити зла, као што ни ми тебе нисмо дирали. Напротив, чинили смо ти само добро и у миру те испратили. На крају, ти си од Господа благословени.“

³⁰ Исак им је онда приредио гозбу, па су јели и пили.

³¹ Кад су ујутро устали, заклели су се једни другима. Исак их онда испрати и они оду у миру.

³² Тог дана дођу Исакове слуге и известе га о бунару који су ископали. Рекли су му: „Нашли смо воду!“

³³ Тај бунар су назвали Савеја. Зато се тај град све до данас зове „Вир-Савеја“§.

³⁴ Кад је Исаву било четрдесет година, узео је за жену Јудиту, ћерку Веира Хетита, и Васемату, ћерку Елона Хетита.

³⁵ Оне су загорчавале живот Исаку и Ребеки.

27

Јаков на превару добија очев благослов

¹ Кад је Исак остарео, вид му се угасио, тако да није могао да види. Позове он свога старијег сина Исава и рече му: „Сине!“

Овај му одговори: „Ево ме!“

² Исак му рече: „Ево, остарео сам а не знам кад ћу умрети.

§ **26:33** Вир-Савеја значи Извор заклетве или Извор седморице.

³ Зато узми сад свој тоболац и лук, па пођи у пустару и улови неку дивљач за мене.

⁴ Онда ми скувај укусно јело, онако како волим, па ми донеси да једем, да те благословим пре него што умрем.“

⁵ Али Ревека је чула шта је Исак рекао своме сину Исаву. Кад је Исав отишао у пустару да улови дивљач своме оцу,

⁶ Ревека рече своме сину Јакову: „Ево, управо сам чула како твој отац говори твоме брату Исаву:

⁷ ’Донеси ми дивљач и скувај ми укусно јело да једем, па да те благословим у присуству Господњем пре него што умрем.’

⁸ Зато, сине мој, послушај ме и учини оно што ти наредим.

⁹ Иди до стада па ми донеси оданде два лепа јарета, а ја ћу од њих припремити укусно јело за твога оца, баш како он воли.

¹⁰ Онда то однеси твоме оцу да једе, да те благослови пре него што умре.“

¹¹ Јаков рече својој мајци Ревеки: „Али мој брат Исав је космат, а ја сам без длака.

¹² Шта ако ме отац дотакне? Онда ће ме сматрати варалицом, па ћу на себе навући проклетство, а не благослов.“

¹³ Његова мајка му одговори на то: „Твоје проклетство нека падне на мене, сине мој. Само ти мене слушај и донеси ми јариће.“

¹⁴ Јаков оде па их донесе својој мајци, а она од њих приправи укусно јело, баш како је његов отац волео.

¹⁵ Онда Ревека узме најбољу одећу свога старијега сина Исава што је имала у кући и у њу обуче свога млађег сина Јакова.

¹⁶ А жарећом кожом обложи његове руке и голи део врата.

¹⁷ Онда је у руке свога сина Јакова ставила укусно јело и хлеб што је приправила.

¹⁸ Јаков оде к своме оцу и рече: „Оче!“ Овај се одазва: „Ево ме. Који си ти, мој син?“

¹⁹ „То сам ја, Исав, твој првенац“ – одговори Јаков своме оцу. „Учинио сам како си ми рекао. А сад устани, седи и једи од мог улова, да би могао да ме благословиш.“

²⁰ Али Исак упита свога сина: „Како то да си тако брзо успео, сине мој?“

Јаков одговори: „Господ, Бог твој, ми је у томе помогао.“

²¹ Исак рече: „Примакни се, сине мој, да те дотакнем, да бих знао јеси ли ти мој син Исав или ниси.“

²² Јаков се примакао своме оцу Исаку, који га је, дотакавши, рекао: „Глас је Јаковљев, али су руке Исавове.“

²³ Није га препознао, јер су му руке биле космате као руке његовог брата Исава. Зато га је благословио.

²⁴ Ипак, упитао га је: „Јеси ли ти заиста мој син Исав?“

Јаков одговори: „Јесам.“

²⁵ Онда Исак рече: „Принеси ми да једем од твог улова, сине мој, да бих те благословио.“

Јаков му је принео да једе, па је Исак јео. Уз то му је донео и вина да пије.

²⁶ Затим му је његов отац Исак рекао: „Приђи, сине мој, да те пољубим.“

²⁷ Јаков је пришао и Исак га је пољубио. Исак је при том осетио мирис одеће свога сина па га је благословио и рекао:

„Гле, мирис мога сина

је као мирис поља
што их је Господ благословио.

28 Нека ти да Бог росу с неба
и родну земљу,
обиље жита и младога вина.

29 Нека ти служе народи,
и нека ти се клањају племена.

Буди владар својој браћи;
синови мајке твоје ницице нек падају пред
тобом.

Ко тебе проклиње,
сам ће проклет бити,
а ко те благосиља,
благословен ће бити.“

30 Кад је Исак благословио Јакова, и чим је Јаков
отишао од свога оца Исака, врати се његов брат Исав
из лова.

31 И он је припремио укусно јело и дошао к своме
оцу. Рекао му је: „Оче мој, устани и једи од улова
свога сина, да би ме благословио.“

32 „Ко си ти?“ – упита га његов отац.

Исав одговори: „То сам ја, Исав, твој првенац.“

33 Чувши то, Исак се сав препао. Онда је рекао:
„Ко је онда онај што је уловио дивљач и донео ми је?
Ја сам то јео пре него што си ти дошао. Њега сам
благословио, те ће благословен и остати.“

34 Чувши речи свога оца, Исав гласно и горко
зарида. Онда рече своме оцу: „Благослови и мене, оче
мој!“

35 Исак одговори: „Дошао је твој брат и на превару
добио твој благослов.“

36 Исав рече на то: „Не зове ли се с правом Јаков?
Двапут ме је већ преварио: одузео ми је првородство,
а сада ми је одузео и благослов.“ Онда је рекао: „Зар
за мене ниси сачувао бар један благослов?“

³⁷ Исак одговори Исаву: „Ето, њега сам већ поставио за господара над тобом, а сву његову браћу одредио за његове слуге. Обезбедио сам га житом и младим вином. Шта сад могу да учиним за тебе, сине мој?“

³⁸ Исав му рече: „Зар ти имаш само један благослов, оче мој? Благослови и мене, оче мој!“ Исав је јецао на сав глас.

³⁹ Тада му рече његов отац Исак:
„Далеко од родне земље
твој дом ће бити,
и роса је небеска неће натапати.

⁴⁰ Од свога мача ћеш живети,
и своме ћеш брату служити.
Али једном кад се успротивиш,
јарам ћеш његов
са свог врата збацити.“

⁴¹ Исав је омрзнуо Јакова због благослова којим га је његов отац благословио. Говорио је у себи: „Ближе се дани жалости за мојим оцем; онда ћу убити свога брата Јакова.“

⁴² Кад су Ревеки јавили шта је рекао њен старији син Исав, позвала је свог млађег сина Јакова и рекла му: „Пази! Твој брат Исав помишља на освету. Хоће да те убије!

⁴³ А сад, сине мој, послушај моје речи. Устани и бежи к моме брату, Лавану, у Харан.

⁴⁴ Остани код њега неколико дана док се не стиша гнев твога брата.

⁴⁵ А чим се стиша гнев твога брата и он заборави шта си му учинио, послаћу по тебе и довешћу те оданде. Зашто да вас обојицу изгубим у један дан?“

Исак шаље Јакова код Лавана

⁴⁶ Ревека се затим обрати Исаку: „Живот ми се смучио због ових Хетиткиња! Ако се и Јаков ожени једном од жена ове земље, Хетиткињом, шта ће ми онда живот!“

28

¹ Исак позва свога сина Јакова и благослови га. Онда му заповеди: „Не узимај себи за жену неку од хананских девојака.

² Спреси се и пођи у Падан-Арам, у дом Ватуила, оца твоје мајке, и тамо узми себи за жену једну од ћерки Лавана, брата твоје мајке.

³ А Бог Свемоћни нека те благослови и учини те родним и бројним, тако да постанеш скуп народа.

⁴ Нека ти подари Аврахамов благослов, па нека твоје потомство заузме земљу у којој боравиш као дошљак, земљу коју је Бог дао Аврахаму!“

⁵ Исак отпреми Јакова, те овај оде у Падан-Арам, к Лавану, сину Арамејца Ватуила, брату Ревеке, мајке Јакова и Исава.

⁶ Исав је видео кад је Исак благословио Јакова и послао га у Падан-Арам да тамо нађе себи жену, те да му је заповедио док га је благосиљао: „Не узимај себи за жену неку од хананских девојака!“,

⁷ и да је Јаков послушао свога оца и своју мајку те отишао у Падан-Арам.

⁸ Тада је Исав увидео да су хананске девојке мрске његовом оцу Исаку,

⁹ па је отишао к Исмаилу, те се, поред жена које је већ имао, оженио Махалатом, ћерком Аврахамовог сина Исмаила, а Навајотовом сестром.

Јаковљев сан у Ветилу

¹⁰ А Јаков оде из Вир-Савеје и запути се у Харан.

11 Кад је дошао до неког места, зауставио се да преноћи, јер је сунце било зашло. Узео је један камен с оног места, ставио га под главу, па легао.

12 Уснио је сан: лестве стоје на земљи, а врх им допире до неба, и анђели Божији пењу се и силазе по њима.

13 На њима је, горе,* стајао Господ. Он рече: „Ја сам Господ, Бог твога претка Аврахама и Бог Исаков. Земљу на којој лежиш даћу теби и твоме потомству.

14 Твојих ће потомака бити као праха земаљског; раширићеш се на запад, исток, север и југ. Преко тебе и твога потомства ће бити благословена сва племена на земљи.

15 Ево, ја сам с тобом: чуваћу те где год поћеш и довешћу те натраг у ову земљу. Нећу те оставити, него ћу извршити што сам ти рекао.“

16 Јаков се ту пробуди од сна и рече: „Заиста је Господ на овом месту, а ја то нисам знао!“

17 Сав престрашен рекао је: „Како је страшно ово место! Није то ништа друго него ли Дом Божији, а ово су врата небеска.“

18 Јаков устане ујутро, узме онај камен што га је ставио под главу, усправи га као стуб и на њега излије уље.

19 То место је назвао „Ветил“†. Тај град се раније звао Луз.

20 Јаков се ту заветовао, рекавши: „Ако Бог буде са мном и сачува ме на овом путу којим идем, да ми хлеба за јело и одеће да се облачим,

21 и у миру се вратим у дом свога оца и Господ се као Бог мој покаже,

* **28:13** Или: *тамо, поред њега.* † **28:19** Ветил значи Дом Божији.

22 онда ће овај камен што сам га поставио као стуб, бити Дом Божији. А од свега што ми будеш дао, теби ћу давати једну десетину.“

29

Јаков долази у Харан

1 Јаков настави путовање и дође у земљу народа истока.

2 Одједном спази бунар у пољу. Око њега су пландовала три стада оваца, јер су их појили с тог бунара. На бунару је био наваљен велики камен.

3 Када би се стада окупила, пастири би одваљали камен с отвора и напојили овце. Потом би вратили камен на своје место, на отвор бунара.

4 Јаков их упита: „Одакле сте, браћо моја?“

„Из Харана смо“ – одговорише они.

5 „Познајете ли Нахоровог сина Лавана?“ – поново их упита Јаков.

Они одговоре: „Познајемо.“

6 „Је ли добро?“ – настави Јаков.

„Добро је – одговоре пастири. Ево, његова ћерка, Рахиља, управо долази са стадом.“

7 Јаков рече: „Дан је још у пуном јеку. Није време да се окупе стада. Напојите овце и изведите их на пашу.“

8 Они одговорише: „Не можемо док се не окупе остала стада и док пастири не одваљају камен с отвора бунара. онда ћемо напојити стада.“

9 Док је он још разговарао са њима, дође Рахиља са овцама свога оца; била је, наиме, пастирица.

10 Кад је Јаков видео Рахиљу, ћерку Лавана, брата његове мајке и његове овце, приступио је бунару и одваљао камен с њега, те је напојио овце свога ујака Лавана.

11 онда је пољубио Рахиљу и гласно заплакао.

¹² Затим је рекао Рахили да је он синовац њеног оца Лавана а син Ревекин. На то она отрчи и обавести свога оца.

¹³ Кад је Лаван чуо вест о Јакову, сину своје сестре, потрчао му је у сусрет, па га је загрлио и пољубио. Затим га је довео у своју кућу. Јаков је потом испричао Лавану о свему што му се догодило.

¹⁴ На то је Лаван рекао: „Ти си стварно моја кост и моје тело!“

Јаков се жени Лијом и Рахиљом

Пошто је Јаков провео с њим цели месец,

¹⁵ Лаван рече Јакову: „Зар да бесплатно радиш за мене, само зато што си ми род? Кажи ми какву плату тражиш.“

¹⁶ А Лаван је имао две ћерке. Старија се звала Лија а млађа Рахиља.

¹⁷ Лија није имала лепе очи*, али је Рахиља била стасита и наочита.

¹⁸ Пошто је волео Рахиљу, Јаков рече: „Радићу за тебе седам година за твоју млађу ћерку Рахиљу.“

¹⁹ Лаван одговори Јакову: „Боље да је дам теби него неком другом човеку. Остани са мном.“

²⁰ Јаков је радио за Рахиљу седам година. Пошто ју је волео, чинило му се да су године прошле као неколико дана.

²¹ Након тога Јаков рече Лавану: „Моје се време навршило. Зато ми дај моју жену, јер хоћу да будем с њом.“

²² Тада Лаван окупи све становнике тог места и приреди гозбу.

* **29:17** Реч која описује Лијине очи у изворном тексту је *слабе* или *меке*. Многи коментатори сматрају да се лепота девојачких очију на Блиском истоку препознавала по искривавости, што је особина која није красила Лијине очи.

²³ Али увече узме он своју ћерку Лију и уведе је к Јакову, те овај легне с њом.

²⁴ Лаван је своју слушкињу Зелфу дао својој ћерки за слушкињу.

²⁵ Кад је свануло, кад оно Лија! Јаков рече Лавану: „Шта си ми то учинио? Зар нисам код тебе радио за Рахиљу? Зашто си ме преварио?“

²⁶ Лаван одговори: „Код нас није обичај да се млађа ћерка уда пре старије.

²⁷ Заврши са старијом ову свадбену седмицу, па ћемо ти дати и млађу за наредних седам година у мојој служби.“

²⁸ Јаков је пристао. Кад је завршио свадбену седмицу с Лијом, Лаван му даде своју ћерку Рахиљу за жену.

²⁹ Своју слушкињу, Валу, је дао својој ћерки Рахиљи за слушкињу.

³⁰ Јаков је онда легао и с Рахиљом и волео ју је више него Лију. И тако је радио за Лавана наредних седам година.

Јаковљева деца

³¹ Господ је видео да је Лија невољена, па ју је учинио плодном; Рахиља је, пак, била нероткиња.

³² Лија је затруднела и родила сина. Дала му је име „Рувим“[†], јер је рекла: „Господ је видео моју невољу; сада ће ме мој муж волети.“

³³ Поново је затруднела и родила сина. Тада је рекла: „Господ је чуо да сам невољена, па ми је дао и овог сина.“ Зато му је дала име „Симеун“[‡].

[†] **29:32** Рувим значи Види, син! А само име звучи као израз Господ је видео моју невољу. [‡] **29:33** Симеун значи Онај који чује.

³⁴ Лија је затруднела и трећи пут и родила сина. Рекла је тада: „Сад ће ми се мој муж приклонити, јер сам му родила три сина.“ Зато му је дала име „Леви“[§].

³⁵ Поново је затруднела и родила сина. Том приликом је рекла: „Сада ћу славити Господа.“ Зато га је назвала „Јуда“^{*}. Потом је престала да рађа.

30

¹ Када је Рахиља видела да не може да рађа Јакову децу, постала је завидна на своју сестру. Рекла је Јакову: „Дај ми децу! Ако нећеш, ја ћу умрети!“

² Јаков се наљутио на Рахиљу и рекао јој: „Зар ја могу заменити Бога који ти није дао деце?“

³ Она му рече: „Ево, ту је моја слушкиња Вала. Лези с њом, па нека роди на мојим коленима, да тако и ја стекнем потомство преко ње.“

⁴ Рахиља му је дала своју слушкињу Валу, па је Јаков легао с њом.

⁵ Вала затрудни и роди Јакову сина.

⁶ Тада је Рахиља рекла: „Бог је пресудио у моју корист. Услишио је мој глас и дао ми сина.“ Зато му је дала име „Дан“^{*}.

⁷ Рахиљина слушкиња, Вала, је поново затруднела и родила Јакову другог сина.

⁸ Тада је рекла: „Силно сам се борила те сам надвладала у борби са сестром.“ Зато га је назвала „Нефталим“[†].

⁹ Кад је Лија видела да је престала да рађа, узела је своју слушкињу Зелфу и дала је Јакову за жену.

¹⁰ Тако је и Зелфа, Лијина слушкиња, родила Јакову сина.

[§] **29:34** Леви значи привржен.

^{*} **29:35** Јуда значи слављен.

^{*} **30:6**

Дан значи ослобођен оптужбе.

[†] **30:8** Нефталим значи моје рвање.

¹¹ Тада је Лија рекла: „Дошла нам је срећа!“ Зато му је дала име „Гад“[‡].

¹² Лијина слушкиња Зелфа је поново затруднела и родила Јакову другог сина.

¹³ Лија је тада рекла: „Благо мени! Жене ће ме звати блаженом.“ Зато му је дала име „Асир“[§].

¹⁴ Једном, у време пшеничне жетве, Рувим је ишао пољем и нашао мандрагоре^{*}. Донео их је својој мајци, Лији. Рахиља рече Лији: „Дај ми, молим те, мало од мандрагора твога сина!“

¹⁵ А Лија јој одговори: „Зар ти није доста што си ми узела мужа, него хоћеш да узмеш и мандрагоре мога сина?“

Рахиља одговори: „У реду. Нека Јаков легне с тобом ове ноћи у замену за мандрагоре твога сина.“

¹⁶ Кад се Јаков вратио увече из поља, изађе му Лија у сусрет и рече: „Спаваћеш са мном ове ноћи, јер сам те добила у замену за мандрагоре мога сина.“ Тако је те ноћи Јаков спавао са Лијом.

¹⁷ Бог је услишио Лију, те је затруднела и родила Јакову петог сина.

¹⁸ Тада Лија рече: „Бог ме је наградио зато што сам уступила своју слушкињу своме мужу.“ Зато му је дала име „Исахар“[†].

¹⁹ Лија је поново затруднела и родила Јакову шестог сина.

²⁰ Тада је рекла: „Бог ме је даровао драгоценим даром; сада ће ме мој муж ценити јер родила сам му шест синова.“ Томе је дала име „Завулон“[‡].

²¹ Потом је родила и ћерку и дала јој име „Дина“.

[‡] **30:11** Гад значи срећа. **§** **30:13** Асир значи срећан. ^{*} **30:14** Мандрагора је вишегодишња, зељаста биљка. [†] **30:18** Исакхар значи награда. [‡] **30:20** Завулон значи част, поштовање.

22 Тада се Бог сетио Рахиље: Бог ју је услишио и учинио да може да рађа.

23 Затруднела је и родила сина. Том приликом је рекла: „Бог је уклонио моју срамоту.“

24 Дала му је име „Јосиф§“, додавши: „Нека ми Господ дода још једног сина.“

Јаков се богати

25 Након што је Рахиља родила Јосифа, Јаков рече Лавану: „Пусти ме да одем у своје место у својој земљи

26 Дај ми моје жене за које сам радио код тебе и моју децу, да могу да одем. Ти добро знаш како сам радио за тебе.“

27 А Лаван му рече: „Ако имаш и мало наклоности за мене, не иди! По знамењима сам схватио* да ме је Господ благосиљао због тебе.

28 Даћу ти плату коју сам одредиш.“

29 Јаков му одговори: „Ти добро знаш како сам ти служио и колико је стока узнатредовала под мојом бригом.

30 Оно мало стоке што си имао пре мене се веома увећало, и Господ те је благословио куд год сам пошао. Није ли сад време да се постарам и за своју кућу?“

31 Лаван му рече: „Колико да ти платим?“

Јаков му одговори: „Немој да ми платиш ништа. Твоја стада ћу гонити на пашу и чувати их само ако ми учиниш ово:

32 Данас ћу проћи кроз сва твоја стада и издвојити сваку овцу црне боје и сваку шарену и пругасту козу. То ће бити моја плата.

§ 30:24 Јосиф значи надодати.

* 30:27 Реч се односи на гатање. Лаван се као многобожац служио гатањем да одгонетне дешавања око себе.

³³ Кад убудуће будеш својим очима проверавао моју плату, моје поштење ће сведочити за мене: ако се у моме стаду нађе иједна коза која није шарена и пругаста, или јагње које није црно, нека се сматра као украдено.“

³⁴ „Нека буде како си рекао“ – одговори Лаван.

³⁵ Али тог истог дана Лаван издвоји све пругасте и шарене јарце, и све пругасте и шарене козе – сваку која је на себи имала бело, као и сву јагњад црне боје, па их преда својим синовима.

³⁶ Затим се са стадом удаљио на три дана хода од Јакова. Јаков је, пак, остао да чува остатак његовог стада.

³⁷ Јаков је тада узео младе прутове од тополе, бадема и платана; на њима је изрезао пруге тако што је огулио кору и открио белину.

³⁸ Прутове које је огулио поставио је у корита испред стоке која је долазила да пије воду из појила. Стока је долазила да пије и ту би се парила.

³⁹ А пошто су се јарци и козе парили пред прутем, козе би ојариле пругасте, риђасте и шарене јариће.

⁴⁰ Јаков је још издвојио јагњад на страну, док је остатак оваца окренуо према пругастим и сасвим црним овцама у Лавановом стаду. Тако је стицао себи стада која није мешао с Лавановим стадима.

⁴¹ Кад год би се парила напреднија стока, Јаков би стављао оно пруте у појила, баш пред очи стоке како би се парила пред прутем.

⁴² Међутим, пред кржљаву стоку није стављао пруте. Тако је кржљаву добијао Лаван а добро развијену Јаков.

⁴³ Човек се тако веома обогатио, стекао је много стоке, слугу и слушкиња, камила и магараца.

31

Јаков бежи из Харана

¹ Чуо је Јаков да Лаванови синови говоре: „Јаков је присвојио све што припада нашем оцу. Све ово богатство је стекао од имовине нашег оца.“

² Јаков је приметио и по Лавановом лицу да се овај према њему не држи као раније.

³ Тада Господ рече Јакову: „Врати се у земљу својих отаца, у свој родни крај, и ја ћу бити с тобом.“

⁴ Јаков је тада позвао Рахиљу и Лију у поље где је било његово стадо,

⁵ и рекао им: „Видим по лицу вашег оца да се не држи према мени као раније. Али са мношвом је био Бог мога оца.

⁶ Ви и саме знате да сам за вашег оца радио свом својом снагом.

⁷ Међутим, ваш отац ме је варао и десет пута ми мењао плату. Ипак, Бог му није допустио да ми нанесе штету.

⁸ Ако би он рекао: 'Свако шарено грло ће ти бити плата', онда би цело стадо младило шарену младунчад. А ако би рекао: 'Свако пругасто грло ће ти бити плата', онда би стадо младило пругасту младунчад.

⁹ Тако је Бог узимао стоку од вашег оца и давао је мени.

¹⁰ Једном, кад се стадо парило, у сну сам видео да су јарци који су се парили с козама били пругасти, местимично бели и шарени.

¹¹ Тада ме је Анђео Божији позвао у сну: 'Јакове!' Ја се одазвах: 'Ево ме!'

¹² Анђео ми рече: 'Подигни свој поглед и уочи да су сви јарци који се паре с козама, пругасти,

местимично бели и шарени. Видео сам, наиме, све што ти је Лаван учинио.

¹³ Ја сам Бог који ти се објавио у Ветиљу, где си помазао стуб и где си учинио завет са мном. Зато се сад спреми и напусти ову земљу, па се врати у своју родну земљу.”

¹⁴ Рахиља и Лија му одговоре на то: „Зар ми још имамо икакав део наследства у дому нашег оца?

¹⁵ Није ли на нас гледао као на туђинке? Нас је продао, а новац који је за нас добио је потрошио!

¹⁶ Све то богатство што га је Бог узео од нашег оца припада нама и нашој деци. Зато учини све што ти је Бог рекао.“

¹⁷ Тада се Јаков спреми, те посади своју децу и своје жене на камиле.

¹⁸ Затим потера сву своју стоку пред собом, сву своју имовину коју је стекао, стоку коју је сабрао у Падан-Араму, па се запути к своме оцу, Исаку, у хананску земљу.

¹⁹ Кад је Лаван отишао да стриже своје овце, Рахиља је украла кућне идоле који су припадали њеном оцу.

²⁰ Јаков је, пак, заварао Лавана Арамејца тиме што није дао да овај наслути да ће он побећи.

²¹ Тако је Јаков побегао са свим што је било његово. Прешао је реку *Еуфрат* и запутио се према галадском горју.

Лаван иде у потеру за Јаковом

²² Трећег дана су јавили Лавану да је Јаков побегао.

²³ Овај је тада повео своје рођаке и кренуо у потеру за Јаковом седам дана хода. Стигао га је код брда Галад.

²⁴ Али Бог је дошао к Арамејцу Лавану ноћу, у сну и рекао му: „Пази да не предузимаш ништа против Јакова, ни добро ни зло.“

²⁵ Лаван је, дакле, стигао Јакова. Јаков је поставио свој шатор на једном брду, а Лаван је са својим рођацима поставио свој шатор на брду Галад.

²⁶ Лаван рече Јакову: „Шта си то урадио? Обмануо си ме и побегао са мојим ћеркама као да су ратне заробљенице.

²⁷ Зашто си тајно побегао и обмануо ме? Да си ми рекао да идеш ја бих те испратио с весељем и песмом, уз бубњеве и лире.

²⁸ А ниси ми дао ни да изљубим своју унучад и своје ћерке. Заиста си лудо поступио.

²⁹ У мојој је моћи да вам наудим. Али Бог твога оца ми је прошле ноћи рекао: 'Пази да не предузимаш ништа против Јакова, ни добро, ни зло.'

³⁰ У реду, сад, отишао си јер си чезнуо за очинским домом, али зашто си украо моје богове?“

³¹ Јаков одговори Лавану: „Био сам се уплашио, јер сам мислио да ћеш отети своје ћерке од мене.

³² А ако код кога нађеш своје богове, тај неће остати на животу. Покажи овде пред нашим рођацима шта ја то имам код себе што је твоје, па носи!“ Јаков, наиме, није знао да је Рахиља украла идоле.

³³ Лаван је ушао у Јаковљев шатор, па у шатор Лије, те у шатор двеју слушкиња, али тамо ништа није нашао. Онда је изашао из Лијиног шатора и ушао у Рахиљин.

³⁴ Рахиља је, пак, узела идоле и ставила их у седло своје камиле и села на њих. Лаван је претражио цели шатор, али идоле није нашао.

³⁵ А Рахиља је рекла своме оцу: „Нека се не љути мој господар што не могу да устанем пред њим; снашло ме је, наиме, оно што обичава у жена.“ Тако је Лаван тражио, али није могао да нађе идоле.

³⁶ Тада је Јаков плануо и стао да се препири с Лаваном: „Које је то моје злодело и која је моја кривица, те ме тако прогањаш?

³⁷ Ево, испреметао си цело моје покућство, па какав си предмет из свога дома пронашао? Стави га овде, пред моју и твоју родбину, па нек они пресуде између нас двојице.

³⁸ За ових двадесет година колико сам био с тобом, твоје овце и козе се нису јаловиле, нити сам јео од овнова из твога стада.

³⁹ Оно што би дивља звер растргла, теби нисам доносио, него бих губитак сам надокнадио. То си захтевао од мене без обзира да ли је грло било украдено дању или ноћу.

⁴⁰ Дању ме је сатирала жега, а ноћу хладноћа. Сан се није спуштао на моје очи.

⁴¹ Од ових двадесет година које сам провео у твојој кући, четрнаест година сам ти служио за твоје две ћерке, а шест година за твоје стадо, иако си ми мењао плату десет пута.

⁴² Да са мношвом није био Бог мога оца, Бог Аврахамов и Страх Исаков, ти би ме отпустио празних руку. Али Бог је видео моју муку и труд мојих руку, те је синоћ пресудио.“

⁴³ Лаван одговори Јакову: „Ћерке су моје ћерке, деца су моја деца, стадо је моје стадо и све што видиш је моје. А ипак, шта данас могу да учиним овим својим ћеркама или деци коју су родиле?

⁴⁴ Стога, хајде да ја и ти склопимо савез, па да то буде сведок између мене и тебе.“

⁴⁵ Јаков је тада узео један камен и усправио га као стуб.

⁴⁶ Онда је рекао својим рођацима: „Сакупите камење.“ Они су узели камење и начинили од њега

гомилу. Затим су заједно јели код те гомиле.

⁴⁷ Лаван ју је назвао *Јегар-Сахадута*^{*}, а Јаков је назвао *Галед*[†].

⁴⁸ Онда Лаван рече: „Нека ова гомила данас буде сведок између тебе и мене.“ Зато је названа *Галед*,

⁴⁹ али и *Миспа*, јер је Лаван рекао: „Нека Господ мотри на мене и на тебе кад не будемо видели један другога.

⁵⁰ Ако будеш злостављао моје ћерке, или ако поред мојих ћерки узмеш себи друге жене, па да и нико не буде био с нама, пази: Господ је сведок између мене и тебе.“

⁵¹ Лаван још рече Јакову: „Ево, овде је гомила а овде је стуб који сам усправио да буде међа између мене и тебе.

⁵² Сведок је ова гомила, а сведок је и овај стуб, да ја нећу прелазити ову гомилу да ти наудим, нити да ћеш ти прелазити овај стуб и ову гомилу да мени наудиш.

⁵³ Нека Бог Аврахамов и бог Нахоров, и бог њиховог оца, суде међу нама.“

Јаков се тада заклео Страхом свога оца Исака.

⁵⁴ Затим је Јаков принео жртву на брду и позвао своју родбину на обед. Након обеда су преноћили на брду.

⁵⁵ У рано јутро Лаван устане, изљуби своје унукe и ћерке и благослови их. Затим крене и врати се у своје место.

32

Јаков се спрема за сусрет с Исавом

^{*} **31:47** *Јегар-Сахадута* на арамејском значи *Гомила сведочанства*.

[†] **31:47** *Галед* на јеврејском значи исто што и *Јегар-Сахадута* на арамејском.

¹ Јаков је ишао својим путем, кад му у сусрет изађу Божији анђели.

² Угледавши их, Јаков рече: „Ово је Божији табор!“ Зато је то место назвао Маханајим*.

³ Јаков је пред собом послао гласнике своме брату Исаву у земљу Сир, у едомску пустару.

⁴ Заповедио им је: „Овако реците моме господару Исаву: 'Овако каже твој слуга Јаков: Живео сам у туђини код Лавана и тамо сам се задржао све до сад.

⁵ Стекао сам волове, магарце, овце, слуге и слушкиње. Шаљем ову поруку моме господару, не бих ли стекао твоју наклоност.“

⁶ Гласници су се вратили к Јакову и рекли му: „Били смо код твога брата Исав, и ево, он ти долази у сусрет са четири стотине својих људи.“

⁷ Јаков се на то препадне и узнемири. Зато је поделио на два табора људе са њим, а такође и овце, стоку и камиле,

⁸ мислећи: „Ако Исав наиђе на један табор и нападне га, преостали табор би још могао утећи.“

⁹ Јаков се тада помолио: „О, Боже мога оца, Аврахама! О, Боже мога оца, Исака! О, Господе, који си ми рекао: 'Врати се у своју земљу, у своје родно место, и ја ћу се показати добростивим према теби.'

¹⁰ Недостојан сам све твоје милости и све твоје верности што си исказао своме слуги. Јер, некада сам само са штапом прешао преко овог Јордана, а сад имам два табора.

¹¹ Избави ме, молим те, из руку мога брата, из руку Исавових, јер се бојим да би могао да дође и убије и мене и мајке с децом.

* **32:2** Маханајим значи два табора.

12 А ти си рекао: 'Свакако ћу се показати добрим према теби и учинити да твога потомства буде као песка у мору, који се од мноштва не да пребројити.'"

13 Ту ноћ је провео тамо. Онда је од стоке што је имао са собом припремио дар за свога брата Исава:

14 две стотине коза и двадесет јараца, две стотине оваца и двадесет овнова,

15 тридесет камила дојилица са њиховим младунцима, четрдесет крава и десет бикова, двадесет магарица и десет магараца.

16 Њих је предао својим слугама, свако стадо посебно, и рекао им: „Ви крените преда мном, али држите растојање међу стадима.“

17 Затим је наредио првове: „Кад сретнеш мога брата Исава, и он те упита: 'Чији си ти? Куда идеш? Чија су ова стада пред тобом?',

18 ти реци: 'Она припадају твоје слуги Јакову; ово је дар који шаље своме господару Исаву. Он, ево, долази за нама.'"

19 Такав је налог издао и другом и трећем, као и свим осталима који су ишли за стадима, рекавши: „То ћете рећи Исаву кад га сретнете.

20 Такође реците: 'Ево, твој слуга Јаков такође иде за нама.'“ Мислио је, наиме: „Умилостивићу прво Исава даром који иде преда мном, а онда ћу се суочити с њим. Можда ће ми тада опростити.“

21 Тако је дар отишао пред њим, док је он сам преноћио у табору.

Јаков се рве с Богом

22 Те ноћи Јаков устане, узме своје две жене и своје две слушкиње и своје једанаесторо деце, па пређе

Јавок преко газа†.

²³ Након што их је пребацио преко газа, пребацио је и сву своју имовину.

²⁴ Јаков је остао сам, и тада се неки човек рвао с њим све до у освит зоре.

²⁵ Кад је видео да не може да савлада Јакова, угануо му је зглоб при куку, тако да се Јакову ишчашао кук док се рвао с њим.

²⁶ Тада човек рече: „Пусти ме, јер свиће зора!“

„Нећу те пустити док ме не благословиш!“ – одврати Јаков.

²⁷ Човек га упита: „Како ти је име?“

„Јаков“ – одговори.

²⁸ Онда човек рече: „Више се нећеш звати Јаков, него 'Израиљ'‡, јер си се борио и са Богом и са људима, али си надвладао.“

²⁹ Затим је Јаков запитао: „Реци ми, молим те, своје име.“

„Зашто ме питаш за моје име?“ – одговорио је. Ту га је затим благословио.

³⁰ Јаков је то место назвао „Фануил§“, јер је рекао: „Видео сам Бога лицем у лице, али сам остао жив.“

³¹ Сунце је грануло док је Јаков пролазио Фануил. Храмао је због свога кука.

³² Зато Израиљци све до данас не једу тетиву над куком изнад бедреног зглоба, зато што је Јаковљев бедрени зглоб био ишчашен у тетиви.

33

Сусрет Јакова и Исава

† **32:22** Газ је плитко место на реци или мору где људи, стока и возила могу да пређу газећи воду. ‡ **32:28** Израиљ значи Он се бори са Богом.

§ **32:30** Фануил значи лице Божије.

¹ Јаков је подигао поглед и угледао Исава како долази и четири стотине људи са њим. Тада је поделио децу између Лије, Рахиље и две слушкиње.

² Слушкиње и њихову децу је поставио на чело, Лију и њену децу иза њих, а Рахиљу и Јосифа на зачеље.

³ А он сам је пошао напред и поклонио се седам пута до земље док се није приближио своме брату.

⁴ Али Исав му потрчи у сусрет, загрли га, падне му око врата и заплаче.

⁵ *Исав* је онда подигао поглед и угледао жене и децу. „Ко су ти ови?“ – упитао је.

„Деца коју је Бог милостиво подарио твоме слуги“ – одговори Јаков.

⁶ Тада су приступиле слушкиње са својом децом и дубоко се поклониле.

⁷ Затим је приступила и Лија са својом децом, те су се дубоко поклонили. На крају су приступили Јосиф и Рахиља, па су се и они дубоко поклонили.

⁸ *Исав* је упитао: „Шта си наумио са овом поворком коју сам срео?“

Јаков одговори: „Да стекнем наклоност свога господара.“

⁹ Исав рече: „Ја имам довољно, брате мој. Задржи своје за себе.“

¹⁰ „Немој, молим те – рече му на то Јаков. Ако сам стекао твоју наклоност, прими овај дар од мене. Јер, кад сам видео твоје лице, то је као да сам видео лице Божије, тако си ме благонаклоно примио.

¹¹ Стога прими, молим те, дар који сам ти донео, јер Бог ми је био наклоњен, па имам свега.“ *Јаков* га је толико салетао да је *Исав* прихватио.

¹² „Кренимо на пут – рече Исав – и ја ћу путовати с тобом.“

¹³ *Јаков* одговори: „Мој господар зна да су деца нејака, а и да морам да се бринем о овцама и кравама које доје. Будем ли их пребрзо терао само један дан, све стадо ће угинути.

¹⁴ Зато нека мој господар крене испред свога слуге, а ја ћу ићи полако, уз корак са стоком и уз корак са децом, док не дођем к своме господару у Сир.“

¹⁵ Исав рече: „Дај макар да ти оставим неколико својих људи.“

Јаков одговори: „Чему? Нека стекнем ја само твоју наклоност.“

¹⁶ Тако је Исав тог дана отишао својим путем у Сир.

¹⁷ *Јаков*, међутим, оде у Сокот, где је саградио себи кућу, и штале за стада. Зато је то место названо Сокот*.

¹⁸ Дошавши из Падан-Арама, *Јаков* је мирно приспео у град Сихем који се налази у Ханану. Утаборио се пред градом.

¹⁹ Од синова Емора, оца Сихемова, је за стотину кесита† купио комад земље, где је поставио свој шатор.

²⁰ Ту је подигао жртвеник и назвао га „Бог је Бог Израилев“.

34

Осрамоћена Дина

¹ Једном је Дина, коју је Лија родила *Јакову*, изашла да посети жене те земље.

² Али кад ју је видео Евејац Сихем, син Емора, кнеза те области, он је зграби, легне с њом и обешчасти је.

* **33:17** Сокот значи *склоништа*. † **33:19** Кесит: комад некованог сребра, претеча новца.

³ Но, био је толико привучен Дином, Јаковљевог ћерком, да се заљубио у њу. Зато је настојао да придобије девојчино срце.

⁴ Сихем је свом оцу Емору рекао: „Узми ми ову девојку за жену.“

⁵ Јаков је чуо да је његова ћерка Дина била обешчашћена док су његови синови били у пољу са стадом. Ипак, ништа није предузимао док се они не врате.

⁶ У међувремену, Емор, Сихемов отац, дође к Јакову да поразговара с њим.

⁷ Уто се врате Јаковљеви синови из поља. Кад су чули шта се догодило људи су били жалосни и веома љути, јер је Сихем починио срамоту против Израиља легавши с Јаковљевог ћерком. Тако се шта није чинило.

⁸ Емор им тада рече: „Мој се син свом душом заљубио у вашу ћерку. Дајте му је, молим вас, за жену.

⁹ Хајде да се ородимо: ви нама дајте своје ћерке, а узимајте себи наше ћерке.

¹⁰ Настаните се међу нама; земља је отворена за вас. Живите, тргујте и стичите добра у њој.“

¹¹ Потом се Сихем обрати њеном оцу и њеној браћи: „Даћу све што затражите, само да задобијем вашу наклоност.

¹² Одредите мираз* за њу и свадбени дар. Даћу колико год затражите, само ми дајте девојку за жену.“

¹³ Пошто је њихова сестра Дина била обешчашћена, Јаковљеви синови одговоре Сихему и његовом оцу, Емору, с преваром на уму:

* **34:12** На ондашњем Блиском истоку, мираз је обезбеђивала младожењина породица.

14 „Такву ствар не можемо учинити. За нас би, наине, била срамота дати нашу сестру необрезаноме.

15 Пристаћемо на то само ако постанете као ми, то јест, ако се сваки мушкарац међу вама обреже.

16 Онда ћемо вам давати наше ћерке, и узимати ваше ћерке себи, те се настанити међу вама и постати један народ.

17 А ако нас не послушате и не обрежете се, ми ћемо узети нашу сестру[†] и отићи.“

18 Емору и његовом сину Сихему се овај захтев учинио повољним.

19 Младић, који је био најуваженији човек у дому свога оца, није оклевао да испуни овај захтев, јер је волео Јаковљеву ћерку.

20 Емор и Сихем оду пред капију свога града и обратe се својим суграђанима:

21 „Ови људи су пријатељски расположени према нама. Зато нека се населе у земљи, и нека тргују у њој. Земља је довољно велика и за њих. Ми ћемо моћи да узимамо њихове ћерке за жене, а ми ћемо им давати своје.

22 Међутим, људи ће пристати да се населе међу нама и постану с нама један народ само ако се сваки мушкарац међу нама обреже као што су они обрезани.

23 Неће ли тако њихова стада, њихова имовина и сва њихова стока постати наши? Дајмо им наш пристанак, па ће се населити међу нама.“

24 Сви који су изашли пред градску капију су послушали Емора и његовог сина Сихема, те су сви мушкарци који су дошли пред градску капију били обрезани.

25 Али трећег дана, док су они били у боловима, два Јаковљева сина, Симеун и Леви, Динина браћа, узму

[†] 34:17 Дословно: *ћерку*.

своје мачеве и несметано дођу у град, те побију све мушкарце.

²⁶ Посеку мачем и Емора и његовог сина Сихема, одведу Дину из Сихемове куће, па оду.

²⁷ Остали синови Јаковљеви дођу, па опљачкају град где је њихова сестра била обешчашћена.

²⁸ Узели су и њихову ситну и крупну стоку, магарце и све што је било у граду и на пољима,

²⁹ као и све што је било од вредности. Децу и жене су одвели у ропство, а све што је било у кућама су опљачкали.

³⁰ Тада Јаков рече Симеуну и Левију: „Увалили сте ме у неприлике учинивши ме мрским становницима земље, Хананцима и Фережанима. Ја имам тек шаку људи; ако се они удруже против мене и нападну ме, истребиће и мене и мој дом.“

³¹ Они одговорише: „Зар да с нашом сестром поступају као са блудницом?“

35

Јаков се враћа у Ветил

¹ Бог рече Јакову: „Устани и иди горе у Ветил и настани се тамо. Онде подигни жртвеник Богу који ти се указао кад си бежао од свога брата Исава.“

² Јаков рече својој породици и свима који су били с њим: „Одбаците стране богове из ваше средине, очистите се и пресвуците одећу.

³ Устанимо и пођимо горе у Ветил. Тамо ћу подићи жртвеник Богу који ме је услишио кад сам био у невољи и који је био са мном кад сам пошао на пут.“

⁴ Тада су они предали Јакову све стране богове које су имали и наушнице што су им биле на ушима, па их Јаков закопа под храст код Сихема.

⁵ Кад су кренули на пут, Божији страх је обузео околне градове, те нико није кренуо у потеру за Јаковљевим синовима.

⁶ Тада је Јаков дошао у Луз, то јест Ветил, у хананској земљи, и сав народ што је био с њим.

⁷ Онде је подигао жртвеник и назвао то место „Ел-Ветил“*, јер му се тамо објавио Бог кад је бежао од свог брата.

⁸ Ту је умрла Девора, Ревекина дојиља. Сахранили су је ниже Ветилџа, под храстом, који се отада зове „Тужни Храст“.

⁹ Бог се поново објавио Јакову кад се вратио из Падан-Арама, и благословио га.

¹⁰ Бог му рече: „Твоје име је Јаков, али се нећеш више звати Јаков, него ће ти име бити 'Израиљ'“. Тако га је назвао Израиљ.

¹¹ Још му рече Бог: „Ја сам Бог Свемоћни. Буди родан и множи се. Од тебе ће настати народ и збор народа, и од тебе ће цареви проистећи.

¹² Земљу коју сам дао Аврахаму и Исаку, предаћу теби и твоје потомству после тебе.“

¹³ Бог се онда узнео од Јакова, с места где му је говорио.

¹⁴ На месту где му је Бог говорио, Јаков је усправио стуб од камена, па је на њега излио жртву изливницу и прелио га уљем.

¹⁵ Место на коме му је Бог говорио је назвао Ветил†.

Рахиљина смрт

¹⁶ Затим су напустили Ветил. Још је био остао део пута до Ефрате, кад Рахиља поче да се порађа. Снашли су је јаки трудови.

* **35:7** Ел-Ветил значи Бог Ветилџа. † **35:15** Ветил значи Дом Божији.

¹⁷ Како је порођај био тежак, бабица јој рече: „Не бој се, јер и ово ти је син.“

¹⁸ На самрти, док је издисала, дала му је име Венони[‡], али га је отац назвао „Венијамин“[§].

¹⁹ Кад је Рахиља умрла, сахранили су је на путу за Ефрату, то јест, Витлејем.

²⁰ Јаков је на Рахиљином гробу поставио стуб, који све до данас стоји на њеном гробу.

²¹ Израиљ је наставио путовање. Свој шатор је поставио с друге стране Мигдал-Едера.

²² Док је Израиљ боравио у тој земљи, Рувим оде и легне с Валом, иночком свога оца. Израиљ дозна за то.

Јаковљеви синови

Јаковљевих синова је било дванаест:

²³ Лијини синови су:

Јаковљев првенац Рувим,
Симеун, Леви, Јуда, Исахар и Завулон.

²⁴ Рахиљини синови су:

Јосиф и Венијамин.

²⁵ Синови Вале, Рахиљине слушкиње су:

Дан и Нефталим.

²⁶ Синови Зелфе, Лијине слушкиње су:

Гад и Асир.

То су Јаковљеви синови који су му се родили
у Падан-Араму.*

Исакова смрт

[‡] **35:18** Венони значи син моје туге. [§] **35:18** Венијамин значи син моје деснице. * **35:26** Из ст. 16 видимо да се Венијамин родио у Ханану а не у горњој Месопотамији.

²⁷ Јаков оде к своме оцу Исаку у Мамрију, у Киријат-Арву, то јест Хеврон, где су некад Аврахам, а потом и Исаак живели као странци.

²⁸ Исаак је живео стотину осамдесет година.

²⁹ Онда је издахнуо и умро, те се придружио својим прецима, стар и сит живота. Сахранили су га Исав и Јаков, његови синови.

36

Исавов родослов

¹ Ово је родослов Исава, то јест Едома.

² Исав је узео себи за жене две хананске девојке: Аду, ћерку Елона Хетита, и Оливему, ћерку Ане, унуку Севегона Евејца,

³ и Васемату, ћерку Исмаилову, Навајотову сестру.

⁴ Ада је Исаву родила Елифаса, а Васемата му је родила Рагуила.

⁵ Оливема је родила Јеуса, Јеглома и Кореја. То су Исавови синови који су му се родили у Ханану.

⁶ Исав је узео своје жене, своје синове, своје ћерке, и све своје људе из свога дома, своју стоку – ситну и крупну, и сву своју имовину коју је стекао у Ханану, те се одвојио од свога брата Јакова.

⁷ Наиме, њихова имовина је била исувише велика да би могли да живе заједно; земља у којој су живели није их више могла издржавати због њихове стоке.

⁸ Зато се Исав, то јест Едом, настанио у брдској области Сира.

⁹ А ово је родослов Исава, праоца Едомаца, у брдској области Сира.

¹⁰ Ово су имена Исавових синова:

Елифас, син Исавове жене Аде, Рагуило, син Исавове жене Васемате.

11 Елифасови синови су били:

Теман, Омар, Софар, Готом и Кенез.

12 Тамна, иноча Исавовог сина Елифаса, је родила Елифасу Амалика. То су потомци Исавове жене Аде.

13 Ово су синови Рагуилови:

Нахат, Зара, Шама и Мозе. То су потомци Исавове жене Васемате.

14 Ово су синови Исавове жене Оливеме, ћерке Анине, унуке Севегонове.

Она је родила Исаву Јеуса, Јеглома и Кореја.

15 Ово су кнезови над Исавовим потомцима.

Синови Исавовог првенца Елифаса су кнезови:

Теман, Омар, Софар, Кенез,

16 Кореј, Готом и Амалик. Ови кнезови су Елифасови синови у Едому, и потомци Исавове жене Аде.

17 Ово су потомци Исавовог сина Рагуила.

Кнезови: Нахат, Зара, Шама и Мозе. Ови кнезови су синови Рагуилови у едомској земљи, а унуци Исавове жене Васемате.

18 Ово су синови Исавове жене Оливеме. Кнезови:

Јеус, Јеглом и Кореј. То су потомци Исавове жене Оливеме, Анине ћерке.

19 То су синови Исавови, и то су кнезови у Едому.

20 Ово су синови Сира Хоријца, становника оне земље:

Лотан, Совал, Севегон, Ана,

21 Дисон, Асар и Дисан. Ови Сирови синови су кнезови Хоријаца у едомској земљи.

22 Ово су Лотанови синови:

синови Хорије и Еман. Лотанова сестра је била Тамна.

23 Ово су Совалови синови:

Голам, Манахат, Евал, Шефо и Онам.

24 Ово су Севегонови синови:

Аја и Ана. Ана је онај што је нашао изворе вруће воде у пустари, док је напасао магарце свога оца Севегона.

25 Анина деца су:

Дисон и Анина ћерка Оливема.

26 Дисанови синови су:

Амада, Асван, Итран и Харан.

27 Ово су Асарови синови:

Валан, Заван и Акан.

28 Ово су Дисанови синови:

Уз и Аран.

29 Ово су кнезови Хоријски:

Лотан, Совал, Севегон, Ана,

30 Дисон, Асар и Рисон.

То су кнезови хоријски по њиховим клановима у земљи Сир.

Едомов родослов

31 А ово су цареви који су владали у земљи Едом, пре него што је и један цар завладао над израиљским народом.

32 Над Едомом је владао Валак, Веоров син, чији град се звао Денава.

33 Кад је Валак умро, на његово место се зацарио Јовав, син Зарин из Восоре.

34 Кад је Јовав умро, на његово место се зацарио Асом из земље Теманаца.

35 Кад је Асом умро, на његово место се зацарио Адад, Варадов син, који је потукао Мадијанце на моавском пољу. Његов град се звао Авит.

- ³⁶ Кад је Адад умро, на његово место се зацарио Самала из Масреке.
- ³⁷ Кад је Самала умро, на његово место се зацарио Саул из Ровота на Реци*.
- ³⁸ Кад је Саул умро, на његово место се зацарио Валенон, син Ахворов.
- ³⁹ Кад је Валенон, син Ахворов умро, на његово место се зацарио Адар. Његов град се звао Пау. Његовој жени је било име Метавеила, која је била ћерка Матраиде, ћерке Мезахавове.

⁴⁰ Ово су имена Исавових кнезова према њиховим породицама и насебинама:
Тамна, Гола, Јетет,

⁴¹ Оливема, Ила, Финон,

⁴² Кенез, Теман, Мивсар,

⁴³ Магедило и Ирам.

То су били едомски кнезови према својим насебинама у земљи коју су запосели.

То је Исав, праотац Едомаца.

37

Јосиф и његова браћа

¹ Јаков је живео у земљи где је његов отац живео као странац – у земљи хананској.

² Ово је извештај о Јаковљевој породици.

Јосиф, младић од седамнаест година, је чувао стада свога оца са синовима Вале и Зелфе, које су биле жене његовог оца. Јосиф је њиховом оцу подносио лоше извештаје о њима.

* **36:37** Вероватно Еуфрат.

³ Израиљ је Јосифа волео више од свих својих синова, јер му се овај родио под старост. Зато му је направио дугачку одору с рукавима*.

⁴ Његова браћа су приметила да га њихов отац више воли него ли иједног од њих, па су га толико замрзели да нису могли ни да га поздраве.

⁵ Једном је Јосиф уснио сан и испричао га својој браћи, због чега су га они још више замрзели.

⁶ „Послушајте, молим вас – рекао је Јосиф – сан који сам уснио.

⁷ Везујемо ми жито у сноплје насред поља, кад се наједном мој сноп дигне и усправи. Уто се ваши снопови окупе око мога снопа и дубоко му се поклоне.“

⁸ Његова браћа му рекоше: „Да не мислиш да се зацариш над нама? Да нећеш, можда, да владаш над нама?“ Због његових снова и због његових речи су га још више замрзели.

⁹ Јосиф је уснио још један сан и испричао га својој браћи: „Ево, уснио сам још један сан. Сунце, месец и једанаест звезда дубоко су ми се поклонили.“

¹⁰ Али, кад је испричао сан своме оцу и својој браћи, његов га отац укори: „Шта значи тај сан који си уснио? Зар ћемо доћи ја, твоја мајка и твоја браћа и до земље ти се клањати?“

¹¹ Његова браћа су му завидела, али је његов отац држао целу ствар на уму.

Браћа продају Јосифа

* **37:3** Значење речи која описује Јосифову одору се не може јасно одредити. Библијски стручњаци се разилазе у тумачењу речи. Неки сматрају да је одора имала дуге рукаве и да је сезала до пета, док други сматрају да је одора била богато украшена или извезена.

¹² Једном Јосифова браћа оду да чувају овце свога оца код Сихема.

¹³ Израил рече Јосифу: „Не чувају ли твоја браћа овце код Сихема? Хајде да те пошаљем к њима!“

„Добро“ – одговори Јосиф.

¹⁴ Отац му онда рече: „Иди и види је ли све у реду с твојом браћом и овцама, па ми јави.“ Тако га је послао из хевронске долине.

Јосиф је стигао у Сихем.

¹⁵ Неки човек га нађе како лута по пољима, па га упита: „Шта тражиш?“

¹⁶ Јосиф одговори: „Тражим своју браћу. Реци ми, молим те, где чувају стадо.“

¹⁷ Човек му одговори: „Отишли су одавде. Чуо сам, наиме, да су рекли: 'Хајдемо у Дотан!'“

Јосиф крене за својом браћом и нађе их код Дотана.

¹⁸ Угледали су га из даљине. Но, пре него што им се приближио, они се договоре да га убију.

¹⁹ Рекли су један другоме: „Ево, стиже онај сањар.

²⁰ Хајде сад да га убијемо и да га бацимо у неку јаму! Рећи ћемо да га је прождрла дивља звер. Онда ћемо видети шта ће бити од његових снова.“

²¹ Кад је то чуо Рувим, гледао је да га избави из њихових руку, рекавши: „Немојмо му одузимати живот!

²² Не проливајмо његову крв – наставио је – баците га у ову јаму ту у пустињи, али не дижите руку на њега!“ Хтео је да га тако избави из њихових руку и да га врати његовом оцу.

²³ Кад је Јосиф стигао к њима, они свуку његову одору, ону украшену одору која је била на њему,

²⁴ па га зграбе и баце у јаму. Јама је била празна; није било воде у њој.

25 Затим су сели да једу. Уто подигну поглед и угледају караван Исмаиљаца како долазе из Галада. Њихове камиле су носиле миришљаву смолу, мелем, и смирну. Ишли су у Египат.

26 Тада Јуда рече: „Какву ћемо корист имати ако убијемо нашег брата и прикријемо његово убиство?

27 Хајде да га продамо Исмаиљцима! Тако нећемо подићи руке на њега, јер он је, ипак, наш брат, наша крв.“ Његова браћа га послушаше.

28 И кад су ту пролазили неки Мадиијански трговци, они извуку и подигну Јосифа из јаме и продају га Исмаиљцима за двадесет сребрњака, који га потом одведу у Египат.

29 Кад се Рувим вратио, видео је да нема Јосифа у јами. Тада је раздро своју одећу.

30 Затим се вратио својој браћи и рекао: „Дечака нема! Шта ћу сад и куда ћу?“

31 Но, они узму Јосифову одору, закољу једно јаре и умоче одору у крв.

32 Затим узму украшену одору и донесу је своме оцу. Рекли су му: „Нашли смо ово. Погледај да ли је ово одора твога сина или није.“

33 Јаков је препознао одору, па је рекао: „То је одора мога сина! Прождрла га је дивља звер! Нема сумње, Јосиф је растргнут на комаде!“

34 Јаков је тада раздрао своју одећу, ставио кострет око струка, те је дуго времена оплакивао свога сина.

35 Сви његови синови и све његове ћерке су се трудили да га утеше, али је он одбијао да га утеше. Говорио је: „Не! У жалости ћу сићи к своме сину у Свет мртвих[†].“ Тако је његов отац нарицао за њим.

[†] **37:35** У изворном тексту *Шеол*, или *подземље*, где пребивају душе умрлих.

³⁶ А Мадиянци продају Јосифа у Египат Петефрију, дворанину фараоном, заповеднику његове телесне страже.

38

Јуда и Тамара

¹ У то време се Јуда одселио од своје браће и настанио код Одоламејца по имену Хира.

² Ту је Јуда запазио ћерку неког Хананца који се звао Шуа, па ју је узео за жену и легао с њом.

³ Она је затруднела и родила сина, коме је Јуда дао име Ир.

⁴ Поново је затруднела и родила сина, коме је дала име Авнан.

⁵ Још једном је родила сина и дала му име Силом. Јуда је био у Хезиву када га је родила.

⁶ Јуда је оженио свога првенца Ира девојком по имену Тамара.

⁷ Али Ир је учинио зло пред Господом, те га је Господ погубио.

⁸ Тада Јуда рече Авнану: „Лези с женом свога брата и изврши према њој деверску дужност и подигни потомство своје брату.“

⁹ Знајући да се потомство неће рачунати као његово, Авнан је испуштао семе на земљу кад год би легао са женом свога брата, да не би дао потомство своје брату.

¹⁰ То што је учинио било је зло пред Господом и зато је Господ и њега погубио.

¹¹ Јуда рече својој снахи Тамари: „Остани као удовица у дому свога оца док не одрасте мој син Силом.“ Мислио је, наиме: „Само да не умре и он као његова браћа.“ Зато је Тамара отишла да живи у дому свога оца.

¹² Након много времена умре Јудина жена, ћерка Шуина. Кад су прошли дани жалости, Јуда оде горе у Тимну да стриже овце са својим пријатељем Одоламејцем Хиром.

¹³ Тамари јаве: „Ено ти свекар оде у Тимну да стриже овце.“

¹⁴ Тада Тамара скине удовичко рухо, покрије лице копреном и умота се, те седне на улазу у Енајим што је на путу за Тимну. Видела је, наиме, да је Силом одрастао, али да му је нису дали за жену.

¹⁵ Кад ју је Јуда угледао, помислио је да је блудница, јер је била покрила лице.

¹⁶ Сврати он к њој с пута и рече: „Дај да легнем с тобом.“ Није знао, наиме, да му је то снаха.

Она му рече: „Шта ћеш ми дати ако легнеш са мном?“

¹⁷ „Послаћу ти једно јаре из стада“ – одговори Јуда.

Она му рече: „Може, ако оставиш залог док га не пошаљеш.“

¹⁸ „Какав залог да ти оставим?“ – упита он.

Она рече: „Твој печат, врпцу и штап што ти је у руци.“ Дао јој је и једно и друго. Потом легне с њом и она затрудни.

¹⁹ Онда је устала и вратила се; скинула је копрену с лица и поново обукла своје удовичко рухо.

²⁰ Јуда пошаље јаре преко свог пријатеља Одоламејца да откупи залог од оне жене. Но, овај је није нашао.

²¹ Питао је људе из тог места: „Где је храмска блудница што је била ту код пута за Енајим?“

„Овде није било храмске блуднице“ – рекоше му.

²² Одоламејац се врати к Јуди и рече: „Нисам је нашао. Шта више, људи тог места су ми рекли да тамо није било храмске блуднице.“

²³ Јуда рече: „Да се не обрукамо, нек она задржи то што има. Ето, ја сам јој послао јаре, али је ти ниси нашао.“

²⁴ Око три месеца касније, јаве Јуди: „Твоја снаха Тамара се одала блудничењу, па је чак и затруднела у блудничењу.“

„Изведите је – нареди Јуда – па нека се спали!“

²⁵ Док су је изводили, она поручи своме свекру: „Ово припада човеку с којим сам затруднела. Погледај, молим те, да ли препознајеш чији је овај печатњак на врпци и овај штап.“

²⁶ Јуда их препозна, па рече: „Она је праведнија него ја, који је нисам дао своме сину Силому.“ И више јој није приступао.

²⁷ Кад је дошло време да роди, испостави се да носи близанце.

²⁸ Док се порађала, један од њих истури руку. Бабица узме његову руку и привеже му црвени конач око руке, рекавши: „Овај је изашао први.“

²⁹ Али баш тада он увуче руку, па изађе његов брат. Бабица рече: „Како ли се само проби?!“ Зато су му дали име „Фарес“^{*}.

³⁰ Потом је изашао његов брат који је на руци имао црвени конач. Њега су назвали „Зара“[†].

39

Јосиф и Петефријева жена

¹ Јосифа су довели у Египат, где га је од Исмаиљаца, који су га тамо одвели, купио Египћанин Петефрије, фараонов дворанин и заповедник његове телесне страже.

^{*} **38:29** Фарес значи пробијање. [†] **38:30** Зара значи румени.

² Али Господ је био с Јосифом, те му је све полазило за руком. Зато је живео у дому свога господара Египћанина.

³ Његов господар је видео да је Господ с Јосифом и да му Господ даје успех у свему што ради.

⁴ Тако је Јосиф задобио његову наклоност, па га је поставио за управитеља свога дома и поверио му сву своју имовину.

⁵ Од како га је поставио за надгледника свога дома и све своје имовине, Господ је због Јосифа благословио Египћанинов дом. Господњи благослов је био над свим што је *Петефрије* имао у кући и на пољу.

⁶ Тако је све што је имао препустио Јосифовој бризи, тако да није бринуо ни за шта, осим за храну коју је јео.

А Јосиф је био стасит и наочит младић.

⁷ После неког времена, жена његовог господара баци око на Јосифа, па му рече: „Лези са мном!“

⁸ Али он то одби и рече жени свога господара: „Види, од како сам ја овде, мој се господар не брине ни о чему у кући, него је све препустио мени.

⁹ Он у овој кући нема више власти од мене; ништа ми није ускратио осим тебе, јер си његова жена. Па како бих могао да учиним тако велико зло и згрешим против Бога?“

¹⁰ Тако је наговарала Јосифа из дана у дан, али он није пристајао ни да легне с њом ни да буде близу ње.

¹¹ Једног дана *Јосиф* уђе у кућу да ради свој посао. У кући није било никога од слугу.

¹² Она тада зграби његов огртач и рече му: „Лези са мном!“ Но, Јосиф остави огртач у њеној руци, те побегне изјуривши напоље.

¹³ Кад је видела да је оставио огртач у њеној руци и да је изјурио из куће,

¹⁴ она позва слуге и рече им: „Гледајте! Јеврејина нам је довео да нас исмева. Дошао је ту да легне са мнош, али сам ја почела да вичем из свег гласа.

¹⁵ Кад је чуо да сам повисила глас и почела да вичем, оставио је свој огртач код мене и побегао напоље.“

¹⁶ Његов огртач је држала уз себе док се његов господар није вратио кући.

¹⁷ Онда је и њему испричала исту причу: „Онај роб Јеврејин кога си нам довео, дошао је к мени да ме исмева.

¹⁸ Али кад сам повисила глас и почела да вичем, он је оставио свој огртач код мене и побегао напоље.“

¹⁹ Кад је његов господар чуо причу своје жене, која му је рекла: „Ето, тако је са мнош поступио твој роб“, разгневио се.

²⁰ Тада господар зграби Јосифа и баци га у тамницу, тамо где су били затворени царски затвореници.

Јосиф је остао у тамници.

²¹ Ипак, Господ је био с њим и смиловао му се, учинивши да Јосиф стекне наклоност управитеља тамнице.

²² Управитељ тамнице је поверио Јосифу управу над свим затвореницима који су били у тамници.

²³ Управитељ тамнице није надгледао ништа што је поверио Јосифу, јер је с овим био Господ који му је давао успех у свему што би предузео.

40

Јосиф тумачи снове фараоновим слугама

¹ После извесног времена, десило се да су пехарник и пекар египатског цара згрешили нешто против свога господара, египатског цара.

² Фараон се разљути на своја два дворанина, на главног пехарника и на главног пекара,

³ па их стави у притвор, у зграду заповедника телесне страже, у исту тамницу где је Јосиф био затворен.

⁴ Заповедник телесне страже је одредио Јосифа да их послужује. У притвору су провели неко време.

⁵ Једне ноћи обојица – пехарник и пекар египатског цара, који су били затворени у тамници – усну сан. Сваки човек је уснио свој сан и сваки сан је имао своје значење.

⁶ Кад је Јосиф ујутро дошао к њима, приметио је да су лоше воље.

⁷ Упитао је ту двојицу дворанина који су били с њим у притвору, у згради његовог господара: „Зашто су вам лица смркнута?“

⁸ Они му одговоре: „Уснули смо снове, али нема никога да нам их протумачи.“ Јосиф им на то рече: „Није ли Бог тај који даје тумачење снова? Хајде, испричајте ми их.“

⁹ Главни пехарник исприча свој сан Јосифу: „У своме сам сну видео чокот лозе пред собом.

¹⁰ На чокоту су биле три младице. Тек што је на њима потерало лишће, младице се расцветају и на њиховим гроздовима дозру зрна.

¹¹ Ја сам, пак, у руци држао фараонов пехар. Онда сам узео оно грожђе, исцедио га у фараонов пехар, и ставио пехар у фараонову руку.“

¹² Јосиф му рече: „Ово је значење сна: три младице су три дана.

¹³ За три дана ће ти фараон подићи главу и вратиће те у твоју службу, па ћеш опет стављати пехар у фараонову руку као кад си био његов пехарник.

¹⁴ Сети ме се кад ти крене на добро; буди, молим

те, тако љубазан да ме споменеш фараону и извучеш ме из ове тамнице.

¹⁵ Ја сам, у ствари, силом био одведен из земље Јевреја, а ни овде нисам учинио ништа за шта би ме стрпали у ову тамницу.“

¹⁶ Кад је главни пекар видео да је Јосиф добро протумачио сан, рекао је Јосифу: „И ја сам уснио сан: на глави ми је било три кошаре белог пецива.

¹⁷ У горњој кошари је било свакојаког пецива за фараона, али су га птице јеле из кошаре на мојој глави.“

¹⁸ Јосиф му одговори: „Ово је тумачење сна: три кошаре су три дана.

¹⁹ Након три дана фараон ће ти одрубити главу; обесиће те на дрво, па ће птице јести месо с тебе.“

²⁰ Тако се и деси; трећега дана је био фараонов рођендан, и он приреди гозбу за све његове дворане. Главног пехарника и главног пекара је довео из тамнице пред своје дворане.

²¹ Главног пехарника је вратио у његову пехарничку службу, те је поново стављао пехар у фараонову руку,

²² а главног пекара је обесио – по тумачењу које им је дао Јосиф.

²³ Међутим, главни пехарник се није сетио Јосифа. Заборавио га је.

41

Јосиф тумачи фараонове снове

¹ После две пуне године фараон је сањао: и гле, стоји он крај Нила.

² Уто изађе из Нила седам лепих и дебелих крва. После су међу трском.

³ Међутим, из Нила за њима изађе седам других крава, ружних и мршавих, те стану уз оне краве на обали Нила.

⁴ Тада оне ружне и мршаве краве прождру оних седам лепих и дебелих крава. Тог часа се фараон пробудио.

⁵ Кад је заспао, уснио је други сан: и гле, седам пуних и једрих класова израсту на једној стабљици.

⁶ Но, одједном изникне за њима седам других класова, шурих и опаљених источним ветром.

⁷ Тада оних седам шурих класова прождру оних седам једрих и пуних класова. Фараон се пробудио, али је схватио да је и то био сан.

⁸ Ујутро је фараон био узнемирен, па је позвао све египатске гатаре и мудраце. Фараон им је испричао своје снове, али нико му их није могао протумачити.

⁹ Тада главни пехарник рече фараону: „Сетих се данас мојих погрешака

¹⁰ кад се оно фараон разљутио на своје слуге, па је бацио мене и главног пекара у притвор, у кући заповедника телесне страже.

¹¹ Једне ноћи смо обојица уснули по сан, и сваки сан је имао своје значење.

¹² Тамо је са нама био један младић, Јеврејин, роб заповедника главне страже. Ми смо му испричали наше снове, а он је протумачио и мој и његов сан.

¹³ Десило се баш онако како нам их је протумачио; ја сам био враћен у службу, а онога су обесили.“

¹⁴ Фараон одмах пошаље по Јосифа, те су га журно извели из тамнице. Након што се обријао и обукао нову одећу, изашао је пред фараона.

¹⁵ Фараон рече Јосифу: „Уснио сам сан, али га нико не може протумачити. Чуо сам да се прича о теби да можеш да протумачиш сан чим га чујеш.“

¹⁶ Јосиф одговори: „Ја не могу, али ће Бог дати одговор фараону који ће га умирити.“

¹⁷ Фараон рече Јосифу: „Сањао сам да стојим на обали реке Нил,

¹⁸ кад из Нила изађе седам дебелих и лепих крава. После су међу трском.

¹⁹ Али тада за њима изађе седам других крава, јадних, мршавих и веома ружних. У целој египатској земљи нисам видео тако ружних крава.

²⁰ Тада те мршаве и јадне краве прождру оних првих седам дебелих крава.

²¹ Но, иако су их прогутале, није се примећивало да су им у трбуху; изгледале су јадно као и пре. У тај час се пробудим.

²² Затим сам у сну видео како је на једној стабљици израсло седам класова, пуних и једрих.

²³ Али после њих израсте седам сувих, штурих и источним ветром опаљених класова.

²⁴ Ти штури класови прождру оних седам добрих класова. Испричао сам ово и гатарима, али нико није знао да ми одговори.“

²⁵ Јосиф рече фараону: „Фараонове снови су, у ствари, један сан: Бог ти је објавио шта ће учинити.

²⁶ Седам лепих крава седам су година, као што су и седам пуних класова седам година; то је, дакле, само један сан.

²⁷ Седам мршавих и јадних крава које су изашле после њих, као и оних седам сувих, штурих и источним ветром опаљених класова, су такође седам година. То су седам година глади.

²⁸ То је оно што сам већ рекао фараону: Бог му је објавио шта ће учинити.

²⁹ Долази, ево, седам година великог обиља за цео Египат.

³⁰ После њих ће доћи седам година глади када ће се заборавити све изобиље у Египту, јер ће глад опустошити земљу.

³¹ Због глади која ће уследити, нико се неће сећати обиља у земљи; глад ће, наине, бити веома тешка.

³² А то што се фараонов сан поновио, значи да се Бог чврсто одлучио на то и да ће то убрзо и учинити.

³³ Зато нека сад фараон потражи разборитог и мудрог човека, па нека га постави над египатском земљом.

³⁴ Нека фараон још постави надгледнике над Египтом да прикупљају петину од летине у Египту током седам година обиља.

³⁵ Нека прикупљају сву храну током оних седам година које долазе, те нека по фараоновом овлашћењу складиште жито по градовима и чувају га за храну.

³⁶ Та храна нека служи као залиха за земљу током седам година глади која ће задесити Египат, тако да земља не би пропала због глади.“

Јосифово уздизање

³⁷ Јосифов одговор се свидео фараону и свим његовим дворанима.

³⁸ Тада фараон рече својим дворанима: „Зар можемо наћи човека као што је он, човека у коме је Дух Божији?“

³⁹ Затим фараон рече Јосифу: „Будући да ти је Бог обзнанио све ово, нема никог ко је тако разборит и мудар као што си ти.

⁴⁰ Ти ћеш бити надгледник мога дома, те ће се сав мој народ покоравати твојим наредбама. Једино ћу ја, који сам на престолу, имати већу власт од тебе.

⁴¹ Ево, постављам те над целом египатском земљом“ – рече фараон.

⁴² Тада је фараон скинуо печатни прстен са своје руке и ставио га на Јосифов прст. Затим га је обукао у рухо од најбољег лана, а око врата му је ставио златан ланац.

⁴³ Још је наредио да га провезу кочијама као његовог заменика, а пред њим су узвикивали: „На колена!“ Тако га је поставио над целим Египтом.

⁴⁴ Уз то му фараон рече: „Ја сам фараон, нико у целом Египту не сме да макне руку или ногу без твог одобрења.“

⁴⁵ Фараон је Јосифа назвао Сафнат-Панеах и дао му за жену Асенету, ћерку Потти-Фере, свештеника из Она. Тако је Јосиф добио власт над Египтом.

⁴⁶ Јосифу је било тридесет година кад је ступио у службу фараона, египатског цара. Отишавши од фараона, Јосиф је обишао целу египатску земљу.

⁴⁷ Током седам родних година земља је обилно рађала.

⁴⁸ У тих седам година обиља које су настале у Египту, Јосиф је прикупљао сваку врсту хране и складиштио је по градовима. Летину са околних поља је смештао у сваки град.

⁴⁹ Жита које је Јосиф прикупио било је много као песка у мору, тако да га је престао мерити; није му, наиме, било мере.

⁵⁰ Пре него што су наступиле године глади, Јосифу су се родила два сина које му је родила Асенета, ћерка Потти-Фере, свештеника у Ону.

⁵¹ Јосиф је своје првенцу дао име „Манасија“*, јер је рекао: „Бог ми је дао да заборавим сву своју муку и сву родбину у дому свога оца.“

* **41:51** Манасија значи заборавити.

⁵² Другога је назвао „Јефрем“[†], рекавши: „Бог ме је учинио родним у земљи моје патње.“

⁵³ Кад се навршило оних седам година обиља које су настале у Египту,

⁵⁴ почеле су да наступају године глади, баш како је Јосиф и рекао. У свим земљама је било глади, али је у целом Египту било хлеба.

⁵⁵ А кад је глад задесила и Египат, народ завапи фараону за хлеб. Тада фараон рече свим Египћанима: „Идите к Јосифу и учините како вам он каже!“

⁵⁶ Настала је глад по целој земљи. И пошто је завладала жестока глад у целом Египту, Јосиф је отворио сва складишта, па је продавао жито Египћанима.

⁵⁷ Цели свет је долазио Јосифу у Египат да купује жито, јер је глад била жестока по целом свету.

42

Јосифова браћа долазе у Египат

¹ Кад је Јаков видео да има жита у Египту, рекао је својим синовима: „Шта се ту згледате?“

² Чуо сам, ево, да има жита у Египту. Сиђите тамо и купите нам га оданде, да останемо на животу и не попремо.“

³ Тако десеторица Јосифове браће сиђу да купе жито у Египту.

⁴ Јаков није слао Јосифовог брата Венијамина с његовом браћом, мислећи да би му се могла десити каква несрећа.

⁵ Синови Израиљеви су били међу онима који су дошли да купе жито, јер је глад владала и у хананској земљи.

[†] **41:52** Јефрем значи двоструко плодан.

⁶ Јосиф, који је био намесник над земљом, продавао је жито целом народу у земљи. Дођу тако и Јосифова браћа и поклоне му се лицем до земље.

⁷ Јосиф је препознао своју браћу чим их је видео, али се према њима држао као странац, те им се оштро обратио: „Одакле сте дошли?“ Они одговоре: „Из хананске земље, дошли смо да купимо храну.“

⁸ Јосиф је, наиме, препознао своју браћу, али они њега нису препознали.

⁹ Тада се Јосиф сетио својих снова које је сањао о њима, па им је рекао: „Ви сте уходе! Дошли сте да извидите где је земља најслабија.“

¹⁰ Они одговорише: „Не, господару! Твоје слуге су дошле да купе хране.

¹¹ Сви ми смо синови једног човека. Твоје слуге су поштени људи, а не уходе.“

¹² „Не, него сте уходе – тврдио је Јосиф. Дошли сте да извидите где је земља најслабија.“

¹³ Али они му рекоше: „Нас, твојих слугу, било је дванаесторо браће. Синови смо једног човека у хананској земљи. Ено, најмлађи је сад с нашим оцем, а једнога више нема.“

¹⁴ Но, Јосиф им је поново рекао: „Онако је како сам рекао: ви сте уходе!“

¹⁵ Овако ћу вас проверити: „Тако ми фараона, нећете отићи одавде ако овамо не дође ваш најмлађи брат.

¹⁶ Пошаљите једног од вас да доведе вашег брата. Ви остали ћете остати у притвору и бити испитани да се провери да ли говорите истину или не. Иначе, тако ми фараона, ви сте уходе.“

¹⁷ Потом их је бацио у затвор на три дана.

¹⁸ Трећег дана им је рекао: „Ја сам човек који се

боји Бога. Зато учините ово што кажем и остаћете у животу.

¹⁹ Ако сте поштени, нека један од вас браће остане у затвору. Ви остали идите и однесите жито својим изгладнелим породицама.

²⁰ Потом доведите свог најмлађег брата, да се потврди истинитост ваших речи, те да не умрете.“ Тако су и учинили.

²¹ Они, затим, рекоше један другоме: „Заиста смо криви због нашег брата. Гледали смо његову патњу док нас је молио за милост, али га нисмо слушали. Зато нас је и снашла ова невоља.“

²² Рувим им одврати: „Нисам ли вам рекао: 'Не огрешујте се о дечака!?' Али ви ме нисте слушали. Ево, сад се тражи одговорност за његову крв!“

²³ Они нису знали да их Јосиф разуме, јер је говорио с њима преко преводиоца.

²⁴ Тада се Јосиф удаљио од њих и заплакао. Кад се вратио, поново је разговарао с њима. Онда је издвојио Симеуна између њих и наредио да га свежу на њихове очи.

²⁵ Јосиф је, потом, наредио да им напуне жито у вреће, да им се врати њихов новац у вреће, свакоме посебно, те да им се да храна за пут. Тако им је и било учињено.

²⁶ Натоваре они тако жито на своје магарце и оду.

²⁷ Но, у преноћишту, један од њих отвори своју врећу да нахрани свог магарца и угледа свој новац како одозго стоји у врећи.

²⁸ Тада овај рече својој браћи: „Мој новац је враћен! Ево, ту је у мојој врећи!“ Њима се одузме срце. Тресући се, питали су један другог: „Шта нам је то Бог урадио?“

29 Кад су дошли к своме оцу Јакову у Ханан, испричали су му све што им се десило. Рекли су му:

30 „Човек који је господар земље је грубо говорио с нама и оптужио нас да смо уходе.

31 Али ми смо му рекли: 'Поштени смо, нисмо уходе.

32 Било нас је дванаесторо браће; синови смо једног оца. Једнога више нема, а најмлађи је сад са оцем у Ханану.'

33 Тада нам је тај човек, господар земље, рекао: 'Овако ћу знати да сте поштени: оставите једног брата ту са мношвом, а ви остали узмите жито за ваше изгладнеле породице, па идите.

34 Затим доведите свог најмлађег брата, па ћу знати да нисте уходе, него поштени људи. Тада ћу вам вратити вашег брата, па ћете моћи да тргујете* по земљи."

35 Али док су празнили своје вреће, сваки од њих у својој врећи нађе своју кесу са новцем. Кад су они и њихов отац угледали кесе са новцем, уплашили су се.

36 „Остављате ме без деце! – рече им њихов отац Јаков. Јосифа нема, Симеуна нема, а сад и Венијамина хоћете да одведете. Све се уротило против мене!"

37 Тада Рувим рече своме оцу: „Можеш да усмртиш моја два сина ако ти га не доведем натраг. Повери га мени и ја ћу ти га вратити."

38 Али Јаков рече: „Неће мој син сићи с вама! Његов брат је мртав, и он је остао сам. Ако би му се десила несрећа на путу на који полазите, онда бисте моју седу главу у тузи свалили у Свет мртвих."

43

* 42:34 Или: *да се крећете по земљи.*

Јосифова браћа се враћају у Египат с Венијамином

¹ Владала је жестока глад у земљи.

² Кад су појели жито које су донели из Египта, рече им њихов отац: „Идите и купите нам мало жита.“

³ Јуда му на то рече: „Онај човек нас је изричито упозорио: 'Не излазите ми на очи ако ваш брат не буде с вама.'

⁴ Ако си спреман да пошаљеш нашег брата с нама, ми ћемо сићи и купићемо ти хране.

⁵ А ако нећеш да га пошаљеш, ни ми нећемо ићи, јер нам је онај човек рекао: 'Не излазите ми на очи ако ваш брат не буде са вама.'“

⁶ Израиљ им рече: „Зашто сте ми нанели бол рекавши том човеку да имате још једног брата?“

⁷ Они му одговорише: „Тај човек нас је помно испитивао о нама и о нашој породици. Питао је: 'Да ли вам је отац још увек жив? Имате ли још којег брата?' Ми смо му одговорили на питања. Како смо могли знати да ће рећи: 'Доведите свога брата'?“

⁸ Тада Јуда рече своме оцу, Израиљу: „Пошаљи дечака са мном, па да се спремимо и идемо, да останемо на животу и не помремо – ни ми, ни ти, ни наша деца.

⁹ Ја јамчим за њега; мене сматрај одговорним за њега. Ако га не вратим теби и не поставим га пред тебе, нека сам ти крив до века.

¹⁰ Да нисмо толико оклевали, до сад бисмо се већ два пута вратили.“

¹¹ Њихов отац, Израиљ, им рече: „Кад је тако, нека буде. Али, учините ово: понесите у своје торбе најбоље производе земље па однесите на дар оном човеку: мало мелема, мало меда и зачина, те нешто смирне, пистације и бадема.

¹² Са собом понесите и двоструко више новца, јер морате вратити новац који је стављен одозго у ваше вреће. Можда је била грешка.

¹³ Поведите и свога брата, па се спремите и вратите се оном човеку.

¹⁴ Нека Бог Свемоћни учини да вам се онај човек смилује, те вам пусти и другог брата и Венијамина. А ако треба да останем без деце, нека останем.“

¹⁵ Тако они узму дар и двоструко више новца, те поведу Венијамина. Онда се спреме и оду у Египат, па ступе пред Јосифа.

¹⁶ Кад их је Јосиф видео са Венијамином, рекао је управитељу свога дома: „Одведи ове људе у кућу, а потом закољи једно живинче и прихвати га, јер ће они обедовати са мном у подне.“

¹⁷ Слуга учини како му је Јосиф рекао, те их је одвео у Јосифову кућу.

¹⁸ Људи су се уплашили кад су били доведени у Јосифову кућу. Мислили су: „Доведени смо овде због новца који нам се нашао у врећама први пут. Сада ће нас напасти и свладати, па ће нас узети за робове заједно с нашим магарцима.“

¹⁹ Кад су били на улазу у кућу, они приступе управитељу Јосифовог дома и

²⁰ обрете му се: „О, господару! Ми смо ту већ једном долазили да купимо хране.“

²¹ Али кад смо дошли у преноћиште, отворили смо наше вреће и тамо је био наш новац. Сваки од нас је, у својој врећи, одозго, затекао свој новац, исту своту. Ево, донели смо га са собом.

²² Са собом смо понели још новца да купимо хране. Не знамо ко нам је ставио новац у наше вреће.“

²³ „Будите спокојни! – рече им управитељ. Не плашите се! Ваш Бог и Бог вашег оца је ставио благо у ваше вреће. Ваш новац је стигао к мени.“ Потом им је извео Симеуна.

²⁴ Кад их је довео у Јосифову кућу, управитељ им је дао воде да оперу ноге, а њиховим магарцима је дао храну.

²⁵ Затим су припремили дар да дочекају Јосифа кад стигне у подне, јер су чули да ће тамо ручати.

²⁶ Кад је Јосиф дошао у кућу, они му донесу дарове који су понели са собом и поклоне му се до земље.

²⁷ Јосиф их је упитао за здравље, и наставио: „А је ли здрав ваш стари отац о коме сте ми говорили? Да ли је још жив?“

²⁸ „Твој слуга, наш отац, још увек је жив и у добром је здрављу“ – одговоре они и дубоко му се поклоне.

²⁹ Подигавши поглед, Јосиф опази свога брата Венијамина, сина своје мајке, па упита: „Да ли је ово ваш најмлађи брат о коме сте ми причали?“ Онда дода: „Нека ти Бог подари милост, сине мој!“

³⁰ Јосиф се од самилости потресао видевши свога брата, па је журно изашао напоље тражећи где да се исплаче. Ушао је у једну собу и тамо се исплакао.

³¹ Онда се умио и изашао. Сабравши се, наредио је: „Нека се послужи ручак!“

³² Јосифу су служили ручак одвојено, њима су служили одвојено, и Египћанима који су јели с њима су такође служили одвојено. Египћани, наиме, не једу са Јеврејима, јер је то за њих одвратно.

³³ Пред њим су седели по својој старости, од прворођенца до најмлађег, на шта су се они гледали у чуду.

34 Оброци су им се доносили с његовог стола. Међутим, Венијаминов обед је био пет пута већи. Тако су пили и гостили се с њим.

44

Последње искушење

1 Јосиф нареди управитељу свога дома: „Напуни вреће ових људи храном онолико колико могу понети, а новац свакога од њих стави одозго у његову врећу.

2 А мој пехар, онај сребрни пехар, стави одозго у врећу најмлађега заједно с његовим новцем за жито.“ Управитељ учини онако како му је Јосиф рекао.

3 Кад је свануло јутро, отпремили су људе и њихове магарце.

4 Они још нису били отишли далеко од града, кад Јосиф рече управитељу свога дома: „Устани и пођи за оним људима. Кад их стигнеш, реци им: 'Зашто узвраћате зло за добро?

5 Зар да украдете пехар из ког мој господар пије* и из ког чита будућност? Учинили сте зло!’“

6 Кад их је стигао, рекао им је те речи.

7 Они му рекоше: „Зашто мој господар говори такве речи? Далеко било од твојих слугу да учине такву ствар!

8 Чак и новац који смо нашли одозго у нашим врећама смо ти вратили из хананске земље. Како бисмо, онда, могли да украдемо сребро или злато из куће твога господара?

* **44:5** Дослован превод је *Није ли то оно из чега мој господар пије?* Превод Зар да украдете пехар из ког мој господар пије, је преузет из Септуагинте због јасноће.

9 А ако код неког од твојих слугу нађеш оно што припада твоме господару, тај ће умрети, а ми остали ћемо постати робови твоме господару.“

10 „У реду, нека буде како сте рекли – сложио се управитељ. Ипак, само онај код кога се пронађе пехар ће ми бити роб. Ви остали ћете бити без кривице.“

11 Брже-боље су спустили своје вреће на земљу, те је сваки од њих отворио своју.

12 Управитељ је претраживао од најстаријег па до најмлађег. Пехар је пронађен у Венијаминовој врећи.

13 На то они раздери своју одећу. Онда сваки натовари свог магарца, па се врате у град.

14 Јосиф је још био тамо кад су Јуда и његова браћа стигла. Они се баце пред њим на земљу.

15 Јосиф им рече: „Шта сте то учинили? Зар нисте знали да човек као ја открива будућност?“

16 Јуда одговори: „Шта можемо рећи моме господару? Шта да кажемо? Чиме да се оправдамо? Бог је открио кривицу твојих слугу. Ево нас, робови смо мога господара, и ми и онај код кога је пехар нађен.“

17 „Далеко било од мене да учиним тако нешто! – рече Јосиф. Само онај код кога је пехар нађен ће бити мој роб. Ви остали се мирно вратите своме оцу.“

18 Јуда му је тада приступио и рекао: „Мој господару, дозволи своме слуги да ти се обрати. Не гневи се на твога слугу, јер ти си као фараон.

19 Мој господар је питао своје слуге: 'Имате ли оца или брата?'

20 А ми смо одговорили моме господару: 'Имамо старог оца и брата који се родио оцу под старост. Тај је најмлађи. Његов прави брат је умро, тако да је он једини остао од своје мајке. Отац га много воли.'

21 Ти си затим рекао: 'Доведите га к мени да га видим својим очима!'

22 А ми смо ти одговорили: 'Дечак не може да напусти оца; ако га остави, отац ће умрети.'

23 Али ти си рекао својим слугама: 'Ако ваш најмлађи брат не дође с вама, не излазите ми на очи.'

24 Кад смо се вратили твоје слуги, нашем оцу, пренели смо му речи мога господара.

25 На то је наш отац рекао: 'Вратите се и купите нам нешто хране.'

26 Ми смо му рекли: 'Не можемо да идемо тамо. Ићи ћемо само ако наш најмлађи брат пође с нама. Ако он не буде био с нама, том човеку нећемо моћи да изађемо на очи.'

27 Твој слуга, наш отац, нам је тада рекао: 'Ви знате да ми је моја жена родила два сина.

28 Један ме је већ напустио. Тада сам мислио: сигурно је растргнут! Од тада га више нисам видео.

29 Ако и овога одведете од мене, те и њега задеси несрећа, с тугом ћете свалити моју седу главу у Свет мртвих.'

30 Стога, ако дечак не буде с нама кад се вратим твоје слуги, моме оцу – коме је дечак толико прирастао срцу –

31 пресвиснуће кад види да дечака нема са нама. Тако ће твоје слуге с тугом свалити у Свет мртвих седу главу твога слуге, нашег оца.

32 А ја, твој слуга, јемчио сам свом оцу за младића, рекавши: 'Ако ти га не доведем, нек будем крив своје оцу до века!'

33 Зато те молим да твој слуга остане као роб код мога господара уместо дечака, а дечак нека се врати са својом браћом.

³⁴ Јер, како да пођем горе своме оцу ако дечак не буде са мном? Не бих могао да гледам јад који би схрвао мога оца.“

45

Јосиф открива себе браћи

¹ Јосиф није могао више да се уздржава пред својим слугама, па је повикао: „Нека сви изађу!“ Пошто нико од његових људи није остао с њим, Јосиф се открио својој браћи.

² Тада је гласно заплакао, тако да су га и Египћани чули. Чак је и фараонов дом дочуо за то.

³ „Ја сам Јосиф! – рекао је својој браћи. Је ли мој отац заиста још жив?“ Његова браћа нису могла да одговоре своме брату; били су потпуно уплашени пред њим.

⁴ Јосиф је затим рекао својој браћи: „Приђите к мени.“ Кад су пришли, рекао им је: „Ја сам ваш брат, Јосиф, кога сте продали у Египат.

⁵ Но, сада се немојте жалостити и гневити на себе што сте ме продали овде. Бог ме је, наиме, послао пред вама да вас одржи у животу.

⁶ Већ су две године од како је глад у земљи, а још пет година неће бити ни орања ни жетве.

⁷ Бог ме је послао пред вама да вам сачувам потомство на земљи и да вас одржим у животу великим избављењем.*

⁸ Стога, нисте ме ви овде послали, него Бог. Он ме је поставио фараону за главног саветника, за управитеља целог његовог дома, те за господара над целим Египтом.

* **45:7** Или: да вам избавим многе преживеле.

⁹ Зато се брзо вратите моме оцу, па му реците: 'Твој син Јосиф ти поручује: Бог ме је поставио за господара над целим Египтом. Зато дођи к мени, не оклевај!

¹⁰ Настанићеш се у крају Госену, па ћеш ми бити близу: ти, твоји синови, твоји унуци, твоје овце и говеда, и сва твоја имовина.

¹¹ Ја ћу се тамо бринути за тебе, јер глад ће трајати још пет година. Тако нећеш гладовати ни ти, ни твоја породица нити стока што ти припада.'

¹² Ево, видите и својим очима, као што види и мој брат Венијамин, да сам то ја који вам говорим.

¹³ Испричајте оцу о свој мојој слави у Египту и о свему што сте видели. Пожурите и доведите овамо мога оца!"

¹⁴ Онда је пао своме брату Венијамину око врата и заплакао. Венијамин је такође плакао загрливши Јосифа.

¹⁵ Потом је плачући изљубио и сву осталу браћу. После тога су браћа разговарала.

¹⁶ Вест се прочула и на фараоновом двору: „Дошла су Јосифова браћа!" То је било драго фараону и његовим дворанима.

¹⁷ Фараон рече Јосифу: „Реци својој браћи овако: 'Натоварите вашу стоку и идите у хананску земљу,

¹⁸ па поведите свога оца и вратите се к мени. Ја ћу вам дати најбољу земљу у Египту, па ћете се хранити од обиља земље.'

¹⁹ Ти надаље нареди: 'Учините ово: узмите кола из египатске земље за вашу децу и за ваше жене, поведите свога оца и дођите овамо.

²⁰ Не жалите за својом имовином, јер вама припада најбоља земља у Египту."

21 Синови Израиљеви тако и учине. По фараоновој наредби им је дао кола и храну за пут.

22 Свакоме од њих је дао нову одећу, а Венијамину је дао три стотине сребрњака и пет пари нове одеће.

23 А своме оцу је послао десет магараца натоварених најбољим производима Египта, те десет магарица натоварених житом, хлебом и намирницама оцу за пут.

24 Затим је послао своју браћу. Док су одлазили, рекао им је: „Не свађајте[†] се путем!“

25 Пођу они тако горе из Египта и дођу своме оцу Јакову у Ханан.

26 Затим га извести: „Јосиф је још увек жив! Шта више, он је владар над целом египатском земљом.“ Јакову се следило срце; није могао да им поверује.

27 Али кад су му пренели све што им је Јосиф рекао и кад је видео кола која је Јосиф послао да га довезу, живу је дух њиховог оца Јакова.

28 Тада Израиљ рече: „То је довољно! Мој син, Јосиф, је још увек жив! Отићи ћу да га видим пре него што умрем.“

46

Јаков одлази у Египат

1 Тако се Израиљ дао на пут са свом својом имовином. Кад је дошао у Вир-Савеју, принео је жртве Богу свога оца, Исака.

2 У ноћном виђењу, Бог зовну Израиља: „Јакове! Јакове!“

Он се одазва: „Ево ме!“

3 „Ја сам – рече – Бог твога оца. Не бој се да сиђеш у Египат, јер ћу тамо од тебе учинити велики народ.

[†] 45:24 Неки коментатори преводе: *Не плашите се путем*. Та реч на јеврејском има више значења.

⁴ Ја ћу сићи с тобом у Египат и ја сам ћу те вратити овамо; а Јосиф ће ти својом руком склопити очи.“

⁵ Јаков оде из Вир-Савеје. Израиљеви синови сместише свога оца, Јакова, своју децу и своје жене у кола која је фараон послао да га повезу.

⁶ Са собом поведу своју стоку и своја добра што су их стекли у хананској земљи, па дођу у Египат, Јаков и све његово потомство.

⁷ У Египат је повео своје синове, своје унукe, своје ћерке и ћерке својих синова, све своје потомство.

⁸ Ово су имена Израиљевих синова који су отишли за Египат – Јаков и његови потомци:

Јаковљев првенац Рувим.

⁹ Рувимови синови:

Енох, Фалуј, Есрон и Хармија.

¹⁰ Симеунови синови су:

Јемуило, Јамин, Аод, Јакин, Цохар и Саул, син Хананке.

¹¹ Левијеви синови су:

Гирсон, Кат и Мерарије.

¹² Јудини синови су:

Ир, Авнан, Силом, Фарес и Зара. Ир и Авнан су умрли у Ханану.

Фаресови синови су били: Есрон и Јемуило.

¹³ Исахарови синови су:

Тола, Фува, Јов и Симрон.

¹⁴ Синови Завулонови су:

Саред, Алон и Алило.

¹⁵ То су синови које је Лија родила Јакову у Падан-Араму и ћерку Дину. Укупно тридесет три потомака.

¹⁶ Гадови синови су:

Сифјон, Агије, Суније, Есвон, Ирије, Ародије и Арилије.

17 Асирови синови су:
Јемна, Јесва, Јесвија, Верија и њихова сестра Сера.
Веријини синови су:
Хевер и Мелхил.

18 То су потомци Зелфе коју је Лаван дао својој ћерки Лији. Она је родила Јакову њих шеснаест.

19 Ово су синови Јаковљеве жене Рахиље:
Јосиф и Венијамин.

20 Јосифу су се у Египту родили Манасија и Јефрем. Њих му је родила Асенета, ћерка Потти-Фере, свештеника из Она.

21 Венијаминови синови су:
Вела, Вехер, Асвил, Гира, Наман, Ихвије, Рос,
Мупим, Упим и Арад.

22 То су Рахиљини потомци које је родила Јакову.
Укупно четрнаест душа.

23 Данов је син Асом.

24 Нефталимови синови су:
Јасил, Гуније, Јесер и Селим.

25 То су синови Вале коју је Лаван дао својој ћерки Рахиљи. Она је родила Јакову њих седам.

26 Свих оних који су са Јаковом отишли у Египат, оних који од њега потичу, не укључујући жене Јаковљевих синова, било је шездесет шест.

27 Јосифу су се родила два сина у Египту. Дакле, свих душа у Јаковљевом дому било је седамдесет.

28 Јаков је пред собом послао Јосифу Јуду да покаже пут до Госена. Кад су стигли у госенски крај,

29 Јосиф упрегне своја кола, па пође у сусрет своме оцу, Израиљу, у Госен. Када се појавио пред њим, обиснуо му се око врата и дуго плакао.

³⁰ Израиљ рече Јосифу: „Сад могу да умрем, јер сам видео твоје лице, те знам да си још жив!“

³¹ Тада Јосиф рече својој браћи и дому свога оца: „Ја ћу сада отићи и обавестити фараона: 'Моја браћа и дом мога оца, који су били у хананској земљи, дошли су к мени.

³² Они су пастири, баве се сточарством. Дотерали су са собом ситну и крупну стоку, заједно са свим својим имањем.’

³³ Кад вас фараон позове и упита: 'Чиме се бавите?’,

³⁴ ви реците: 'Твоје слуге се баве сточарством од своје младости па све до сад, исто као и наши преци’, да бисте могли да се населите у госенском крају. Наиме, Египћанима су сви пастири мрски.“

47

Пред фараоном

¹ Јосиф оде и обавести фараона: „Дошли су мој отац и моја браћа са својом крупном и ситном стоком и са свом својом имовином из Ханана. Ено их у госенском крају.“

² Затим је издвојио петорицу између своје браће и представио их фараону.

³ „Чиме се бавите?“ – упитао је фараон његову браћу.

„Твоје слуге су пастири, исто као и наши преци“ – одговоре они

⁴ и наставе: „Дошли смо да се задржимо у земљи као странци, јер нема више паше за стада твојих слугу. Тешка глад је завладала у хананској земљи. Стога, допусти својим слугама да се настане у госенском крају.“

⁵ Фараон рече Јосифу: „Твој отац и твоја браћа су дошли к теби.

⁶ Египатска земља ти је отворена; настани свога оца и своју браћу у најбољем делу земље. Настаните се у госенском крају. Ако знаш да међу њима има способних људи, постави их за надгледнике моје властите стоке.“

⁷ Затим Јосиф дође са својим оцем, Јаковом, и представи га фараону, а Јаков благослови фараона.

⁸ Фараон упита Јакова: „Колико ти је година?“

⁹ Јаков одговори фараону: „Година мог луталачког живота има стотину тридесет. Незнатан је број година мога живота, а биле су мукотрпне; бројем нису достигле године луталачког живота мојих отаца.“

¹⁰ Јаков је благословио фараона, па је отишао од њега.

¹¹ Јосиф је населио свога оца и своју браћу и дао им посед у најбољем делу египатске земље, у Рамесиной Крајини, као што је фараон наредио.

¹² Јосиф је снабдевао храном свога оца, своју браћу и сав дом свога оца, према броју њихове деце.

Земља прелази у фараоново власништво

¹³ Хране није било у целој земљи, јер је глад била жестока: исцрпила је и египатску и хананску земљу.

¹⁴ Јосиф је купио сав новац што се налазио у Египту и Ханану у замену за жито које се куповало и однео га у фараонов двор.

¹⁵ Кад је новца понестало у египатској и хананској земљи, сви Египћани дођу к Јосифу, и обрате му се: „Дај нам хлеба! Зашто да помремо пред твојим очима? Новца више нема!“

¹⁶ Јосиф им одговори: „Пошто новца више нема, дотерајте своју стоку и ја ћу вам дати хране у замену за стоку.“

¹⁷ Тако су дотерали своју стоку Јосифу, а овај им је дао хране у замену за коње, за крупну и ситну стоку, за говеда и магарце. Те године их је снабдевао храном у замену за сву њихову стоку.

¹⁸ Та година је прошла. Наредне године су поново дошли к њему и рекли му: „Не можемо сакрити од свога господара да је нестало новца, а сва наша стада стоке сада припадају нашем господару. Није нам остало ништа за нашег господара осим наших властитих тела и земље.

¹⁹ Зашто да помремо пред твојим очима и да се наша поља претворе у пустош? Купи нас и наша поља у замену за храну. Тако ћемо ми и наша поља постати фараоново власништво. Дај нам семе да не помремо него да преживимо и да се наша поља не претворе у пустош!“

²⁰ Тако је Јосиф откупио за фараона целу египатску земљу. Сви Египћани су продали своје њиве, јер их је глад жестоко притисла. Тако је земља постала фараоново власништво.

²¹ А народ је, од једног краја Египта до другог, ставио под управу градова.*

²² Једино није откупио њиве свештеника, јер су свештеници добијали приход од фараона и живели од тог прихода који им је фараон давао. Из тог разлога нису продали своје њиве.

²³ Јосиф рече народу: „Пошто сам данас купио и

* **47:21** Дослован превод ове реченице је: *А народ, од једног краја Египта до другог, је довео у градове.* У том случају се намеће питање: ко је онда обрађивао земљу? Због ове нејасноће у изворном тексту многи преводи се одлучују за превод Септуагинте: *А народ, од једног краја Египта до другог, постао је његовим (фараоновим) робљем.* Превод који је овде понуђен темељи се на покушају да се осмисли изворни текст и да се разреши недоумица која настаје дословним превођењем текста.

вас и вашу земљу за фараона, ево вам семе, па засејте земљу.

²⁴ Фараону ћете давати једну петину од уroda, а четири петине ће остати вама за сејање њива, за храну вама, вашим укућанима и вашој деци.“

²⁵ Они на то рекоше: „Спасио си нам живот! Само нека нам буде благонаклон наш господар и бићемо робови фараону.“

²⁶ Јосиф је донео закон по коме једна петина земље припада фараону. Тај закон о земљи у Египту важи све до данас. Једино свештеничке њиве не припадају фараону.

Јаковљева последња жеља

²⁷ Израиљ се настанио у Египту, у госенском крају. Ту су стекли власништво над земљом; били су плодни и веома се умножили.

²⁸ Јаков је живео седамнаест година у египатској земљи. Укупна дужина Јаковљевог живота је износила стотину четрдесет седам година.

²⁹ Кад се приближило време да Израиљ умре, позвао је свога сина Јосифа и рекао му: „Ако хоћеш да ми искажеш своју наклоност, стави руку под моје бедро и обећај да ћеш ми исказати благонаклоност и оданост. Немој ме сахранити у Египту!

³⁰ Кад будем починуо са својим прецима, однеси ме из Египта и сахрани ме у њиховом гробу.“

А он му одговори: „Урадићу како си рекао.“

³¹ Рекао му је: „Закуни ми се.“ Јосиф му се заклео а Израиљ му се дубоко поклонιο на узглављу[†] своје постеље.

[†] **47:31** Септуагинта преводи ослоњен на свој штап, што следи превод Јев 11,21.

48

Јаков благосиља Јефрема и Манасију

¹ Након ових догађања, јаве Јосифу: „Отац ти се разболео.“ Нато је Јосиф повео своја два сина, Манасију и Јефрема.

² Кад су Јакову рекли: „Ево, дошао ти је твој син Јосиф“, Израиљ је прикупио снагу и сео на постељу.

³ Јаков рече Јосифу: „Бог Свемоћни објавио ми се у Лузу, у хананској земљи, и благословио ме.

⁴ Рекао ми је: 'Ево, учинићу те родним и бројним, те учинити да од тебе настане скуп народа. А ову земљу даћу твоме потомству после тебе у вечни посед.'

⁵ Сада ће твоја два сина, Јефрем и Манасија, која су ти се родила у Египту пре него што сам дошао к теби, бити моји као што су моји Рувим и Симеун.

⁶ Потомци који су ти се родили после њих биће твоји. Они ће примити своје наследство на име своје браће.

⁷ Док сам се враћао из Падана, на путу ми умре Рахиља, у хананској земљи, на домак Ефрате. Сахранио сам је тамо, уз пут за Ефрату, садашњи Витлејем.“

⁸ Кад је Израиљ видео Јосифове синове, упитао је: „Ко су ови?“

⁹ „То су моји синови које ми је Бог дао овде“ – одговори Јосиф своме оцу.

Израиљ рече: „Приведи ми их да их благословим.“

¹⁰ Израиљу су, наиме, очи биле ослабиле од старости, па није видео. Кад их је привео, Израиљ их је пољубио и загрлио.

11 Израилл затим рече Јосифу: „Нисам се надао да ћу икада више видети твоје лице, а ево, Бог ми је дао да видим и твоје потомке.“

12 Јосиф их је тада скинуо са његових колена и поклонио му се лицем до земље.

13 Затим Јосиф узме своја два сина, Јефрема својом десницом, Израилу с лева, а Манасију својом левицом, Израилу с десна, па му их примакне.

14 Међутим, Израилл пружи своју десницу и положи је на Јефремову главу, а своју левицу на Манасијину, држећи руке унакрст, иако је Манасија био првенац.

15 Потом је благословио Јосифа, рекавши:
„Бог, чије су путеве следили преци моји,
Аврахам и Исак,

Бог који је био мој Пастир
од младости моје, па све до данас,

16 Анђео који ме је од сваког зла избављао,
младиће ове нека благослови.
Нека се по њима спомиње име моје
и име предака мојих, Аврахама и Исака.
По земљи нека им се
потомство размножи.“

17 Кад је Јосиф видео да је његов отац положио своју десну руку на Јефремову главу, није му било право. Зато је посегнуо за очевом руком да је премести са Јефремове главе на Манасијину главу.

18 Рекао је своме оцу: „Не тако, оче мој! Положи своју руку на главу овог другог, јер је он првенац.“

19 Његов отац је то одбио, рекавши: „Знам, сине мој, знам. Од њега ће, такође, настати народ, и то велики народ. Ипак, његов млађи брат ће бити већи од њега, и његово потомство ће постати мноштво народа.“

20 Тог дана их је благословио, рекавши:

„Твојим ће именом благосиљати Израиљ. Говориће се:

’Нека ти Бог учини онако како је учинио Јефрему и Манасији!’“

Тако је Јефрему доделио првенаштво над Манасијом.

²¹ Израиљ затим рече: „Ево, ускоро ћу умрети, али Бог ће бити с вама и он ће вас вратити у земљу ваших отаца.

²² Теби дајем и Сихем, део више него твојој браћи, који сам луком и мачем освојио од Аморејаца.“

49

Јаковљево завештање

¹ Јаков затим позва своје остале синове и рече: „Окупите се да вам кажем шта ће се збити са вама у последњим данима.

² Окупите се и чујте, синови Јаковљеви, чујте оца свога Израиља.

³ Рувиме, првенче мој,
ти си моја снага,
први плод си моје мужевности.
Достојанством друге надмашујеш,
а по снази равна ти нема.

⁴ *Ипак*, необуздан као бујица,
ти првенац нећеш више бити.
Јер на лежај свога оца си се попео,
на постељу си се моју попео
и тако је оскрнавио.

⁵ Симеун и Левије браћа су рођена,
мачеви њихови оруђе су насиља.

⁶ На већања њихова ја не силазио,
нити у савез са њима улазио.
Јер у срџби људе су побили,

из обести волове сакатили.
7 Проклет био гнев њихов
јер је прежесток,
и јарост њихова,
јер је преокрутна!
Зато ћу их разделити по Јакову
и расејати по Израиљу.

8 Јудо! Браћа ће те твоја славити;
рука ће твоја бити на врату непријатеља твојих,
браћа твоја теби ће се клањати.

9 Јудо, лавићу!
Од плена си, сине, сит отишао;
као лав је полагао,
као лавица се испружио.
Ко сме њега да изазива?

10 Жезло се царско од Јуде одвојити неће,
ни палица владарска од његових ногу,
док не дође онај коме припада,*
коме ће се народи покорити.

11 Своје магаре за лозу привезује,
ждребе магарице за чокот лозе.
Своју одећу у вину пере,
своју хаљину у крви од вина.

12 Очи су му мутне од вина,
зуби су му бели од млека.

13 Завулон ће живети на обали мора,
уточиште биће бродовима,
до Сидона биће му граница.

14 Исахар је магарац кошчати
што под својим самаром† лежи.

* **49:10** Или: *док не дође онај коме припада данак, или све док не дође Силом.*

† **49:14** Или: *у тору.*

15 Видеће он да је одмориште згодно
а земља прелепа,
па ће своја леђа под терет ставити,
и на службу ропску ће пристати.

16 Дан ће своме народу судити;
он је као свако племе Израилјево.

17 Нек Дан буде змија на путу,
љута гуја покрај стазе
што ће коња за пету ујести,
а коњаник његов наузнак ће пасти.

18 Твоме се спасењу надам, Господе!

19 Гада ће нападати пљачкаши,
но он ће им за петама бити.

20 У Асира обиље је хране,
за царева даваће посланице.

21 Нефталим је кошута слободна,
која дивну ланад млади.‡

22 Јосиф је лоза родна,
лоза родна крај извора,
која гране преко зида пружа. §

23 Љуто су га стрелци напали,
стрелама се на њега окомили,

24 али лук он чврсто запет држи,
мишице му крепке, ојачале,
руком Бога, Јаког Јаковљевог,
заслугом Пастира, Стене Израиља,

‡ 49:21 Или: Нефталим је крошњато дрво, што пушта дивне гране.

§ 49:22 Или: Јосиф је дивљи магарац крај извора, дивљи магарац на обронку.

25 Богом твога оца, који ти помаже,
Свемоћним који те благосиља
благословима одозго с небеса,
благословима одоздо из бездана,
благословима дојења и рађања.

26 Благослови твога оца
од благослова древних планина су обилнији * ,
од обиља вечних брда издашнији.
Нек се они спусте на главу Јосифову,
на теме посвећеног међу браћом.

27 Венијамин је вук грабљиви,
јутром једе ловину,
а навече дели плен.“

28 То су сва Израилева племена, њих дванаест. Ово
им је њихов отац рекао кад их је благосиљао. Свакога
од њих је благословио посебним благословом.

Јаковљева смрт

29 Затим им је заповедио: „Ускоро ћу се
придружити своме народу. Сахраните ме са мојим
прецима у пећину која се налази на пољу Ефрона
Хетита.

30 То је пећина на пољу Макпели, према Мамрији
у хананској земљи, коју је Аврахам, заједно с пољем,
купио од Ефрона Хетита за место сахрањивања.

31 Тамо су сахрањени Аврахам и његова жена Сара,
тамо су сахрањени Исак и његова жена Ревека, а тамо
сам сахранио и Лију.

32 Поље и пећина на њему су купљени од потомака
Хетита.“

33 Кад је Јаков дао ова упутства својим синовима,
привукао је своје ноге на постељу и издахнуо,
придруживши се тако своме народу.

* **49:26** Или: од благослова мојих предака.

50

Јаковљев погреб

¹ Јосиф се баци преко очевог лица, па се исплаче над њим и изљуби га.

² Затим је заповедио лекарима који су били у његовој служби да му балзамују оца. Лекари су балзамовали Израиља.

³ За то им је требало четрдесет дана, јер толико траје балзамовање. Египћани су га оплакивали седамдесет дана.

⁴ Кад су дани жалости прошли, Јосиф се обрати фараоновим дворанима: „Ако сам стекао вашу наклоност, пренесите фараону ово:

⁵ ’Мој ме је отац заклео, рекавши: ’Ево, ближи ми се крај. Сахрани ме у гробу који сам начинио за себе у земљи хананској.’ Сада ми допусти да одем и сахраним свога оца, а онда ћу се вратити.”

⁶ Фараон му рече: „Иди и сахрани свога оца како те је заклео.“

⁷ Тако Јосиф оде да сахрани свога оца. Са њим су пошли и сви фараонов дворани – угледници на његовом двору и сви угледници египатске земље,

⁸ као и сва његова породица, његова браћа и породица његовог оца. У госенском крају су остала једино њихова деца, овце и говеда.

⁹ Са њим су ишла и бојна кола и коњаници. Поворка је била веома дуга.

¹⁰ Кад су стигли до Атадовог гумна, који је с оне стране Јордана, одржали су велико и свечано нарицање. Јосиф је одржао седмодневни обред жалости за својим оцем.

¹¹ Кад су становници Ханана видели обред жалости код Атадовог гумна, рекли су: „То је египатски

свечани обред жалости.“ Зато је то место названо Авел-Мисраим*. Оно се налази с оне стране Јордана.

¹² Јаковљеви синови су му учинили како им је заповедио.

¹³ Његови синови су га однели у хананску земљу и сахранили у пећини на пољу Макпела код Мамрије. То поље је Аврахам купио од Ефрона Хетита за сахрањивање.

¹⁴ Након што је сахранио свога оца, Јосиф се вратио у Египат, он и његова браћа, и сви који су пошли са њим да сахрани свога оца.

Јосиф теши браћу

¹⁵ Видевши да им је отац мртав, Јосифова браћа рекоше: „Шта ако је Јосиф још увек киван на нас, па нам узврати за све зло што смо му нанели?“

¹⁶ Зато поруче они Јосифу: „Пред своју смрт, твој отац је заповедио:

¹⁷ 'Овако реците Јосифу: 'Опрости својој браћи неправду и грех који су учинили поступајући онако зло према теби.' Опрости, стога, неправду слугама Бога твога оца.'" Јосиф се заплакао кад су му то рекли.

¹⁸ Његова браћа лично дођу к њему, баце се пред њега и кажу му: „Ево нас, твоји смо робови!“

¹⁹ Али Јосиф им рече: „Не бојте се! Па, зар сам ја уместо Бога?

²⁰ Ви сте смишљали да ми наудите, али Бог је то окренуо на добро. То је учинио да би сачувао на животу многе народе, како то и јесте данас.

²¹ Зато се не бојте! Ја ћу се бринути за вас и вашу децу.“ Тако их је умирио љубазним речима.

Јосифова смрт

* **50:11** Авел-Мисраим значи Египатска жалост.

²² Јосиф је остао у Египту са породицом свога оца. Живео је стотину десет година.

²³ Јосиф је дочекао да види Јефремову децу до трећег колена. Махирови синови, Манасијини унуци су се такође родили на Јосифовим коленима.

²⁴ Јосиф се обрати својој браћи: „Ево, ускоро ћу умрети. Бог ће вас свакако посетити и одвести вас из ове земље у земљу коју је под заклетвом обећао Аврахаму, Исаку и Јакову.“

²⁵ Тада је Јосиф заклео синове Израиљеве: „Бог ће вам свакако притећи у помоћ. Тада ћете понети моје кости одавде.“

²⁶ Јосифу је било стотину десет година кад је умро. Затим су га балзамовали и у Египту га положили у ковчег.

Biblica® Нови српски превод, слободна права
The Holy Bible in the Serbian language, Biblica® Open
New Serbian Translation Cyrillic 2017

copyright © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Language: Српски/ Srpski (Serbian)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Нови српски превод, слободна права™

Ауторска права © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc у Заводу за патенте и жигове Сједињених Америчких Држава. Користи се са дозволом.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Ово Свети писмо или „Дело“ је доступна под међународном лиценцом Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Да бисте видели ову лиценцу, посетите <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> или пошаљите писмо на адресу: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc. Сваки пут када користите жиг Biblica® морате да имате писану дозволу од Biblica, Inc. Имате дозволу да копирате и дистрибуирате ово дело, све док га не мењате и задржавате наслов какав јесте, који укључује заштићени знак “Biblica®”. Измене или превођење овог дела ће створити изведено дело, које ће захтевати да уклоните заштићени знак Biblica®. Када објавите ово изведено дело, морате да наведете које сте промене направили тамо где људи могу да их виде, на пример на интернет страници. Такође, морате да покажете одакле је оригинално дело: „Оригинално дело Biblica, Inc. је бесплатно доступно на www.biblica.com и open.bible.”

Без обзира да ли користите ово дело без промена или направите изведено дело, изјава о ауторским правима мора да буде наведена на насловној страни или страни о ауторским правима дела/произведеног дела на следећи начин:

Biblica® Нови српски превод, слободна права™

Ауторска права © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc у Заводу за патенте и жигове Сједињених Америчких Држава. Користи се са дозволом.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Такође, морате да понудите свој изведени рад користећи исту лиценцу (CC BY-SA) и правила.

Уколико желите да обавестите Biblica, Inc. у вези са вашим преводом овог дела, молимо вас да нас контактирате на <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Нови српски превод, слободна права™

Ауторска права © 2005, 2017 Biblica, Inc.

Biblica® Open New Serbian Translation™

Copyright © 2005, 2017 by Biblica, Inc.

“Biblica” је заштићени знак регистрован од стране Biblica, Inc у Заводу за патенте и жигове Сједињених Америчких Држава. Користи се са дозволом.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trade-mark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 21 May 2025

c1df326b-f9ae-5728-a9ee-0b561c122248